ANUL XXX
12
(1 297)
simbătă
21 martie
1987
8 pagini
4 lei

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Luceafărul

Săptămînal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

65 DE ANI DE LA CREAREA U.T.C. • 30 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA U.A.S.C.R.

CEAUȘESCU — TINERII

Un moment jubiliar în viața tinerei generații, și nu numai a ei, îl reprezintă împlinirea în aceste zile a 65 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist și a 30 de ani de la înființarea Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România. Istoria organizației revoluționare a tineretului este strîns legată de istoria partidului iar traiectul eroic pe care l-a străbătut este în măsură să oglindească întreaga disponibilitate, întregul potențial de luptă și muncă, patriotismul viu și înflăcărat prin care tînăra generație și-a ilustrat însăși condiția menirii și misiunii sale, a angajării și ataşamentului profund față de cauza idealurilor de libertate socială și națională, a aspirațiilor de progres și civilizație. Marile transformări economice și sociale pe care le-a cunoscut România pe calea construcției socialiste și comuniste își au orizontul adînc de plecare în actul făuririi partidului nostru comunist, azi centrul vital al întregii națiuni. La numai un an după acest act istoric se făurea organizația de tineret în rîndurile căreia avea să-și afirme calitățile excepționale de conducător cel căruia mai tîrziu, prin voința unanimă a partidului și țării, avea să i se încredințeze cîrmele destinului național, secretarul general al partidului, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Spre mîndria Uniunii Tineretului Comunist acei ani care au rămas vii în memoria organizației poartă pecetea gîndirii și acțiunii revoluționare, a abnegației și curajului patriotic, înflăcărat, ale tînărului erou comunist care organiza și mobiliza tinerii în toate bătăliile inițiate și conduse de partid, pentru cucerirea drepturilor și libertăților democratice, împotriva războiului, pentru apărarea integrității și independenței patriei, împotriva fascismului.

În acei ani, de asemenea spre mîndria și prestigiul organizației revoluționare a tinerei generații, activa în cadrul mișcării de tineret tovarășa Elena Ceaușescu, astăzi personalitate marcantă a vieții politice și sociale, savant de largă recunoaștere internațională. Calități moral-politice deosebite au rămas astfel înscrise pentru totdeauna în mintea și inima tinerelor generații, ele alcătuind și chipul de noblete ca și emblema prin care cele mai înalte exemple de patriotism au menirea de a se transforma într-o permanentă stare de conștiință și într-un permanent îndemn.

Spirit mereu viu și înnoitor, tineretul a reprezentat și reprezintă teritoriul vast de conștiință și sensibilitate asupra căruia acționează toate marile evenimente ale țării. El n-a lipsit niciodată din istorie. Dimpotrivă, în arcul de boltă pe care-l formează anii existenței noastre contemporane, tineretul este o prezență pe cît de entuziastă pe atît de exactă și prodigioasă. Unitatea de acțiune a tineretului a constituit platforma pe care partidul o afirma și edifica în rîndul tuturor categoriilor sociale iar această unitate avea să-și probeze întreaga sa tărie, întreaga sa încărcătură de idei și sentimente în tot ce a însemnat făurirea unei noi societăți, a unei noi condiții umane, a unui nou orizont de gîndire, muncă și creație.

Ideea de tinerețe și ideea de unitate trec astfel prin actul eroic al revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, ideea de tinerețe și ideea de unitate trec prin toate marile programe economice și sociale elaborate de partid și înfăptuite sub conducerea partidului, prin toate marile transformări care au dat și dau un chip nou, tot mai distinct, țării și oamenilor ei. Congresul al IX-lea al partidului și epoca pe care o inaugurează acest eveniment înseamnă și pentru organizația revoluționară a tineretului o nouă condiție și un nou cadru de manifestare a personalității sale, o strălucită reconfirmare a tradițiilor sale de luptă și muncă și în același timp o strălucită deschidere de orizonturi noi, temerare, o amplă și tot mai îndrăzneață definire a rolului, locului și misiunii sale în societate, în cîmpul vast al împlinirii sarcinilor și obiectivelor înaintării noastre spre noi culmi de progres și civilizație. În economie, în știință și cultură, prezența tineretului face parte integrantă din acea unitate moral-politică și socială care ne definește întregul traiect al anilor pe care-i numim sub semnul și titulatura unei epoci și se constituie ea însăși — această prezență — într-o modalitate de a se exprima și lucra pentru un viitor care-i aparține. Creșterea, formarea și afirmarea tineretului reprezintă o îndatorire a întregii societăți — specifică una din tezele partidului nostru — și ea este o programatică răsfrîngere în plan ideologic a unei experiențe care a relevat marea contribuție a Uniunii Tineretului Comunist în opera de edificare socialistă și comunistă în România, este o programatică și largă concepție fundamentată pe calea perspectivei ca și a realității, a inepuizabilei surse de energii și capacități vii creatoare pe care le consacră apartenența la scopuri și idealuri înalte.

Viitorul însuși al națiunii — tineretul ; tineretul — viitorul însuși al patriei și al poporului, tineretul — importantă forță a progresului economic și social, tineretul — importantă forță a luptei pentru pace și înțelegere în lume — iată cîteva din direcțiile și orientările de fond creatoare pe care le regăsim în opera secretarului general al partidului și în cuprinderea cărora, vedem însuși sensul moral, politic și social al existenței vîrstei tinere. Și mai vedem marea investiție de ordin material și spiritual care a fost făcută în numele ideii de tinerețe și pentru afirmarea și împlinirea tuturor drepturilor și îndatoririlor acestei vîrste. La împlinirea a 65 de ani de la crearea sa, Uniunea Tineretului Comunist se prezintă ca o organizație cu destin istoric prodigios, respectat și apreciat, dar și cu o mult mai amplă și mai revelatoare cuprindere problematică. Uteciștii sînt prezenți pretutindeni acolo unde viitorul se probează clipă de clipă. Ei aparțin unei organizații erou prezentă pe șantiere, în uzine, pe marile platforme ale industriei, științei și tehnicii, în agricultură, pe frontul noii revoluții agrare care înseamnă producții record dar și un nou mod de a gîndi, în școli și universități, învățînd și legînd tot mai strîns învățămîntul de cercetare și producție, de valorile cele mai înaintate ale cunoașterii și practicii umane, pretutindeni sub semnul unei noi calități a muncii și vieții, pretutindeni acolo unde se hotărăște soarta înfăptuirii programelor și obiectivelor celui de-al XIII-lea Congres al partidului.

Activînd într-o nouă etapă istorică, organizația revoluționară a tineretului român își scrie pe mai departe istoria participării și angajării sale într-o operă eroică, fără precedent, și își împlinește astfel un destin patriotic, în permanență activ, creator. Își regăsește în echinocțiul de primăvară însăși semnificația nașterii și dăinuirii sale.

Luceafărul

„Nu uitați nici un moment, dragi prieteni tineri, că tot ceea ce înfăptuim astăzi este menit să vă asigure vouă, mîine, condiții de muncă și de viață tot mai bune, să asigure o viață tot mai luminoasă generațiilor viitoare, să asigure viitorul fericit al poporului nostru. Faceți totul pentru a fi demni de înaintașii voștri, pentru a duce cu cinste mai departe făclia civilizației pe aceste meleaguri, pentru a dezvolta și mai mult, în condițiile noi de astăzi, bogatele tradiții revoluționare ale poporului nostru ! Faceți-vă neabătut datoria față de patrie, față de partid, față de popor, față de cauza socialismului și comunismului în România, față de cauza colaborării cu toate popoarele, față de idealul instaurării păcii în lume !"

NICOLAE CEAUȘESCU

Sîntem tineri

Octavian Goga scria că tinerețea e resortul însuflețirii unui neam.

Într-adevăr, viața pentru un om tînăr e un mare eveniment, iar patria în larga ei desfășurare de destin înseamnă tocmai prilejul arzătoarei insuflețiri.

Un suflet proaspăt, o respirație în care fiecare atom tremură de iubire și dorește generos totul pentru toți.

Este această iubire, este tinerețea ca năvalnica erupție a riului țîșnit spre lumina primăverii. Ca parfumul suav și pătrunzător al florii.

E ca o întîlnire de dragoste tinerețea, într-o dimineață de taină în care Romeo și Julieta nu trebuie să se mai despartă și trebuie să trăiască. Fiindcă ei au nevoie de pace, pentru a atinge maturitatea și de a avea ei înșiși alți Romeo și alte Juliete.

Din această cauză tinerii, chiar dacă ei sînt, tot după Goga, „termometrul spiritului de jertfă al societății", ei sînt în același timp acei superbi și gravi piloni ai păcii, ai dorinței de dragoste și reușită, ai dorinței de-a nu întrerupe firescul dans al zilelor și orelor, construcția și drumul.

„Sîntem bătrîni", scria Pârvan și se gîndea că poporul nostru e vechi și înfipt bine și de demult în aceste locuri. Nu-i putem tăgădui ideea, dar o vom completa cu aceea a lui Călinescu, după care „tinerețea se învață și, prin urmare, strălucită este acea tinerețe la care ai ajuns prin maturitate".

În schimbul osmotic al generațiilor, din momentul acesta și din suma de momente prin care-am ajuns să fim ceea ce sîntem, tinerețea e starea de grație, de fapt starea de căutare perpetuă, starea de înțelegere, torentul acela trecînd prin iarbă și pietre, consacrîndu-și o albie proprie, o albie de înțelegere și omenie, de originalitate și prospețime tinerească.

Dumitru Dinulescu

Poezie și atitudine

S-a spus despre poezie că este „glasul cetății". Cu o sintagmă folosită poate chiar prea mult, pînă la uzură, pînă la tocirea sensului. O sintagmă căreia îi oferim falsul privilegiu de a-i reteza sistematic din puterea de cuprindere. Căci „poezia — glasul cetății" are o trimitere imediată la poezia de inspirație ori de comentariu social, politic, istoric, incetățenită sub numele de „poezie patriotică". Nu voi spune aici că orice poezie bună este o poezie patriotică. Și acesta este un loc comun mult prea bătut și în același timp destul de vag. Aș vrea doar să nuanțez această sintagmă sau mai bine zis să-mi pun intrebarea „din ce anume e alcătuit acest glas al cetății ?"

Poezia contemporană exprimă mai ales mentalitatea, obsesia culturală, sentimentul, atitudinea față de acesta. Sau filtrarea atitudinii poetului față de elemente ale realității dar și față de categorii estetice și filozofice.

Poetul contemporan scrie de pildă despre oraș, scrie despre sat și oraș, despre amintirea satului adusă la oraș și în sfîrșit despre nostalgia satului. O intreagă gamă de idei și sentimente derivate dintr-un amplu proces social. E doar un exemplu.

Poetul scrie despre iubire — mai puțin evocînd sfielnice raze de lună jucînd pe chipul iubit — ci altfel, de multe ori demitizînd iubirea, uneori antrenat de franchețe, alteori furat de recuzita unei vieți care îi pare modernă și trepidantă sau numai stressantă. Mentalitatea poetică față de sentimente în poezia noastră de azi îmi pare că este una extrem de nuanțată ceea ce reprezintă un mare cîștig liric. Criticii reproșează adeseori poeților confesiunea. Poeți mai „detașați", în volume mai vechi, au ajuns

Cleopatra Lorințiu

Continuare în pag. a 2-a

LUMINA VIE, TINEREȚEA

Cum intră soarele-n amiază
În albul florilor de măr
Așa-i prin vreme tinerețea
Incandescentă stea în tricolor.

Noi ne zidim această casă
De tinerețe și lumină
Cu gînditorul de zidiri
Și clăditor de zi senină,

Cu arhitectul care pune
Cinstirea graiului străbun
În fapte noi și-n vis anume
La temelii care rămîn.

El e cîrmaciul ce unește
Destinul sevelor și-l simți
În inimă presînd de-odată
Cu fiii toți și cu părinți

Am învățat ce-i adevărul
Avîndu-l veșnic lîngă noi
Cuprins mereu de grija păcii
În nimbul marilor eroi.

E glasul nostru-n idealuri,
În evul nou ce se-ntrupează
Spre comunism cu tinerețea
Intrăm ca soarele-n amiază.

Pavel Pereș

Mireasma de primăvară a patriei

Tinerii țării pogoară din părinți. Ei sînt mireasma de primăvară a patriei. Sînt ca un cîmp înflorit și în același timp ca un cîmp electric, avînd drept poli prezentul și viitorul națiunii. Dar mai presus de orice, tinerii țării reprezintă iubirea și speranța cea mare

Dim. Rachici

Continuare în pag. a 2-a

TRADIȚIILE LUPTEI UTECISTE

PREZENȚĂ ACTIVĂ ÎN TOATE MARILE MOMENTE ALE LUPTEI PENTRU UNITATE ȘI INDEPENDENȚĂ NAȚIONALĂ

Ne aflăm în pragul unei aniversări care prilejuiește poporului nostru cinstirea propriei sale tinereți, a viitorului său, dar și reliefarea înaltelor răspunderi ale societății în privința educării și formării tinerei generații. Scrutînd drumul parcurs de organizația revoluționară de tineret — Uniunea Tineretului Comunist — de la crearea sa, în urmă cu șase decenii și jumătate, meditînd totodată la ceea ce semnifică tineretul în evul nostru socialist, este firesc să ne oprim asupra tradițiilor istorice ale mișcării revoluționare și democratice de tineret, la contribuția remarcabilă a tinerei generații în lupta pentru unitatea și independența națională, pentru devenirea poporului nostru pe coordonatele civilizației materiale și spirituale, ale progresului social. Deoarece — epocile și documentele istorice care le conferă valoare de înțelegere o dovedesc — tineretul român a fost continuu o sursă inepuizabilă de elan național, mari și fundamentale acte din istoria poporului nostru fiind indisolubil legate și de modul său specific, dar firesc de a înțelege ce înseamnă a trăi destinul poporului din care te-ai născut, de a înțelege lupta, jertfa pînă la sacrificiul de sine, de a înțelege viitorul patriei prin raportarea la trecutul și mai ales la prezentul ei. Sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în această privință : **„În istoria îndelungată a poporului român, în luptele desfășurate de-a lungul secolelor împotriva asupririi naționale, pentru libertate și dreptate socială, tineretul și-a adus din plin contribuția, a dat nenumărate jertfe. În realizarea Unirii și a formării statului național român, în războiul de independență, în răscoalele din 1907 și în atîtea alte momente importante din lupta poporului român, imensa majoritate a tineretului a fost întotdeauna de partea forțelor progresiste, contribuind la formarea și dezvoltarea statului național unitar, la progresul general al patriei noastre".**

SUB FLAMURILE LUPTEI REVOLUȚIONARE ȘI PATRIOTICE A PARTIDULUI COMUNIST

O cotitură radicală în mișcarea revoluționară de tineret din România a fost determinată de momentul făuririi, în mai 1921, a Partidului Comunist Român. Sub evantaiul de lumină, al acestui înalt pisc al istoriei noastre naționale se va desfășura, de acum încolo, intreaga muncă de creștere, de formare și educare a tineretului în spiritul principiilor comuniste, pentru atragerea

Olimpiu Matichescu

Continuare în pag a 3-a

ARGUMENTELE CĂRȚILOR NOASTRE

Antologia celor tineri

Bate tu marginile,
că eu bat mijloacele,
că le știu soroacele!
(Baladă veche)

Cînd mă uit în bibliotecă văd goluri pe raftul cutare sau raftul cutare. Eu nu dispun de o bibliotecă perfectă dar este de-ajuns de „intreagă" ca să participe la rațiunile ei preferate. Puține din aceste goluri le-aș putea umple cu cărțile mele, restul golurilor au alte cauze. Am observat un lucru foarte simplu : raftul are o sensibilitate proprie și rana lui poate consta dintr-o carte care-i lipsește. Caut să-l vindec, țin mult cu raftul respectiv și nu-mi convine cînd suferă sub ochii mei. Sînt numai două feluri de cărți care-i lipsesc : unele scrise și neprezente din diverse motive și altele pe care eu le-aș putea inființa. Îmi vine în minte și cartea care se zbate și nu-și găsește raftul pentru că biblioteca nu o prevăzuse și nu știa nimic despre ea. **Antologia poeților tineri** era previzibilă. Cartea a fost o „surpriză așteptată".

Deși, prin definiție, ea este o carte „de autor", meritul, cît există, aparține in egală măsură, poeților antologați. **Am cercetat recenziile și cronicile scrise intr-un deceniu și ceva și am fost izbit de fluctuația exagerată a opiniilor : ea se datora mai puțin instabilității de valoare a poeților și mai mult nisipurilor mișcătoare ale criticii conjuncturale.** Am căutat, in felul meu, măsura de aur intre aceste două mișcări ; fiind conștient de polemica implicată în orice candidă poezie, am polemizat mai puțin cu acest tip de polemică și mai mult cu o critică rapace și fugitivă.

În anii cînd a fost gîndită și alcătuită **Antologia** (1975—1980, cu aproximație), atenția comentatorilor literari era indreptată către fenomenul literar zilnic, confundindu-se actualitatea literară care există în durată cu pindirea comercială a noutății. Am fost impotriva unui asemenea mod de a gîndi poezia. Cei care au binevoit să scrie despre carte, deși au opinii diferite despre poezia contemporană, au observat, cu loialitate, criteriul fundamental de ordin istoric al rațiunii estetice.

Faptul că, după apariția acestei cărți, unii critici și-au retușat poziția este un argument in favoarea ei și cred că este vorba și de un argument in favoarea lor.

Știu că îmi cîștig, cu fiecare insemnare, cîteva sute de prieteni temporari și „numai" cîțiva

George Alboiu

Continuare în pag. a 7-a

CRONICA LITERARĂ

VASILE SAV: «Elogii»

Remarcabilă din toate punctele de vedere, poezia lui Vasile Sav din „Elogii" (Ed. Dacia, 1986), nu e decît *pro forma* ceea ce se cheamă îndeobște „debut" și este fapt sigur că avem de-a face cu un autor a cărui maturitate estetică nu se pune în discuție, evoluînd lucid și țintindu-se la distanță de experiențele tulburi. Acest spirit retractil și, în definitiv, prudent, dovedind o constituție morală solidă și încredere în steaua lui, e pe deplin recomandabil și aparține cîtorva dintre poeții tineri cei mai valoroși (între care trebuie menționați Teofil Răchițeanu, Grigore Georgiu, Ion Pachia Tatomirescu, Ștefan Ioanid). Nu-i fără semnificație împrejurarea că aceștia, ca și nu puțini dintre cei care exemplifică o promoție anterioară (precum Ion Mircea, Horia Bădescu, Adrian Popescu), sînt determinați de tradiția unui mediu transilvan și ajung la altitudinea estetică repede, fără șovăirea inerentă întîilor pași : puterea unei celule etice, fundamental românești, s-a conservat, fără de îndoială, în această creație într-un chip cu totul natural.

„Elogiile" se adaugă acestei tendințe esențiale ; e un lirism solemn, aulic, „latin" în concepție și modern în expresie, bătînd către Saint John Perse și, cu toate acestea, transilvan în direcția unei romanități obsedante, care e a Școlii Ardelene. Poetul, care a tradus din poezia latină și a dovedit înclinație către *metoda romană* de creație, cultivă un ermetism aluziv și emoția livrescă, distilate pînă la eliptic, scoțînd efecte dintr-un cod al culturii care sporește profunditatea atunci cînd găsește un mediu de cunoscători. Declamația ritmică, prețiozitatea antică („unda stimfalică", „stele parside", „trupul suleget") ornamentația simbolică (evocînd „adîncurile", „gloria", „ieșirea", „clipa desăvîrșită", „întunericul simțurilor", „bucuria ființei") sînt totdeodată latine însă și medievale, căci proprie acestui poet este intuiția unei romanități din Carpați, post-provincială și conservată pînă în epoci tîrzii de Ev Mediu, asemenea cu lumea Europei Occidentale. De altfel, alăturarea acestor „versete" (termenul e al lui Petru Poantă) cu aspect străvechi de o substanță a medievalității creștine (ctitori, eremiți, „acvila cruciată", „crinii încrucișați pe spadă") accentuează sentimentul de reconstituire a unei civilizații totdeodată latine și europene, de veac mai apropiat de noi, a unei romanități culte în Romaniile populare. Îndemnările către reconstituire, înfăptuită în spirit modern, dau o somptuozitate cosmopolită post-simbolistă unde contribuția antichității nu e de negîndit : „Pe corzile lirei, degetele albite ale cîntărețului aminteau trecerea ta ; nisip de aur în ochii celor stinși. Mai nesfîrșită erai decît depărtările și-n ceața din simțuri rămîneai alcătuire pură.

Arborii povesteau despre tine în tremurul frunzelor, păsările te asemănau văzduhului, pentru delfin erai marea...

Dincolo de hotarele privirii erai vederea ce se vede pe sine și-n nopți de neliniște ființei în zăpada căzută peste aripile fluturilor". Acest strat al evanescențelor, cu precădere al eroticii, configurează o lume a amurgului, stilizată de poet și, cu toate acestea, frămîntată de o istorie de esență convulsivă. Marile viziuni erotice, conținînd euforia sacrificiului, ritualistica păgînă a sîngelui și acele recenzii ale simțurilor încordate se sublimează în subțiri caligrafii de discurs îndrăgostit, în pilde, povețe și destăinuiri care lasă să se întrevadă, mai adînc decît ele, o realitate fundamental istorică și nu civilă.

Poetul e, în chip izbitor, un transilvan, gîndind totul (de la entică și pînă la evenimente) prin lăuntric și imanent, în „prevestire" ; viața desfășurată în gînd precum a melcului din cochilie, „cetatea lăuntrică" — acestea sînt imagini ale unui spirit evoluat pînă la procesual în cadrele unei istorii negative, cu principiul de evoluție interior. Dincolo de stilizare e aci materia unei civilizații de esență alpestră, de păduratici și de eremiți, viețuind în cultul zimbrului. Poetul îmbracă adeseori „mantia rece și aspră" a unei latinități rustice și montane, invocînd, în gest arhaic și orfic, „sîngele menadelor", evocînd barca de brad, nunta secretă și naturistă, elementele unei etnografii autohtone, conservată și ascunsă în „lăzile mari de zestre, cu miros de frunze uscate de nuc și iasomie". E o civilizație agrară aceasta, pentru care sămînța are o funcțiune sacramentală : „Enorme mori de vînt strivesc bobul, pecetea și imaginea : în țărînă spicele se închină țărinei. Clopote de aur, semințele, ruguri răcoroase ale memoriei". Naturismul prozopopeic e și acesta în totul autohton, desemnînd o spiritualitate încrezătoare în forțele secrete, păzitoare, aflate alăturea de sufletul care trece prin istoria grea ca printr-un purgatoriu : „Îmbracă-ți cămașa de mire", șoptea bradul „îmbracă-ți cămașa de mire și amăgește-te, amăgește-te cu iubirea".

„Ia-ți fluierul de soc", murmura muntele, „ia-ți fluierul de soc și scaldă-te, scaldă-te în uitare".

„Ascunde-ți vulpea în sin", striga măslinul, „ascunde-ți vulpea în sin și zîmbește și scufundă-te, scufundă-te-n umbre".

„Pune-ți cămașa de zale", șoptea rîul, „pune-ți cămașa de zale și intră-n armură și-ncinge-ți sabia și apără, apără-mi unda".

„Sprijină-te-n toiag", murmura curcubeul, „sprijină-te-n toiagul trecut prin foc și urcă, urcă dulcea colină".

„Bea-mă", striga cucuta, „soarbe-mă și spală-ți cămașa spală-ți în lumină fața și mîinile".

Această neliniște, cuprinzînd natură și om, indică istoria unei lumi primejduite și poetul a desfășurat impunătoare tablouri de alegorie a spaimei, aproape de medievalitatea întîrziată care tulbura pe oamenii locului : „Lăzi mari de zestre, cu miros de frunze uscate de nuc și iasomie.

Peste pînzeturi și linuri, legată în piele, cu verigi și paftale, cartea plină de însemnări despre concepeți, gestații și nașteri.

Piepteni de os, oglinzi, sulimeneli, mătănii".

Dar de unde urcă acest timp aburos și unde duc aceste cărări prăfuite. Această combinație de istorie documentară și de imaginație stilizată, care, totuși, comunică admirabil documentul, e nota memorabilă a poetului și cînd exercițiul de clasă latină de compoziție se oprește la tema patriei se întrevede, mai înainte de toate, emoția pură : „Lumină și iluminare, patria, întîia, nebănuită dimensiune a ființei, aură și mireasmă, o recunosc după mersul suav al ciutei, toamna, prin poienile arămii, după zborul azuriu al paiurei ori după tînguiosul cînt pe care îl murmură steaua și rîul. Mai plăcută decît iubirea și decît însăși viața este moartea în numele patriei". Nu altfel, recurgînd adică la hermetica blazoanelor și la alegorie însă cu metode de incifrare aflată la vedere, e acest elogiu al Unirii : „Azurul, soarele în zenit și craiul cel nou / capul zimbrului sub raze, în raze / soarele iarăși și luna aceeași / locul pe nodul săltat peste valuri în spume / acvila neagră / și soarele iarăși și luna aceeași, / turnuri roșii trei și patru roșii turnuri / și-apărători delfinii... purpura, oțelul, hermina / și crugul împlinit și cerul în desăvîrșire / Acum slobozește-l pe robul tău, stăpîne, după cuvîntul tău, în pace căci ochii mei văzură... / Și din ochii fiilor surorilor tale bucuria izvorî în stropi curați de lacrimi".

Invocația inorogului (aflat pe blazonul lui Nicolaus Olahus) e mai mult decît o aluzie cu sens ermetic, e o rescriere modernă a „Sburătorului", totdeodată comunicînd o universalitate a simțurilor și o adîncă mitologie autohtonă : „Bătură toba. Aprinseră focuri. Sunară din goarne. Puseră străji. Strigară din cimitir peste case și traseră clopotu-n dungă. Să audă tot natu' și să bage bine de seamă. Că a fost văzut și mai mișună încă prin preajmă".

Închiseră porțile. Apropiară obloanele. Dădură drumul la cîini. Și-și țineau lămpile cu flacăra trasă. Murmurau, vegheau, așteptau. „E alb ca de nea. Are potcoave de-argint. Se scaldă de trei ori pe zi în iezer. Are plete negre și se piaptănă cu piepțene de-aur. Poartă blănuri alese, de cerb. Nu-l pătrund nici săgeata, nici plumbii. Rătăcește prin păduri. Doarme în peșteri. E ultimul. În nopți cu lună cîntă și pietrele se mișcă și arborii freamătă și viețuitoarele se opresc mirate și-ascultă. E iubăreț. Nu-l răpune decît glonț de argint. Tras la-mbinare-ntre șine și cal. Știe însă și poartă platoșă groasă, solzoasă".

„Și fetele se sulimeneau pe ascuns. Se-mbujorau. Își împleteau sînziene în păr. Își ghiceau în palmă și-și descîntau. Ascultau vîntul și se rugau. Șușoteau și cîntau în gînd hymeneul. Se-mplineau".

E un document liric de antologie, confirmînd vocația unui poet, în nu puține creații, memorabil.

Artur Silvestri

VIAȚA CĂRȚILOR

POEZIE

VARĂ ÎNALTĂ

I.C. ȘTEFAN
VARA PATRIEI
Editura Cartea Românească

Fără să-și schimbe fundamental registrul cu care ne-a obișnuit în ultimele volume de poezie apărute („Despărțirea de cuvinte" — 1973; „Atît de densă clipa" — 1978; „Scrisoare mamei" — 1980), **Ion C. Ștefan** *), se afirmă prin „Vara patriei", ieșită de sub tipar, foarte recent, în Editura „Cartea Românească", un scriitor sigur, pe care se poate conta, în primul rînd, în lirica patriotică : „Parcă n-a fost de veacuri o vară mai bogată, / Mai limpede-mpletire între belșug și floare, / Și grîne se apleacă cu fruntea luminată / Și sacii cu bucate se-adună în hambare" — ne declară poetul de la început.

Cinstind semănătorii, tinerețea, pămîntul patriei, doina, cuvîntul românesc, munții și apele, anotimpurile unde trăiește Ion C. Ștefan scrie o poezie optimistă de care avem nevoie, pendulînd între spații largi, privindu-i cu bucurie pe cei nou născuți, ca pe nuferii apei, luînd aminte cum cresc și se ridică sub soare.

Cu volumul prezent, autorul se străduiește să motiveze filozofia lumii noastre în ascensiune, în căutări, înfruntînd poverile, dezvăluind locul izvoarelor de putere, pentru a le cînta cît mai tulburător.

O substanțială parte a cărții ancorează — era firesc — în tema iubirii curate, înălțătoare. Poeme cum sînt „Înflorire", „Călătorie", „Pulsînd" și „Către luceferi" sînt edificatoare în această direcție.

Văzîndu-se mire în noaptea dorită, poetul tinde către călătorii care să-l ducă spre tot mai multă lumină : „E noaptea mea ca o fîntînă / În care noi izvoare clipocesc / Și, lunecînd cu-o stea de mînă, / Călătoresc, călătoresc". Dar tema centrală a noului volum rămîne rodirea. Rostită cu o bogată experiență de scris (fiindcă l-am urmărit încă de-acum un deceniu, ba i-am și prefațat cîteva volume), pot afirma că acum tema este diversificată, capătă amplitudine, frumusețe melodică, apelează la elementele fundamentale ale naturii care i-au atras pe poeți, în cele mai bune versuri ale lor, dintotdeauna.

Pentru a surprinde ineditul unei toamne în plin cules, Ion C. Ștefan ajunge la astfel de exprimări de caldă sinceritate, dar și de virtuoasă trudă artistică : „Pe coaja merelor / Își șterge trandafirul / Buzele roșii / Cerul își întoarce / Gălețile către pămînt. / Și jertfele ploilor / Încep să cadă / Peste umerii noștri tineri".

Am notat mai sus setea plecărilor, nu neapărat către niște țărmuri concrete, ci spre abisuri pe care poetul ar dori să le cunoască. El găsește însă în aceste zboruri doar aburi de lumină, mări fără hotar, margini care se dilată spre a prinde stelele. El vede luceafărul în mantie albă, îndeosebi în nopțile primăverii, cînd carul mare e tras de cerbi temerari, care mută anotimpurile pe cer.

Chiar cînd peisajul devine mohorît, poetul găsește elementele de înseninare în primul zîmbet al primăverii, regăsindu-se însă mereu și mereu „sub stindardul / Cocorilor / Călători".

Către sfîrșitul acestui volum de autentică maturitate, Ion C. Ștefan se concentrează către cîteva teme filozofice : „Trecerea timpului — „La vama" — adevărurile de totdeauna — „Bacoviană", în sfîrșit, către imaginile copilăriei, cînd fiul începe să deosebească tainele luceafărului și ale nufărului care „umblă pe ape fără aripi".

Închinînd toamnei și belșugului, ei unele dintre cele mai inspirate versuri, voi semnala și acest „Cîntec", deoarece demonstrează urcușul creatorului către o zonă în care începe să devină cu adevărat popular : „De nu mă vei uita cu totul / Ia-o spre soare de-a înotul. / Acum via pe deal e culeasă, / Otava dă iară în coasă. / Neobosiții albatroși ai zării noi / Trăiesc misterul de-a zbura în doi — / Doar eu te-aștept, la malul apei, încă, / Într-o solemnă aplecare, ca de stîncă"...

Al. Raicu

*) Ion C. Ștefan : „Vara patriei", Editura „Cartea Românească", 1986.

EMOȚIE ȘI NOSTALGIE

FLORIN COSTINESCU
IMPERIUL DE CORALI
Editura Eminescu

Purtînd un titlu inspirat care îmbie fantezia la călătorii imaginare, ultimul volum al lui Florin Costinescu*) adună între coperțile sale poeme discret confesive. Piesele sînt în marea lor majoritate poezii de dragoste în care emoțiile stau sub semnul nostalgiei după o vîrstă pierdută, simbolurile erotice nu au fervoarea afectivă a primei tinereți, dominantă fiind tonalitatea melancolică. Imaginația poetului „cutreieră pădurea aducerii aminte", reconstituie ființa iubitei din fulgurațiile memoriei, din fragmente inefabile : „Dacă ai fi himeră te-aș prinde / odată și-odată / ah, buzele tale aburinde / luna abia scăpătată, / Dacă ai fi fără trup, lunecoasă / prin propriu-mi gînd / te-aș prinde vîlvătaie geroasă / dintr-o alergătură curînd". Fără a avea pretenții vizionare poezia se consumă în registrul stărilor intimiste, imaginile configurează reverii sentimentale evitînd însă romanțiozitatea. Lirica autorului aparține expresivității apolinice, scenariile luminoase trimit la un tărîm al candorii, metafora sugerează imponderabilul: „Aerul acesta lovit de coapsa ta / sunîndu-mi în urechi / ca bronzul atins de briza mării / aerul acesta magnetizat / de roua visătoare a dimineții / O, aerul acesta prin care merg / de parcă zbor / deasupra pămîntului / suspendat de o păpădie". În poemele lui Florin Costinescu sentimentul erotic e consubstanțial cu universul naturist, figurația aflată la granița cu irealul conturează o arcadie vegetală în care „ploaia repede, feciorelnică" are virtuți purificatoare. Discursul liric gravitează în jurul acelorași obsesii generate de trecerea ireversibilă a timpului și precaritatea ființei, dincolo de elogiul clipelor fericite se simte o tristețe filigranată în expresia poetică trădată de eufonia nostalgică a versurilor : „Frumoasă e toamna, ca bucuria / în ea să ne pierdem, ostateci, Maria / blînd e surghiunul sub lanțuri de rouă / cînd fructul visat îl dăm pe din două". Sensibilitatea neoromantică a autorului excelează în poemele cu arhitectură prozodică tradițională unde muzicalitatea sporește coeziunea expresivă a textelor. Cîteodată apar însă accente demonstrative care ofilesc sugestia lirică precum în poemul „Altceva" unde stilul redundant și explicativ prozaizează discursul. Fără îndoială talentul lui Florin Costinescu se relevă în poeziile scrise cu penița subțire a emoției pure exultînd bucuriile simple și senzațiile genuine, ele surprind imagini suave în plin univers cotidian: „Vindea o florăreasă rouă / la colțul unei străzi subțiri / Aceasta-i rouă de pe nalbe, / aceasta-i de pe trandafiri / Sclipeau rotunde boabele fluide / pe raze înșirate lunecînd / Am rouă proaspătă de floare / culeasă-n zori la primul vînt". Aproape deloc străbătută de tonuri patetice, lirica autorului e preponderent melancolică apelînd cîteodată la „semne" livrești pe care le topește într-un limbaj neosimbolist de un remarcabil efect stilistic : „Cîndva visat-am prin polen / O, mai trăia atunci Verlaine / În jurul nostru cai spumați / miresmelor erau dedați / Și nechezau lichizi, în frîu / treceau prin aer ca prin rîu. / Cîndva visat-am prin polen / O, mai trăia atunci Verlaine". Cultivînd ritmurile naturale ale universului afectiv, autorul mizează lăudabil pe virtuțile armoniei, oferindu-ne prin recentul său volum proba unei reușite lirice.

Alexandru Horia

*) Florin Costinescu : „Imperiul de corali", Editura „Eminescu", 1986.

Poezie și atitudine

Urmare din pag. I

azi la formule în care se simte fluxul confesiunii, tentația destăinuirii. Autenticitatea spunerii și a trăirii sporește șansele poetice. Cred că marea poezie este o fericită simbioză între trăire, problematizare și transfigurare artistică.

Nu cred în poezia făcută din „meserie bine însușită". Nu cred în poeții care nu trăiesc intens, care nu se consumă de teamă, care își cruță și-și menajează excesiv sufletul ca pe-o vitrină plină cu porțelanuri de neatins, învechite. Nu cred în ipocrizie lirică.

Sigur, un poet sincer — cu sine măcar ! — poate să nu ajungă un mare poet. Sinceritatea nu atrage automat după sine caratele aurului liric. Dar niciodată un ipocrit nu va scrie o mare poezie. Nu cred în meșteșugarii care însăilează ani cu zecile, versuri, versuri după cum își imaginează că s-ar putea trăi, crede, simți, greși, munci, iubi, spera și regreta, în cel care se ferește de viață ca de-o flacără prea puternică. Nu care cumva să-și ardă degetele. Și-mi amintesc superba definiție dată Poetului de Hugo von Hofmannsthal — „E ca și cum ochii săi nu ar avea pleoape".

Poezia e glasul sincer al cetății pentru că în poezie minciuna se vede cel mai iute.

Poezia noastră exprimă azi — și acesta e un lucru interesant care ar merita nuanțat — nevoia intensă de comunicare la toate nivelele și în toate microstructurile sociale.

Omul modern se raportează plenar la lumea modernă ; uneori în elanuri vitaliste supralicitează, alteori, în angoase existențiale cade victimă lamentării, monotoniei sau alienării. Pînă în cele mai ascunse ori dimpotrivă, mai la-ndemînă, locuri poetice, poetul este grila momentului social: el e eliptic cînd e grăbit, bucolic cînd are nostalgii, livresc fiindcă se raportează zilnic la paginile bibliotecii, gnomic fiindcă problematizează, descriptiv fiindcă observă, sentimental fiindcă simte tentația destinderii acelui arc încordat al trăirii, chiar romanțios — cînd arcul cedează —, virulent, cînd calitatea programatică a proriei opere i se pare esențială.

Poezia e glasul cetății fiindcă e emanația trăirii cetății dusă pe treapta transfigurării artistice. Iar de acolo, adusă înapoi, spre cititori, sub semnul reificării, al coborîrii imaginii artistice din operă în viață. Căci și poezia, cum arta în general, este realitate și valoare artistică prin mijlocirea cititorului. Parcurgînd acest circuit, fiorul liric autentic dăruiește poetului șansa de-a cuprinde simbolurile conștiinței artistice, puterea creatoare și de a domina prin ideal, realitatea.

TELEGRAMA ADRESATĂ TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU,

secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România,

de participanții la Simpozionul național consacrat aniversării a 65 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist și a 30 de ani de la înființarea Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România

Mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu,

În aceste momente de aleasă sărbătoare, exprimînd gîndurile și sentimentele milioanelor de tineri ai patriei, participanții la Simpozionul național consacrat aniversării a 65 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist și a 30 de ani de la înființarea Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România reafirmă dragostea nețărmurită și recunoștința fierbinte, înalta stimă și adînca prețuire pe care le nutresc față de dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, patriot înflăcărat și strălucit militant comunist, care v-ați identificat din cei mai tineri ani ai vieții cu lupta partidului și poporului român pentru libertate națională și dreptate socială, făuritorul celei mai mărețe epoci din multimilenara istorie a țării, părinte drag și prieten apropiat al tinerei generații, neobosit erou al păcii, al înțelegerii și cooperării între popoarele și națiunile lumii.

Pentru noi, tineretul României socialiste libere și prospere de astăzi, reprezintă un titlu de nețărmurită cinste și înaltă mîndrie patriotică faptul că istoria mișcării revoluționare și democratice de tineret, a organizațiilor noastre comuniste este indisolubil legată de pilduitoarea dumneavoastră activitate, exemplu eroic al luptătorului neînfricat pentru libertatea, demnitatea și fericirea poporului, pentru împlinirea mărețelor sale idealuri de independență și progres social.

Acum, în pragul marii sărbători a tinerei generații aducem un vibrant omagiu neobositei activități pe care ați desfășurat-o în fruntea organizației revoluționare de tineret, cutezanței și abnegației consacrate mobilizării tinerilor la acțiunea fermă împotriva exploatării sociale, a fascismului, curajului și clarviziunii cu care ați transformat procesul de la Brașov într-o tribună de luptă a partidului, neînfricării și demnității manifestate în anii grei ai întemnițării de la Doftana, pilduitorului exemplu de dîrzenie și sacrificiu pe care l-ați constituit pentru întreaga noastră mișcare comunistă, revoluționară.

Toți tinerii țării cinstesc cu adînc respect și profundă recunoștință participarea și rolul dumneavoastră determinant, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu la pregătirea și desfășurarea marilor manifestații antifasciste și antirăzboinice de la 1 Mai 1939, la acțiunile hotărîte de antrenare a tinerei generații în înfăptuirea obiectivelor procesului de edificare a noii istorii a patriei.

Acum, cînd rememorăm cu deosebită emoție împlinirea a șase decenii și jumătate de la crearea organizației revoluționare de tineret, dăm glas sentimentelor de înălțătoare mîndrie patriotică ale tuturor tinerilor patriei de a fi contemporanii celei mai înfloritoare epoci din multimilenara istorie a țării inaugurată de cel de-al IX-lea Congres al partidului, „Epoca Nicolae Ceaușescu", în care, sub conducerea încercată a Partidului Comunist Român, sub imboldul prodigioasei dumneavoastră activități revoluționare, patria noastră se afirmă tot mai puternic și mai demnă în rîndul națiunilor lumii, satisfacției că tînăra generație a patriei, alături de întregul nostru popor, participă activ și responsabil la marea epopee revoluționară a timpului nostru, aducîndu-și contribuția de seamă la realizarea istoricelor obiective de dezvoltare multilaterală a țării stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului.

Totodată, aducem prinosul de recunoștință, al tuturor tinerilor țării pentru excepționalele condiții de muncă, viață și învățătură, de formare și afirmare plenară în toate domeniile de activitate, condiții de care nu a mai beneficiat nici o altă generație, odată cu expresia dragostei nețărmurite cu care întregul tineret al țării vă înconjoară, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, asigurîndu-vă încă o dată că, urmînd neabătut exemplul dumneavoastră suprem de strălucit revoluționar și luptător, vom acționa cu toate forțele și energiile de care dispunem pentru propășirea neîntreruptă a patriei noastre socialiste.

Este o deosebită cinste pentru tînăra generație de a releva și la această importantă aniversare, cu deosebit respect și aleasă recunoștință, viața și activitatea revoluționară ale tovarășei Elena Ceaușescu, militant de seamă al partidului și statului nostru, care, intrînd încă din anii cei mai tineri în mișcarea comunistă, alături de dumneavoastră, a participat cu abnegație și curaj în primele rînduri ale luptei poporului nostru pentru o viață nouă, liberă și prosperă.

În aceste momente solemne adresăm respectuoase mulțumiri și un călduros omagiu tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, militant de frunte al vieții politice, sociale și științifice a țării, om de știință și savant de largă reputație internațională, pentru contribuția adusă la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, pentru activitatea consacrată dezvoltării științei, învățămîntului și culturii românești, pentru atenția și grija pe care le acordă educării comuniste, revoluționare și formării multilaterale a tinerei generații a patriei.

Continuînd glorioase tradiții, în spiritul prețioaselor indicații și înflăcăratelor îndemnuri pe care ni le-ați adresat, vă asigurăm, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că, pe deplin conștiente de misiunea încredințată de partid și popor, organizațiile de tineret și studenți vor acționa hotărît pentru continuarea și intensificarea procesului de educare comunistă, revoluționară a tinerei generații, pentru cunoașterea și prețuirea trecutului glorios al poporului, a tradițiilor sale progresiste, revoluționare, ridicate pe o nouă treaptă în opera de edificare a socialismului și comunismului în România, pentru a insufla și consolida în conștiința tinerilor atașamentul puternic și mîndria legitimă față de realizările remarcabile obținute de națiunea noastră în strălucita epocă inaugurată în istoria națională de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Exprimînd deplina adeziune la politica externă de pace și colaborare a partidului și statului nostru, în elaborarea căreia rolul determinant vă revine dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, personalitate marcantă a lumii contemporane, toți tinerii patriei își reafirmă sprijinul unanim, profunda recunoștință pentru strălucitele inițiative și consecventele dumneavoastră demersuri dedicate soluționării, în interesul popoarelor, al tineretului de pretutindeni, a marilor probleme ale contemporaneității, în primul rînd oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, asigurarea păcii, dreptul la viață al tuturor națiunilor planetei.

Vă încredințăm, mult iubite și stimate tovarășe secretar general, că tînăra generație a patriei, trăind într-o țară liberă și independentă, profund atașată marilor idealuri ale păcii și înțelegerii între popoare, va acționa consecvent pentru consolidarea unității de voință și acțiune a tinerei generații de pretutindeni în lupta vitală a națiunilor, a tuturor forțelor progresiste și democratice pentru înlăturarea confruntărilor și promovarea dialogului, pentru făurirea unei lumi pașnice, mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

În aceste momente de aleasă sărbătoare, cu profunde semnificații pentru viața și munca tinerei generații, a organizațiilor sale revoluționare, noi, tinerii României socialiste, care ne numim cu înălțătoare mîndrie patriotică „Generația Epocii Nicolae Ceaușescu", facem legămînt solemn ca, avînd drept călăuză supremă în tot ceea ce înfăptuim, mărețul dumneavoastră exemplu de muncă și viață comunistă, să nu precupețim nici un efort de a fi mereu la datorie, în primele rînduri, acolo unde interesele poporului o cer, înscriindu-ne cu cinste, devotament și romantism revoluționar pentru o adăuga chipului socialist al patriei o nouă strălucire, noi și minunate împliniri. Vă asigurăm, mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că Uniunea Tineretului Comunist și Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România vor face totul pentru a-și îndeplini sarcinile încredințate de partid și popor, pentru a forma și educa tînăra generație a patriei în spiritul principiilor și valorilor comuniste de muncă și viață, proprii omului nou, pentru a mobiliza elanul și capacitățile creatoare ale tineretului în eroica activitate desfășurată de întregul nostru popor spre gloria, măreția și prosperitatea scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

PARTICIPANȚII LA SIMPOZIONUL NAȚIONAL CONSACRAT ANIVERSĂRII A 65 DE ANI DE LA CREAREA UNIUNII TINERETULUI COMUNIST ȘI A 30 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA UNIUNII ASOCIAȚIILOR STUDENȚILOR COMUNIȘTI DIN ROMÂNIA.

Mireasma de primăvară a patriei

Urmare din pag. I

a acestui popor. Sînt însăși continuarea noastră !

I-am văzut în școli și facultăți, pe șantiere și în fabrici, pe ogoare tot mai roditoare. Mlădițe proaspete și viguroase crescînd din trunchiul nemuritor al neamului! Tineri minunați și harnici, avizi de cunoștințe, crescuți și educați de partid sub zodia socialismului! Tineri care se plămădesc ca oameni în cultul păcii și-al frăției dintre naționalități și popoare.

Zilele trecute m-am aflat între ei, la Liceul Agroindustrial din Prejmer, județul Brașov. Români, sași și maghiari într-un lăcaș ultramodern de învățămînt, cum sînt tot mai numeroase astfel de lăcașuri și în mediul rural de pe întreg cuprinsul patriei, studiază, sub veghea unui corp profesoral de elită, agrotehnica pămîntului natal, pe care îl vor munci înfrățiți, smulgîndu-i roade tot mai bogate. Elevii de azi ai Liceului din Prejmer sînt specialiștii de mîine ai agriculturii noastre ; sînt cei care vor înfăptui și desăvîrși noua revoluție agrară din România. Indiferent dacă sînt români, sași sau maghiari, ei învață să devină oameni bine pregătiți pentru muncă și viață, înfrățiți de idealuri comune.

I-am văzut în sălile de clasă, în cabinetele și laboratoarele liceului, la instruirea practică de la fermele I.A.S.-ului din localitate, unde cei mai mulți dintre ei vor lucra după absolvire.

I-am văzut, însă, pe unii dintre ei, și într-o altă ipostază : aceea de îndrăgostiți de frumos, de oameni în care s-a aprins și stă trează, dacă nu în toți, flacăra sacră a talentului, atunci cel puțin în mulți dintre ei scînteia măreață și statornică a pasiunii. Sub conducerea profesorului Ioan Sorin Apan, el însuși deosebit de tînăr, peste 50 de elevi ai liceului din Prejmer, inițiați în tainele picturii murale în cadrul cercului plastic din școală, au împodobit pereții sălilor de clase, ai laboratoarelor, bibliotecii, precum și holurile și culoarele liceului (desăvîrșirea acestei însuflețite inițiative se află în plină desfășurare) cu fresce și inscripții adecvate, deosebit de sugestive și semnificative.

Elevii de pe băncile liceului de azi sînt chiar specialiștii de mîine ai agriculturii moderne din România. Sînt viitorii maeștri ai recoltelor bogate, cei care aud pînă și în somn susur de grîu și porumb, bolborosit de vin nou în butoaiele pline, cei care visează turme mărețe de oi și de vaci pe pășunile munților și în cîmpii, pentru ca ziua visul lor să devină faptă și izbîndire.

Acum, cînd sărbătorim cu întreg poporul aniversarea a 65 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist din România și a 30 de ani de la înființarea U.A.S.C.R., tinerii patriei noastre au toate porțile deschise spre împlinirea năzuințelor și își pot desface larg aripile sub cerul de mătase al patriei.

Ce poate fi mai minunat decît să fii tînăr și să trăiești într-o țară minunată cum este România ? ! „E minunat să trăiești într-un nume / și-acest nume să-nsemne o țară ; / E minunat să trăiești într-o lume / Și lumii să-i fii primăvară. / / E minunat să poți privi soarele / Și ochii să nu te doară ; / Să fii curat ca izvoarele / Ce văd lumina întîia oară ! / / E minunat să fii numai sunete / Și numai floare și numai mireasmă — / Nucleul însuși al nemuririi, / Iar ca stare-a materiei : plasmă !".

65 DE ANI DE LA CREAREA U.T.C. • 30 DE ANI DE LA ÎNFIINŢAREA U.A.S.C.R.

CEAUŞESCU – TINERII,

O EMBLEMĂ A MUNCII ŞI A VIEŢII NOASTRE

„Tineretul, prin dinamismul şi receptivitatea sa la idealurile de libertate şi dreptate socială, la schimbările innoitoare, a reprezentat intotdeauna de-a lungul istoriei un insemnat factor al progresului societăţii. Din veac în veac, el a preluat şi dezvoltat virtuţile şi tradiţiile înaintate ale poporului; infruntind greutăţi, dind nenumărate jertfe, el a jucat un rol de seamă în lupta impotriva asupritorilor, pentru dezrobirea socială, pentru cucerirea şi apărarea independenţei şi suveranităţii naţionale. Mulţi patrioţi luminaţi, gînditori şi cărturari iluştri, scriitori şi artişti şi-au inchinat viaţa, incă din fragedă tinereţe, idealului eliberării şi fericirii poporului, formării şi dezvoltării culturii naţionale, infloririi României".

NICOLAE CEAUŞESCU

Strălucit exemplu al luptei şi crezului revoluţionar

Istoria ne înalţă în propriii noştri ochi, în spaţiul temporal şi valoric în care ne exprimăm descoperindu-ne şi fortificîndu-ne identitatea în calitate de revoluţionari, de comunişti şi patrioţi. Invocarea acestui adevăr fundamental, probat de amploarea grandioasă a operei de edificare a socialismului în patria noastră, este şi oportună şi necesară, dezvăluind măsura şi vocaţia istorică a condiţiei tineretului român.

Sărbătorirea creării Uniunii Tineretului Comunist s-a constituit în viaţa tuturor tinerilor României socialiste, a poporului român, ca un prilej de înaltă semnificaţie de a reitera prezenţa prestigioasă a tineretului revoluţionar în toate marile momente ale istoriei României din ultimele 6 decenii şi jumătate, implicarea responsabilă a tinerilor în toate marile probleme care au marcat şi marchează şi în prezent ascensiunea poporului român spre trepte mereu mai înalte de civilizaţie, de bunăstare şi progres. Sărbătoarea Uniunii Tineretului Comunist este astfel trăită de către toţi tinerii cu sentimentul uriaşei răspunderi ce le revine faţă de prezentul şi viitorul poporului român, cu hotărîrea de a acţiona fără preget pentru înfăptuirea neabătută a politicii partidului, a indicaţiilor şi orientărilor, a îndemnurilor înflăcărate adresate lor de către secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Drumul eroic parcurs de Uniunea Tineretului Comunist în deceniile existenţei ei continuă şi astăzi, tradiţiile plămădite în anii grei ai luptei purtate în ilegalitate ridicîndu-se pe o treaptă superioară în anii construcţiei socialiste.

Omagiul pe care, cu prilejul sărbătoririi organizaţiei lor revoluţionare, tinerii României socialiste îl aduc într-un singur gînd şi la aceeaşi bătaie de inimă ctitorului României socialiste moderne, celui care le poartă o neprecupeţită şi părintească grijă, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, exprimă în modul cel mai convingător dragostea şi recunoştinţa lor pentru minunatele condiţii de muncă şi învăţătură, de educare şi împlinire, asigurate de partid şi de societate la iniţiativa secretarului general al partidului, în temeiul unei concepţii ştiinţifice, novatoare, despre locul şi rolul tineretului în societate, despre responsabilităţile ce-i revin în înfăptuirea măreţei opere de construcţie socialistă a României.

Într-adevăr, niciodată în România, ca acum, în **Epoca Nicolae Ceauşescu,** tineretul nu s-a bucurat de o atenţie mai mare, nu a beneficiat de o mai profundă şi permanentă investiţie de încredere, speranţă şi răspundere.

Activismul ce defineşte tînăra generaţie a României socialiste face ca viitorul cu care se identifică prin natura vîrstei să nu mai fie o problemă de aşteptare, ci de construcţie, şi de aici implicarea tineretului în toate marile probleme ale prezentului României. Sintagma Ceauşescu-tinerii, atît de adînc dăltuită în conştiinţa tineretului de astăzi, subsumează efortul punerii în valoare a tuturor atributelor tinereţii, pe coordonatele spiritului revoluţionar. Tot ceea ce înseamnă elan, entuziasm, îndrăzneală, interes pentru nou şi creativitate se regăseşte în amfiteatrele muncii pentru ţară, pe băncile şcolilor şi facultăţilor, pe şantiere, în laboratoare şi institute de cercetare, practic pretutindeni unde patria şi poporul îşi cheamă tinerele vlăstare pentru a le sluji interesele, pentru a le împlini idealurile şi aspiraţiile. Dreptul la muncă, şi împlinirea prin muncă, prin învăţătură, instrucţie şi educaţie se exercită într-un climat de egalitate şi demnitate în care toţi tinerii, fără deosebire de naţionalitate, ca de altfel toţi cetăţenii patriei, se regăsesc cu întreaga lor fiinţă, hotărîţi să acţioneze fără preget în spiritul istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea al partidului, al indicaţiilor şi orientărilor formulate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Astăzi, şi aici, minunatele condiţii de afirmare şi împlinire asigurate tineretului au conturul marilor ctitorii ale socialismului.

Crescut şi educat de partid, tineretul revoluţionar al României socialiste este un tineret animat de cele mai nobile idealuri şi aspiraţii, hotărît să-şi slujească întotdeauna patria şi poporul, să facă totul pentru înfăptuirea exemplară a politicii partidului. Eforturile generaţiilor tinere, integrate organic în eforturile întregului popor, dau expresie practică, acolo unde muncesc şi trăiesc, zi de zi, principiilor şi valorilor gîndirii şi vieţii comuniste. Organizaţiile Uniunii Tineretului Comunist îşi fac un titlu de onoare din a se afirma ca şcoli de educaţie revoluţionară a tuturor tinerilor patriei, militînd ca fiecare tînăr, în întreprinderi, pe ogoare şi şantiere, în şcoli şi facultăţi, în laboratoare, pretutindeni unde se făuresc valorile civilizaţiei socialiste, să se afirme ca promotori ai noului, însuşindu-şi cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii contemporane, ale cunoaşterii umane, angajîndu-se cu toate forţele, cu întreaga lor capacitate, în competiţia mondială a valorilor, în efortul de a realiza performanţe de vîrf în toate domeniile de activitate.

Prin tot ceea ce fac tinerii, împreună cu întregul popor, sub conducerea încercată a partidului, a secretarului său general, ei se integrează în istorie, dau măsura înţelegerii rostului lor adevărat şi revoluţionar, atestînd realitatea că în România istoria nu este numai trecut, ci şi prezent şi viitor, într-o unitate dialectică care reflectă pregnant condiţiile, şansele unice de împlinire pe care socialismul, politica partidului, marile realizări ale **Epocii Nicolae Ceauşescu** ni le oferă nouă,. tuturora, de a cuteza spre cele mai ambiţioase proiecte şi de a le concretiza prin propriile forţe creatoare.

Aniversarea creării Uniunii Tineretului Comunist constituie aşadar, un moment ce ne dă ocazia de a reitera marile responsabilităţi ale tinerei generaţii, contribuţia ei la opera înfăptuită de întregul popor şi hotărîrea tuturor tinerilor, a tuturor fiilor României socialiste, de a urma întotdeauna conducătorul încercat şi clarvăzător care este secretarul general al partidului, pe drumul glorios şi eroic al asigurării viitorului fericit, prosper, liber şi demn al României socialiste.

Traian Gânju

Noua comoară

deschideţi ochii
să vedaţi cum sună toate ntimplările
sub zodia noii prefaceri a timpului
vouă vă cint aceste lucruri
în care se ascunde o sevă de jar
şi roua luminii din ziua de azi
iată-n grădină cresc orele noi
caii pasc stelele cerului
şi-n cîmpia imensă
vor să-nflorească cireşii
veniţi să vedeţi mireasma
chiar dacă lumec-i o trecere
veniţi
vouă vă vorbesc despre noua comoară
ce e un vis
veniţi să cîntăm
clipa aceasta supremă
ce-o trăim către mîine –
inflorească cireşii
ave, vîrstă fără de pată !

Cu zorii pe trup

în fiecare zi ce începe
ei îşi pun primii
zorii pe trup
ei îmbracă frumos
cămaşa sudorii
şi cîntă fericiţi
şi ştiu :
cîntecul lor e neîntrecut
de nici o vîrstă posibilă
de nici o dragoste posibilă
de nimeni şi de nimic –
cîntecul lor este unic.

Brigadierii

cine sînt ei păşind atît de sigur
bucurîndu-se-n cuvinte,
cine sînt ei de-şi poartă mîndru
haina tinereţii ?
biruitorii, spun munţii, rîul şi cîmpia
în veşnicie tot tineri vor fi !
cine sînt ei păşind atît de sigur
pe iarba de vînturi răscolită
bucurîndu-se-n ochi de lumină ?
biruitori înainte,
însăşi Patria-n urcuş,
tineri pe veşnicie –
de-a pururea lumina necesară !

Efigie

nu e greu să ridici din rîuri lumina
să o scoţi din tunele negre şi adînci
să-ţi fie şi iarna înverzită grădina
să durezi oraşe din surele stînci
nu e greu să fii tînăr şi sprinten la toate
înţelept şi atent spre a fi liber mereu
să croieşti din vise lucruri fără de moarte
să-i baţi timpului efigie nouă, nu-i greu
ştiindu-ţi clare rostul, puterea
– a ta şi a poporului tău –
cînd în porii gliei îţi respiră vrerea
să fii şi învăţător şi faur, nu e greu –
tîparele-s gata de drum, puse-n brîu de lumină
înflorită e ziua şi tinereţea deplină !

Gheorghe Daragiu

Trepte

Să urci prin ani şi să rămîi tot tînăr
Ca pomul ce-nfloreşte primăvara,
Cu vulturu-implinirilor pe umăr,
Cînd ţi-e ogorul de-nflorire ţara.

Şaizeci şi cinci de trepte uteciste,
Şaizeci şi cinci de raze strălucind din soare –
Partidul ce spre piscuri comuniste
Ne-ndreaptă paşii limpezi de izvoare !

Ţara şi partidul – două aripi
Ce tinereţea de lumini ne-ndrumă :
El fiind stegarul fiecărei clipe,
Iar ţara noastră – cea mai bună mumă !

Şaizeci şi cinci de trepte tinereşti
Urcăm spre-o nouă împlinire-a firii,
Spre comuniste creste româneşti
Pe fruntea ţării-s proaspeţi trandafirii !

Ion C. Ştefan

Timp

E în noi indemn, şi stare, şi strateg,
şi dulce armonie lîngă tînăr timp,
în care ne privim chipul întreg,
în zarea dimineţii, lîngă anotimp.

E în noi şi în suflet şi în primăvară,
rotund ecou răspîndit în flori,
lumină în amiază şi dragoste de ţară,
arc de triumf şi vestitor de zori.

E în noi şi rost şi înălţare
şi timpul aşteptat să vină,
pe-această vatră şi în fiecare,
Epoca de aur şi lumină.

Pe vatră dulce

Pe vatră dulce ne-am dăltuit ca neam,
cu glia şi stejarii înrămaţi în timp,
în zarea dintre pleoape a fiecărui an,
ca un prinos de veghe intrării-n anotimp.

Ne rostuirăm viaţa pînă în amiază,
cu dimineţi în soare şi-n cuvînt,
în toate fructul partidului se-aşează,
într-un prezent de aur şi avînt.

Pe vatra asta ne-am desprins din umbre,
plini de ţărîna ce freamătă-mprejur,
lîngă rostirea blîndă a Mioriţei noastre,
în pacea dimineţilor de-azur.

Ştefan Marinconi

Sărbătoare

o creştere arcuită
de timp înalt
şi dulce
respiră ochiul meu
ce săgetează lira
de purpură a ţării
cînd sărbătoarea ei
e-un verb în măreţie
şi plin de reflexe
coapte-n trandafiri.

Ion Vergu Dumitrescu

TRADIŢIILE LUPTEI UTECISTE

Urmare din pag. I

şi participarea lui la lupta dedicată înfăptuirii unor istorice idealuri. Sub conducerea şi îndrumarea nemijlocită a Partidului Comunist Român — se realizează, în martie 1922, unitatea politică şi organizatorică prin crearea Uniunii Tineretului Comunist, pe principiile materialismului dialectic şi istoric, ale socialismului ştiinţific.

Moment cu o semnificaţie deosebită în istoria mişcării revoluţionare a tineretului, făurirea Uniunii Tineretului Comunist a influenţat profund conţinutul gîndirii şi practicii revoluţionare a tinerei generaţii. **„Formarea în 1922 a Uniunii Tineretului Comunist, la un an după crearea Partidului Comunist Român** — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **a constituit un moment crucial în istoria mişcării revoluţionare de tineret din România... Se poate spune că Uniunea Tineretului Comunist a desfăşurat în toată perioada ilegalităţii o intensă activitate de organizare a tineretului, de conducere a luptelor sale alături de clasa muncitoare, de toate forţele revoluţionare şi progresiste din România".**

Confruntată încă din primii ani ai existenţei cu mari greutăţi, Uniunea Tineretului Comunist s-a orientat — în spiritul indicaţiilor partidului comunist şi sub conducerea sa directă — spre forme politice şi organizatorice adecvate. Astfel că prezenţa tineretului revoluţionar în marile acţiuni greviste ale minerilor de la Lupeni, din august 1929, în luptele muncitorilor petrolişti şi ceferişti din anul 1933, în mişcările ţărăneşti din perioada interbelică constituie tot atîtea pagini de eroism şi de abnegaţie revoluţionară.

Uniunea Tineretului Comunist — şi alături de ea întreg tineretul democrat, patriotic s-a manifestat ca un detaşament activ al luptei antifasciste, animat de idealurile democraţiei şi păcii, ale apărării independenţei şi suveranităţii naţionale a României, a integrităţii teritoriale. O demonstrează participarea viguroasă a tinerei generaţii de atunci la marile intruniri şi demonstraţii antifasciste iniţiate şi conduse de comunişti în deceniul patru, care au culminat cu manifestările revoluţionare şi patriotice de referinţă de la 1 Mai 1939.

Condusă şi îndrumată de Partidul Comunist Român, organizaţia comunistă de tineret nu numai că şi-a asimilat organic exemplul militanţilor comunişti, dar a făcut ea însăşi dovada marilor disponibilităţi de acţiune în cîmpul luptei revoluţionare. Tinerii comunişti au fost, prin faptele lor, exemple de eroism, dîrzenie şi combativitate revoluţionară. Şi între acestea, exemplul cel mai relevant, avînd forţa de sugestie cea mai convingătoare îl oferă personalitatea tînărului comunist Nicolae Ceauşescu, pilduitor exemplu pentru tînăra generaţie prin energia, patriotismul înflăcărat şi devotamentul faţă de cauza clasei muncitoare şi partidului comunist, faţă de interesele majore ale poporului român.

Alături de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în anii grei ai ilegalităţii, în munca pentru făurirea unei Românii libere şi prospere a militat cu o puternică voinţă şi dîrzenie tovarăşa Elena Ceauşescu — strălucit exemplu pentru activitatea tineretului comunist, din rîndurile căruia a făcut parte, desfăşurînd o vastă activitate revoluţionară împotriva asupririi şi exploatării capitaliste, pentru înfăptuirea idealurilor atît de scumpe poporului nostru, de libertate şi dreptate socială.

Urmînd neabătut linia politică a Partidului Comunist Român, Uniunea Tineretului Comunist s-a afirmat ca o puternică şi dinamică forţă socială şi politică în mişcarea de rezistenţă a poporului român împotriva dictaturii militare antonesciene, aducîndu-şi o însemnată contribuţie la victoria revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă din August 1944.

O pagină glorioasă de eroism a înscris Uniunea Tineretului Comunist în lupta pentru înfringerea Germaniei naziste. La chemarea Uniunii Tineretului Comunist, zeci de mii de tineri s-au înrolat voluntar în unităţile militare, aducîndu-şi contribuţia de sînge la eliberarea patriei noastre, apoi a Ungariei şi Cehoslovaciei, pînă la înfringerea definitivă a Germaniei hitleriste. Participant activ la marile momente ale istoriei tumultuoase de după eliberare, în focul luptei pentru cucerirea puterii politice, pentru reforma agrară şi democratizarea aparatului de stat, Uniunea Tineretului Comunist a contribuit la consolidarea puterii populare, la făurirea unei vieţi noi, libere şi demne.

În perioada care a trecut de la victoria revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă, societatea românească a parcurs mai multe etape istorice, jalonate de profunde prefaceri revoluţionare, la a căror înfăptuire tînăra generaţie şi-a adus contribuţia sa de inestimabilă valoare.

Parcurgem în prezent o etapă istorică de maximă importanţă, în care, alături de întregul nostru popor, tineretul se află angajat în marele efort constructiv pentru propulsarea patriei noastre pe coordonatele esenţiale ale civilizaţiei socialiste. Prezenţa activă a tinerilor în frontul muncii creatoare, participarea lor la întreaga viaţă şi activitate din fabrici şi întreprinderi, de pe şantiere, de pe ogoare, din instituţiile ştiinţifice, din şcoli şi facultăţi prefigurează, fără îndoială, imaginea elocventă a unei generaţii animate de patos revoluţionar şi patriotic. Acum cînd sărbătorim jubileul celor 65 de ani care au trecut de la făurirea Uniunii Tineretului Comunist, putem afirma, cu deplin temei şi justificată mîndrie, că se confirmă întrutotul teza subliniată în Programul partidului comunist, potrivit căreia : **„tineretul reprezintă o puternică forţă socială", fiind „viitorul însuşi al naţiunii noastre socialiste".**

TINERII - argumentele creaţiei

Apa vie a eroismului

Eroul este un poem etern.

Opera sa, în expansiune continuă de înţelesuri evemplare, limpezeşte mereu oglinda înălţimii umane şi omeneşti. Este om, este omenesc, dar este astfel **fără nici o abatere**, fără oprire. Lucrarea lui este dreptatea, **dreptatea prin adevăr.** Marile disponibilităţi generalizante de aici par a decurge. El nu poate fi un caz particular, o excepţie. În condiţia sa, „adevărul şi existenţa sînt absolut identice".

Eroul vizează ordinea în riguroasă ascensiune.

El este umanitate esenţializată, un punct de întîlnire, un **punct energetic** de pregrantă intensitate, cum parcă s-a spus. Îşi asumă şi însumă aspiraţii dintr-un trecut neimplinit, deschideri revelatoare în prezent, energii latente din viitor.

Tridimensionalitatea eroului ţine de logica imanentă a destinului şi, prin **plecarea** spre toate azimuturile adevărului, depăşind oricite limite impuse sau conjuncturi factice, nu este numai al alor săi : el lucrează în infinitul omenirii, prin omenire şi în numele ei. Trebuie însă repede adăugat : lucrează în universal, dar **cu gindurile şi vrindurile neamului său.**

Comportamentul eroului este, aşadar, exponenţial. Şi nu pentru că aşa vrea el, nu pentru că aşa vor cei între şi **intru care este**, cum s-ar traduce în expresie noicciană, în care mai zăbovim o clipă. El este aşa, şi numai aşa, pentru că altfel nu ar fi şi... nu s-ar povesti. Eroul este şi un basm, un mithos,dar şi o foarte concretă lumină de realitate, precum şi un reper sigur în orizontul de aşteptare, al speranţei. Este atit de **legat** de dreptate, atit de indestructibil cuprins în tentativa continuă de triumf al raţiunii omeneşti, incit naţionalitatea sa se proiectează fertil în universalitatea cauzei.

Şi ar mai trebui spus : umanitatea eroului, chiar dacă exemplară, nu este o supra-umanitate. El apare şi se înalţă în complicatul proces al facerii, cristalizării şi înălţării naţiei sale. Cîmpul său de acţiune este imediatul. Este un primus inter pares, un inaintemergător. Eroismul nu s-a numit niciodată solitudine. (Fireşte, actele individuale rămin în drepturile lor : deşi exactitatea ideii că acte individuale pure, în nume propriu, nu înseamnă eroism, greu poate fi pusă la îndoială, oricit de generos ar fi principiul sub care se aşează. „Mulţi au băut cucută, dar numai Socrate este erou". Şi Socrate n-a fost şi n-a murit singur).

Eroul este, în fond, **o cale**, iar eroismul **o călătorie** recuperatorie, valorizantă de viaţă aminată, de istorie aminată, de speranţă suspendată. Ţelul autenticului eroism : de a readuce în albia firească, în continuitatea originară om şi istorie, de a restabili **organicitatea devenirii.** Tocmai de aceea eroismul are o netă dominantă colectivă, eroul însuşi stînd într-o determinare obiectivă faţă de **baza de masă** ce-i dă identitate şi-l certifică. Normal, o asemenea dimensiune amplifică, în semnificaţii, **eterna reintoarcere** (calea originară) pe care eroul o pune în lumina înţelesului tuturor. **Lecţia elină** sună precis în gindul nostru. „Ulysses este pentru mine — zice Mircea Eliade — nu numai prototipul de om modern, dar şi de om al viitorului, fiindcă este tipul călătorului supus la încercări. Călătoria sa este o călătorie **spre centru**". (s. n.). Marele scop, pentru care poate incepe, reincepe sau continua **călătoria**, ar fi, deci, reidentificarea izvorului originar, **apa vie**, care te repune în situaţia „de viaţă şi lume", „în viaţă şi în lume". Despre Eminescu s-a spus, cum ştim, că este atit de original şi universal totodată, pentru că este teribil de naţional. Nu-l regăseşti nicăieri pe pămint atit de deplin ca între ai săi, cum nicăieri nu-i regăseşti pe ai săi atit de ei inşişi ca în opera sa. Eminescu a regăsit apa vie a spiritualităţii noastre, dramatic „supusă la încercări" în timp şi spaţiu, reabilitindu-i esenţa şi redind-o (redindu-ne) lumii. Demersul (eroic) eminescian a devenit o probă esenţială a culturii româneşti, cu accente atit de clare, rodnice şi în zilele noastre. „Sursa de inspiraţie să fie izvorul — subliniază clarificator tovarăşul Nicolae Ceauşescu — nu ulcioarele, chiar aurite, care pot deforma realităţile. A sorbi apa nu din ulcioare, ci din izvoarele limpezi, dătătoare de viaţă, constituie — şi va constitui întotdeauna — singura sursă adevărată de inspiraţie pentru toţi creatorii patriei noastre, care doresc să scrie pentru popor, să trăiască împreună cu poporul !".

Scurta sinteză de pînă aici ne pune în faţa inevitabilei întrebări : a fost Iancu Avram precum se cădea a fi şi este el, din locul zilei de azi, aşa cum credem a fi fost ? Adică, fost-a şi putea fi un tinăr bărbat, de 24 de ani — frumos la chip, cu păr bălan şi ochi albaştri, preparat de curînd în meseria de avocat — avea el cum să fie gata de a intra într-o sală de judecată, dar nu una oarecare, ci chiar sala de judecată a istoriei ?

Nu-i modru că a fost. Ba încă peste măsură !

Iancu Avram a intrat în istorie în chip de bun gospodar (al destinului), care ştie exact ce trebuie făcut în ograda sa şi-şi dă seama că timpul nu mai suferă aminare. Luînd în seamă tinereţea lui, pare uimitor că a fost aşa. Cunoscînd însă regula în istoria noastră şi, mai cu seamă, nostalgia originară de secole a Ardealului, ne dăm seama că altfel nu putea să fie.

Momentul limită verifică şi măsoară cum nu se poate mai bine orice îndrăzneală. Şi-n momentul limită în care s-a aflat, Iancu a dat măsura genialităţii sale revoluţionare. Iar pe cei aflaţi în preajmă i-a lămurit ce aveau de făcut şi cum trebuiau să facă. Pe scurt : Avram Iancu **a vrut** revoluţie, pentru că, **atunci şi acolo**, revoluţia nu mai putea fi oprită să devină fapt. Ajuns la Sibiu, de la Tg. Mureş, unde se afla după absolvirea studiilor, îşi dă seama repede că interminabilele discuţii şi aşteptări din Comitetul Naţional Român pot fi devansate de evenimente. Primejdia era ca românii să fie prinşi sub tăvălug, nepregătiţi pentru a intra şi a face parte **din istorie.** Părăseşte în grabă oraşul de pe Cibin, precizînd că merge în munţi să facă revoluţie, să ridice din nou lancea lui Horia. Cum va face ?! Răspunsul nu era simplu de dat. Putea declanşa, pur şi simplu, o legitimă şi izbăvitoare revoltă a naţiunii majoritare a Ardealului, spre a spulbera zidul ce-o împiedica să-şi reia drepturile istorice uzurpate. (Drama este că, utilizîndu-se alte argumente, cam aşa s-a încercat să se interpreteze hotărîrea marelui luptător).

Iancu însă nu s-a clătinat nici o clipă.

El stabilise precis obiectivele care să dea, în acea etapă istorică, substanţă şi sens revoluţiei : a) împotriva cui, b) împreună cu cine (alianţele) şi c) pentru ce (obiectivele). Ţinta trebuia să fie, atunci şi colo, imperiul habsburgic perimat („închisoare a popoarelor") ; forţele revoluţionare : — toate naţiunile şi naţionalităţile oprimate ; obiectivele : — drepturi egale pentru toţi, fără oprelişti sau discriminări de orice fel.

Numai cine nu ştie sau nu vrea să ştie situaţia din Ardealul anului 1848, grelele încercări trecute de români în decursul veacurilor nu va aprecia ca foarte clară şi dreaptă gîndirea lui Iancu. Aşa a gîndit şi aşa a acţionat, dînd o primă probă de înţelegere deplină a rolului şi sensului revoluţiei. Iar cînd înţeleptul Kossuth a fost împiedicat să dea curs scrisorii lui Iancu (prin care cerea grabnica unire a forţelor şi drepturi egale, pentru români, cu celelalte grupuri etnice din Ardeal), Eroul Românilor trece încă o probă de fidelitate faţă de adevărul revoluţiei. Cu toate că Hatvany ataca susţinut Apusenii, iar unii dintre marii tribuni fuseseră măcelăriţi, Iancu nu cedează durerii de a vedea revoluţia deformată. Deşi Viena insistă, nu-şi uneşte luptătorii cu armata imperială, se apără cu îndîrjire şi reuşeşte să respingă primejdia.

În sfîrşit, în momentul intrării trupelor străine, chemate în ajutor de habsburgi, Kossuth are cale liberă să îl cheme alături pe Iancu. Era însă prea tîrziu, soarta revoluţiei era pecetluită. Iancu îl comunică acest lucru şi, totodată, trece a treia mare probă de fidelitate faţă de revoluţie : îl anunţă pe Kossuth că nu va intra în luptă împotriva forţelor maghiare şi nici nu se va alătura, într-un fel sau altul, imperialilor.

Pentru că Avram Iancu voia să-şi afle naţiunea fericită. Şi acest mare gînd nu avea cînd să izbindească decît prin izbinda revoluţiei, a adevăratei revoluţii. Iar în clipa aceea de istorie revoluţia era înfrîntă. Gîndul lui a trecut în dramatica şi bogata moştenire testamentară a românilor. El avea să se împlinească, după alte grele încercări, şi să cunoască desăvîrşirea de acum.

Aşa a fost Avram Iancu. El şi-a depăşit epoca prin fidelitate faţă de istorie şi adevăr.

Iancu Avram a fost un erou

Eroul este un poem etern.

Dumitru Titus Popa

Ana Lupaş : „Tinereţe"

„Metodele" vieţii, metodele prozei

Cît va fi de străbătută de autenticitate „Pasărea purpurie a dragostei" mele şi cît va fi numai fiorul pe care am să alunec pe o anumită frecvenţă emisă de acei ani invocaţi şi de acele întîmplări şi locuri rememorate, au fost întrebări pe care mi le-am pus cu mult înainte de a mă apuca de scris. Ba chiar mai mult, găseam necesar să întocmesc un fel de ierarhie a importanţei momentelor, evitînd cu bună ştiinţă cronologia, ca să mă pot stabili la o formulă cît de cît sugestivă în sensul pe care-l doream, adică să pot rezolva totul, firesc, aşa încît să nu pară nici pe departe o căutare cu luminarea a „faptului". Bineînţeles că am renunţat, căci altfel cartea s-ar fi redus inevitabil la un preţios „mecanism literar", la o „fabricaţie" sau mai ştiu eu ce, cam cum ai introduce, de pildă, prin contrabandă, într-o sală imensă şi intens luminată, pe cineva care n-are nici un motiv să se ferească. Dimpotrivă.

Odată scăpat de această obsesie şi pregătit sufleteşte să încep, m-a fulgerat gîndul ciudat al vîrstei : şi pînă unde voi duce această povestire, pentru că din capul locului îmi dorisem o carte despre şi pentru tinereţe, ca un elogiu al celor mai fantastici ani, al imensităţii dragostei în acest imperiu al tuturor posibilităţilor. Tot căutînd să dau de capătul firului mi-am amintit de o scenă absolut reală : pe un şantier o echipă formată numai din tineri entuziaşti, dar cu mai puţină experienţă, izbutise ceva extraordinar, suplinind, prin muncă, alte două echipe, mutate, prin forţa împrejurărilor, pe un alt front de lucru. Nimănui nu-i venea să creadă şi totuşi imposibilul de dinainte era palpabil, vizibil fără nici o dioptrie. Se vorbea despre acea echipă prin cuvîntul „om" la plural şi parcă niciodată pluralul nu fusese atît de adevărat şi de măreţ în conversaţia curentă.

Atît mi-a fost. M-am apucat de lucru cu o degajare salutară, cu un apetit pe care nu bănuiam să-l am în acea clipă în faţa cuvintelor, ca şi cum un nu ştiu ce miraculos îmi şoptea frază după frază. Cred că incurajarea de a povesti ceea ce am povestit venea dintr-un loc intim al meu, un loc nesăţios de lumină şi mai nădăjduiesc că acei care s-au aplecat să citească mărturisirea mea au salutat tinereţea ca pe un legămînt pentru viitor, ca pe o metaforă care umblă cu privirea izbăvită de insomnie, tandru, nu ca o întîmplare, ci întocmai ca o certitudine.

Scriind „Pasărea purpurie a dragostei" m-au animat multe idei, pe toate însă le-am cuprins pe cît mi-a stat în putinţă, în convingerea că viaţa nu-i nicidecum o aventură, că e o urcare, mai presus de orice cumpănă, în viitorul unde-ţi descoperi propria voinţă şi experienţă. Restul se însumează prin adevăr înfrumuseţînd anii şi înaripînd speranţa.

Cum spuneam, este o carte a tinereţii, a aspiraţiilor la împlinire, a iubirii, căci eu socotesc că, lipsită de iubire, viaţa nu are argumentul suprem de a fi deasupra trandafirului imperial al fertilităţii.

Am senzaţia că viaţa fără iubire este o improvizaţie. Am scris, aşadar, în intonaţia purpurie a înţelegerii de la cel mai înalt pisc al comuniunii. Cele douăzecişipatru de părţi, cît cuprinde volumul, fiecare cu un titlu ce prefigurează în fond nu despre ce-i vorba în acel capitol, ci în următorul, pentru că mă interesa reacţia personajelor „azi" şi în ce măsură îşi justifică „mersul de mîine". Şi n-a existat nici un motiv să mă abată de la asemenea structură, umblînd în autenticul trăirilor chiar dacă unora li se va părea cam pe dos faptul că o profesoară se îndrăgosteşte şi se căsătoreşte cu un fierar betonist, sau că un tată, mare şef, îşi neneagă, acum, în secolul XX, fiul, plecat să cucerească viaţa prin propriile puteri. Nimic neverosimil însă. De cîte ori nu sîntem tentaţi să acceptăm o năstrupnicie, pură invenţie, dar să ne mirăm în faţa unui fapt extraordinar petrecut aievea ? Cît ar fi de frumoasă, de ispititoare invenţia, tot mai îndrăzneţ, mai plin de miez rămîne adevărul existenţei. Mesajul cărţii îl poartă oamenii şi mediul lor, cei care îşi definesc treptat personalitatea.

Romanul începe cu frenezia unui uriaş şantier şi se sfîrşeşte odată cu încheierea lucrărilor, cu darea în exploatare a combinatului ; ca-n viaţa care seamănă într-atît cu un şantier : construieşti ce construieşti pînă îţi atingi idealul sau, mai pămîntean zicînd, ţelul. Dacă se întîmplă — şi riscuri sînt la tot pasul — eşecuri, asta e pentru că viaţa e gîndită şi înţeleasă cu jumătăţi de măsură, lipseşte elanul, respectul pentru valori.

Vanghele, Maria, Serban, Irina — şi nu numai ei — sînt personaje care nu pot trăi singure. Ei ajung la această concluzie prin propria experienţă, sînt mereu în legătură cu „ceilalţi", ajutorul lor permanentizează o reacţie reversibilă. Ei caută să-şi explice totul, trec probele grele ale devenirii. Tinereţea are vocaţia dragostei, are stăpînirea deplină asupra destinului. Urmărind acest filon am descoperit esenţa întîmplărilor, ca martor şi participant efectiv într-un spaţiu şi un timp care-mi aparţin şi mă reprezintă, iar tentativa mea de a le accepta ori nu comportamentele cred că s-a soldat cu un răspuns imediat. La sfîrşitul cărţii Vanghele spune o poveste copiilor, o poveste cu o zînă bună, care-i impresionează pe fiecare într-un fel aparte, iar cînd povestea e la final, mama îi cheamă la masă. Cine-i ? Întreabă transpuşi copiii. Cine să fie, zice Vanghele, zina. Adică povestea nu-i tocmai o poveste şi, conclude în subtext Vanghele, viaţa poate fi tot aşa de frumoasă ca un basm dacă nu uiţi ce nu-i de uitat, dacă simţi mereu în tine acel izvor menit să aibă malurile perfect drepte şi încărcate cu verdeaţă.

Am mărturisit cuiva că „Pasărea purpurie a dragostei" e într-o anumită măsură un început de scriere a memoriilor mele. Cam devreme, a replicat acela, n-ai ajuns la vîrsta memoriilor, mai ai pînă atunci. Nu ştiu cînd e momentul memoriilor, dar am ţinut cu dinadinsul să privesc tinereţea cît încă e puternică flacăra ei în mine, de teamă că mult mai tîrziu, cînd mici neglijenţe biologice mă vor hăitui, aruncînd o ochire înapoi, să nu mă înţeleg mai puţin, influenţat de o oarecare doză de sfătoşenie.

Adevărul e că m-am gîndit cînd am pus stiloul jos, isprăvind probabil, numai deocamdată, cartea, că parcă ar mai trebui să urmeze ceva, nu atît pentru investigaţia mea în natura stelară a tinereţii, cît pentru acest „într-adevăr" care are o colosală forţă de gravitaţie şi nu pot să nu-mi revendic şi eu orbita unde respir închipuirea de bine în orice zi. Metodele vieţii sînt şi ale prozei, dar şi ale poeziei. Impresia pe care ţi-o dă o carte în care te priveşti ca-ntr-o oglindă, nu se spune. Fiecare avem virtuţi şi defecte, şi de aceea aspirăm la perfecţiune. Şi totuşi, simt acut să-mi verific valabilitatea punctului de vedere exprimat în „Pasărea purpurie a dragostei" ducînd mult mai departe pe locuitorii acestei cărţi, dar nu cu grabă ca nu cumva să mă pomenesc că mergem paralel.

Pavel Pereş

Triumful lui Făt-Frumos

...Pentru coperta eseului **Triumful lui Făt-Frumos** inventam o poezie, pusă-n pagină conform machetei colecţiei Editurii „Albatros" doar într-o strofă : „Ci nu-l uita, prietene, cititorule, / pe preasupusul tău, Făt-Frumos, / care s-a stins, nepreveăzînd — / dar cine altul ar fi presimţit ? — / că viaţa fără de moarte / şi tinereţea fără bătrineţe / înseamnă un rămăşag, / unde nimeni nu cîştigă / înafara timpului...". Recunosc, e o mică vanitate în joc. Adică — deseori s-a afirmat că prozatorii debutează cu versuri (cînd nu s-a spus că ei sînt în fond nişte poeţi refulaţi). Într-adevăr, am debutat cu versuri. Însă nu sînt un poet refulat. Poate şi pentru că nu sînt nici **numai** prozator. Nu e nimic rău ca un scriitor sau altul să fie numai prozator. Precizez asta, spre a întîmpina sprincenele cuiva, strînse, în unghi ascuţit, a nedumerire sau ranchiună... Traversînd un fel de bilanţ pedagogic ad-hoc, afirm că eseul respectiv (nefiind singura mea întreprindere de acest fel) despre basmul românesc **Tinereţe fără bătrineţe şi viaţă fără de moarte**, mi-a nutrit şi întărit orgoliul unei descoperiri ; sau al unei ipoteze, dacă ar fi să-mi asamblez gîndul într-un mecanism ştiinţific. Respectiv, n-am încetat şi nu încetez să fiu convins că basmul acesta este un produs eminamente românesc, izvorînd din nuclee mitice autohtone străvechi. Sau cum notam în Prefaţă, „socotesc basmul **Tinereţe...** învelind un nucleau mitologic : prin el se poate păşi în timpul fabulos al Daciei". Un timp, adică, centrat pe principiul, nu doar zamolxian, al nemuririi. Or, nemurirea este congeneră tinereţii nesfîrşite. Neţărmurirea acestei vîrste umane, prin basmul citat, lucrează asupra unui splendid poem al vitalităţii kalokagathice. Idealul românesc, afirmat în străvechimi, despre omul armonios — frumos la trup şi drept la suflet — confirmă (nu cumva şi produce/precizează ?...) kalokagathonul elen. Ideea altminteri probantă istoric, fie direct (voievozii şi domnitorii noştri au purtat alonime de tipul „cel frumos-cel viteaz, cel drept-cel bun...") dar şi **a contrario** (alonime precum „cel şchiop — cel cumplit..."). Iar literatura poporană orală reţine (şi întreţine !) cultul omului frumos/drept — nu fără tangenţe, ca să uzez de o litotă comună, cu străvechiul ideal normativ al tinereţii perpetue ; ideal care, aşa cum e la îndemîna memoriei oricui, se instaurează într-un condiţional sine qua non în basmul cu pricina. Care basm, nu mai repet argumentaţia de acolo, e perfect atipic. Fiindcă e lipsit de happy-end. Fiindcă nu-şi află temeiul, provocarea cauzală, adică, într-o „promisiune" terestră, dar una meta-fizică : nemurirea. Şi fiindcă scopul acesta al nemuririi nu e deslipit, semantic cît şi factologic, de realizarea perpetuităţii tinereţii. Respectiv : a vigorii fizice şi spiritual-morale. Dacă nesocotesti lucrarea ta într-o atare ideal, dacă, respectiv, încalci graniţele co-existenţei neturburate de îmbătrînire şi moarte (fie şi numai urmărind, cinegetic, un iepure în acea vale a plîngerii contiguă şi totuşi consubstanţial străină tărîmului zinelor...) încalci nu o convenţie impusă, cît una asumată. Lecţia este, dacă vreţi, de strictă actualitate. Ea certifică — prin metaforă — vitalizarea condiţiei umane de către biologii, medicii, inginerii geneticieni din zilele noastre, tocmai. Aşa cum ea certifică un ideal autohton propus memorei culturii planetare.

Tinereţea neţărmurită a lui Făt-Frumos (însuşi numele eroului basmic sînt convins că nu calchiază întrupări străine) semnifică în fond rezistenţa cotidiană împotriva derizoriului, efemerului, caducităţii. Rezistenţa împotriva a tot ceea ce poate mutila splendoarea fără seamăn a tinereţii. Şi dacă nimeni nu e nemuritor ca individ, povesteşte acest basm neasemuit, nimic nu te împiedică să înţelegi ca nemuritoare specia. Sau, în alt plan, nimic n-ar trebui să te împiedice să construieşti modelul unei specii (socio)umane al cărei obiectiv central să-l reprezinte exact promovarea, recunoaşterea şi protejarea caratelor inestimabile proprii tinereţii.

Optimizarea vieţii sociale în România contemporană, cum se ştie, îşi trage seva şi din optimizarea înţelegerii tinereţii neţărmurite ca stare de spirit a tuturor celor care gîndesc, iubesc şi muncesc aici, între Dunăre, Carpaţi şi Mare. O societate permanent tînără : prin voinţă, ideal şi spirit de sacrificiu, este o societate a noului care revoluţionează, a luptei continue cu inerţia, cu entropia, cu rutina anchilozantă şi cu comodităţile călduţe şi înmiresmate. Este o societate revoluţionară, este o societate al cărei temei de permanentă înoire întreţine — în fapt, respectiv în istorie, — acel străvechi cult al neţărmuritei tinereţi, atît de uman ilustrat în basmul nostru.

Iată de ce, înainte de orice altceva, sînt fericit că am căzut pe un subiect ferm, tenace şi producător de uimiri utilizabile în cotidian. Şi, iată de ce nici un omagiu nu i se va aduce de prisos iscuseniei lui Făt-Frumos dovedită între cadrele mirifice ale **acestui** basm unde el pierde rămăşagul său cu timpul, poate tocmai spre a-l reciştiga noi, urmaşii săi, sub forma unui îndemn milenar, unui ideal atît de omenesc, de umanitar, încă.

Societăţile viitorului cred că au numai de cîştigat prin asumarea programatică a toposului despre învesnicirea tinereţii, propus de această admirabilă proză românească, asupra căreia, în eseul amintit, mi-am dorit să-i deconspir uluitoarele carate...

Mircea Constantinescu

Asumarea marilor teme

O metaforă obsedantă a gîndirii eminesciene este aceea a florii care poartă sau nu poartă **rod.** În **Criticilor mei** şi în alte contexte, ea devine piatră unghiulară a „artei poetice" : „Multe flori sunt, dar puţine / Rod în lume o să poarte, / Toate bat la poarta vieţii, / Dar se scutur multe moarte". Poetul voia pentru cultura naţională **flori roditoare.** Într-o însemnare de pe f. 262 a mss. 2 258, găsim instructivul exemplu al cireşelor coapte pretimpuriu prin răsucirea cozii de către grădinar. Acestea se coc, „dar numai pentru scopul de-a fi mincate, nicidecum însă pentru scopul cel tăinuit al naturii, de a cuprinde un simbure dătător de viaţă, un germene al dezvoltărei mai departe". Poetul numea fenomenul o „maturitate nematură" şi îl extindea îngrijorat la cultura naţională ameninţată de mimetism, „o cultură artificială şi importată din citeşi patru unghiurile lumei" care „se impune spiritului românesc" corupîndu-l „pînă (la) un grad oarecare". Trebuie precizat că Eminescu n-a pledat niciodată pentru o izolare forţată a culturii româneşti faţă de cea universală, ci pentru ridicarea acesteia la nivelul superior creator al marilor civilizaţii. El era convins că „spiritul românesc" "este **roditor** şi că germenii lui fecunzi trebuie zviriliţi în „citeşi patru unghiurile lumei". Întreaga lui operă, cu larga deschidere — din interior — spre universalitate, este o încercare de anvergură în a ridica „mirabila sămînţă"la rang de „cultură majoră", ca să ne exprimăm în termeni blagieni. Opera lui n-are alt termen de comparaţie decît domnia lui Ştefan cel Mare. Nu întîmplător, poate, şi-a început cariera organizînd cu trup şi suflet marea serbare de la Putna. Acest covîrşitor adevăr al eminescianismului se impune ca o desăvîrşită sinteză dintre naţional şi universal, devenind o categorie culturală de aceeaşi complexitate ca şi danteismul, shakespearianismul sau goetheanismul. Cu o precizare : fiind ultimul în ordine cronologică românul are încă de înfruntat cîteva dezavantaje. În primul rînd, apartenenţa la o cultură considerată, pe nedrept, marginală, conform unei mentalităţi europocentrice pe cale de a cădea tot mai mult în anacronism ; în al doilea rînd, situaţia ingrată a operei de a nu fi integral editată, ceea ce, să zicem, nu e cazul cu al săi comilitoni Dante sau Shakespeare. Nu vom putea lăuda îndeajuns iniţiativa lui Perpessicius de a ne da marea ediţie tezaur. Cu Perpessicius, se inaugurează, de fapt, etapa decisivă în lansarea spre viitor a **eminescianismului.** Munca urmaşilor lui Perpessicius (Al. Oprea, D. Vatamaniuc, Aurelia Rusu şi ceilalţi) va încheia această etapă pregătitoare care ,cu siguranţă, ne va dezvălui nu numai nouă, ci şi străinilor adevărata faţă a geniului eminescian. În sfîrşit, un al treilea obstacol, şi acesta pe cale de a fi depăşit, vine din interiorul criticii literare. Epigonismul exegetic este întotdeauna înclinat să afirme că despre un mare scriitor „s-a spus tot" mai ales cînd au făcut asta personalităţi de excepţie precum G. Călinescu, T. Vianu, Vl. Streinu, D. Caracostea şi alţii. Ce s-ar fi întîmplat oare dacă G. Călinescu ar fi gîndit la fel despre înaintaşii săi Maiorescu ,Iorga, Ibrăileanu sau M. Dragomirescu ? A-l continua cu adevărat pe Călinescu înseamnă a părăsi — cum bine a spus C. Noica — „odihna spiritului românesc întru Călinescu". Asta au şi încercat să facă în ultimele două decenii, Edgar Papu, George Munteanu şi alţi cîţiva. Cu aceştia şi cu **ediţia** pe cale de realizare, se începe etapa **modernă** a valorificării moştenirii literare eminesciene.

Cartea noastră **Eminescu —Dialectica stilului** (1984) s-a născut în efervescenţa acestui spirit înnoitor eminescologic; este, o spunem în chip direct, o imagine a lui Eminescu, dintr-o perspectivă tînără, care e a vîrstei autorului. Un tînăr scriitor deci, despre un alt tînăr, poetul nostru naţional „veşnic tînăr". Gîndul ne-a fost să surprindem într-o imagine globală, de o coerenţă integratoare, **eminescianismul**, care îşi dovedeşte din ce în mai pregnant **actualitatea** în neînchipuit de diverse direcţii. Departe pretenţia de a fi spus **totul** şi fără cusur, dar sîntem convinşi că — precum altădată prevedea Maiorescu — secolul al XXI-lea se va recunoaşte în profunzimile **oglinzii** lui **de aur.** A fost pentru noi o satisfacţie că aceeaşi credinţă o împărtăşeşte, într-o ultimă carte, şi Zoe Dumitrescu-Buşulenga, eminescolog cu îndelungate preocupări în materie. Autoarea vede în creaţia eminesciană o operă „infinit deschisă, mai degrabă însă spre viitor decît spre prezent". (**Eminescu şi romantismul german**, Ed. Eminescu, 1986, p. 5).

Cum se vede „mirabila sămînţă" aruncată de poetul naţional rodeşte, pe an ce trece, în vechile şi noile generaţii de scriitori şi critici. Se cuvine ca fiecare moment istoric să-şi aibă **imaginea lui** despre Eminescu, o imagine mereu perfectibilă şi care să-i continue pe înaintaşi. Am gîndit că e momentul să se pună capăt vechii credinţe că Eminescu este marele romantic **întîrziat**, cu toate consecinţele fundamentale care decurg de aici pentru **adevărul** operei şi pentru destinul ce-i este hărăzit. Ipoteza de lucru a lui G. Munteanu că Eminescu este „un Bacon" al poeticii moderne se dovedeşte pe deplin validabilă şi se cere în continuare demonstrată. După opinia noastră, calificativele de **întîrziat, ultimul mare** etc. sînt justificabile doar **forţat** în faţa judecăţii istoriei literare, fiindcă, în realitate, poetul este un deschizător de drumuri — pe fondul unui **romantism fundamental** —, cu nimic mai prejos decît Baudelaire, Rimbaud, Mallarme sau Dostoievski, **fără să fie deloc ca aceştia.** S-a crezut că, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, singura şansă a **modernităţii** a stat în **simbolism.** Eminescianismul a fost una dintre marile porţi spre contemporaneitate, cum a spus-o, fără să fie auzit, T. Maiorescu. Este cît se poate de regretabilă mentalitatea unei părţi, totuşi nu cea mai însemnată, a criticii şi istoriei literare româneşti că se grăbeşte mai totdeauna să preia aidoma conceptele ştiinţei literaturii de aiurea, ignorînd, într-un anume sens, realităţile autohtone şi silindu-le să încapă în gîndirea altora. Aşa s-a ajuns la situaţia, cu nimic măgulitoare, că toate marile noastre momente culturale au apărut ca **întîrziate.** Am visat întotdeauna o istorie a literaturii române eliberată de obsesia **întîrzierii.** Sînt oare literaturile chineză şi japoneză **întîrziate** fiindcă n-au evoluat ca literatura franceză ? Nu ne gîndim nici o clipă la interzicerea raportării noastre la marile culturi occidentale, ci e vorba de o nouă perspectivă comparatistică prezentă deja la un Etiemble, la un Adrian Marino etc. şi care se cere neîncetat redefinită şi urmată. Relativ la **Eminescu — Dialectica stilului**, cîţiva comentatori de bună credinţă ne-au înţeles intenţiile, alţii însă au întîmpinat cartea cu o iritare care, deocamdată, grăieşte mai mult decît laudele. Poate c-ar trebui, totuşi, să încheiem cu această mărturie a lui Edgar Papu, riscînd, fireşte : „Numai şocurile pun în mişcare gîndirea şi o scot din inerţie".

Theodor Codreanu

65 DE ANI DE LA CREAREA U.T.C. • 30 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA U.A.S.C.R.

ȘANTIERELE — marile școli ale spiritului tînăr

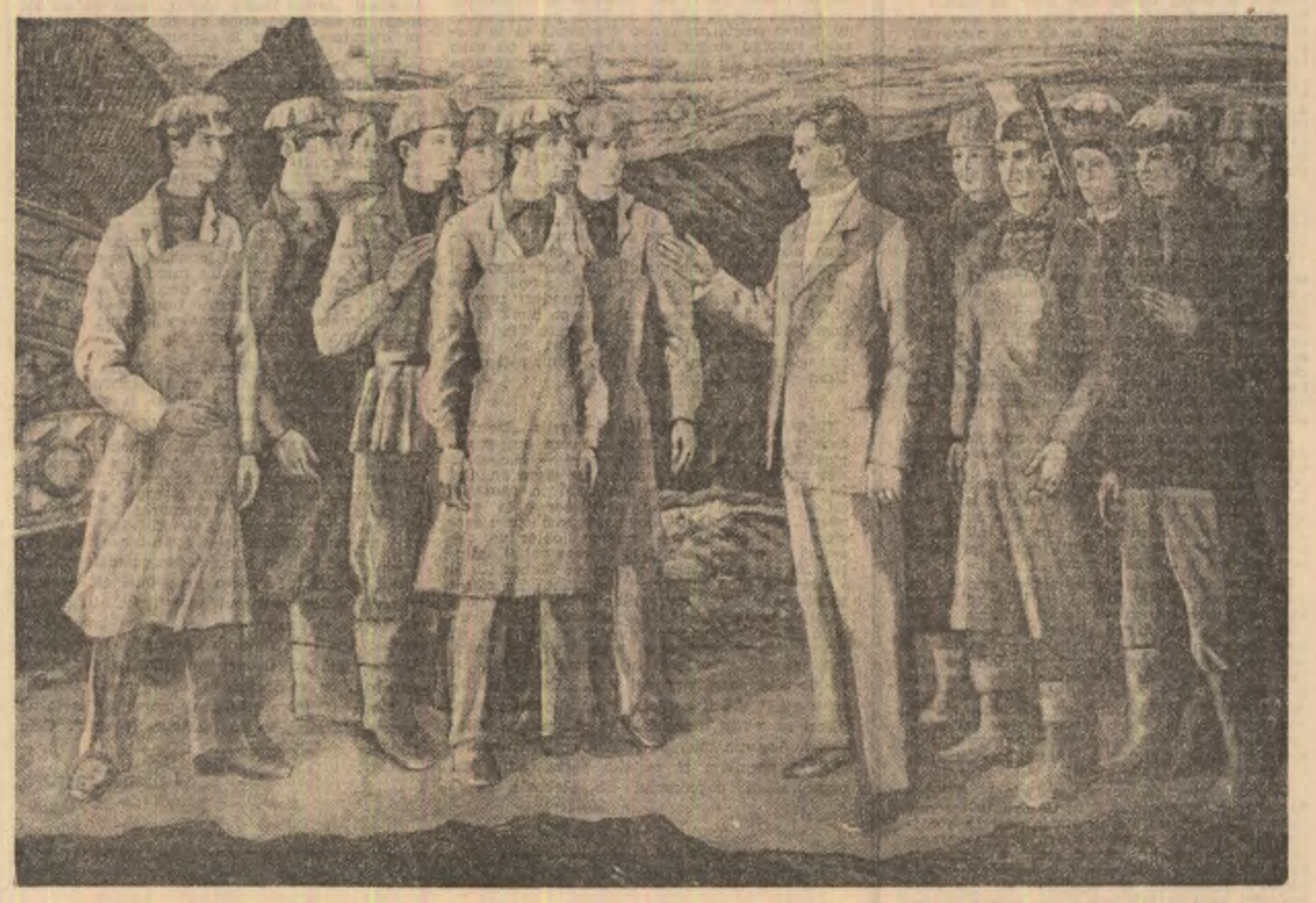

„Cîndva, cu ani în urmă, valea a răsunat de bubuitul încărcăturilor de astralită. Nu era război, nu trăgeau tunurile, nu mureau oameni retezați de gloanțe, sfîrtecați de schije. Erau numai încărcături de astralită virite în cojocul munților, conexate electric, transmițîndu-li-se de la distanță porunca de a disloca, pentru om, stîncile. După ce praful exploziilor se împrăștia, răsuna o fluierătură, un semnal prea bine cunoscut, și tinerii se repezeau de prin adăposturi, cu cazmale și lopeți, cu roabe de lemn sau de fier, curățînd locul de sfărîmături. Înaintau în munte cu încetul. Muntele nu le ceda nici o părticică fără un mare efort, fără sudoare, fără oboseală, uneori chiar fără sînge".

Iată, rememorată o secvență din epopeea de început a șantierelor tineretului, desprinsă din cartea „Viaduct în timp" aparținînd scriitorului Dionisie Șincan. Ea este consacrată Șantierului Național al Tineretului de la Bumbești-Livezeni, dar la fel de bine reflectă efortul, pasiunea și cutezanța cu care mile, zecile de mii de brigadieri aveau să înscrie — în amplul front al muncii pentru țară — adevărate opere de artă. Toate marile angajamente, toate marile proiecte, toate înaltele îndatoriri asumate de tineri s-au încheiat în sarcini îndeplinite, în opere dăinuitoare.

Dintotdeauna însă noi, românii, am avut un acut sentiment al muncii, al construcției, care însoțește, pașnic și triumfal, întreaga noastră existență, punctînd istoria cu pilde și opere nemuritoare.

VOCAȚIA CONSTRUCȚIEI

Să ne amintim. Ori să deschidem cartea de istorie a neamului — și să ne amintim. Piatră pe piatră, piatră lîngă piatră, din afunduri de vreme, înmiresmate cu suflet străbun — vine pînă la noi, în piscul cel mai înalt al zilei de azi, vocația construcției. Și n-a fost liniște mai niciodată, în acest triunghi carpato-danubiano-pontic, sprijinit mereu, statornic cu toate unghiurile pe inima țării. Fie că ne numeam geți, sau daci, sau — mai tîrziu — dacoromani, noi am rămas aici, lîngă munții și apele noastre, între cerul și pămîntul nostru, cioplind cetăți, ctitorind legende, făurind istorie. Stă Sarmizegetusa, sub amiaza istoriei minunînd lumea cu acel nemaiîntîlnit calendar-ceasornic dacic, cu meșteșugita artă a construcției în desăvîrșita cetate-capitală. Dar în cîte alte cetăți, în cîte dave nu s-au istorisit inteligența și puterea strămoșească. Le-am cunoscut și recunoscut semnul tîrziu, pe valea apei mele natale — și le-am însemnat recunoașterea pe răbojul sfînt al Poeziei :

Dave pe Olt, pe Mureș și pe Argeș
În munți vechi, aceleași dave vechi
Sub cerul limpezind ca pe-o comoară
Pămîntul dacic, legendar, străvechi

Dave pe Olt, mari focuri peste creste
Semnale de vestit la năvăliri
Cu Decebal încrincenat în zale
De tainice și aprige simțiri

Dave pe Olt, în suflet și în inimi
Superbe efigii de neam și gînd
Dave în care viața a fost luptă
Și-n care moartea n-a intrat nicicînd

Dave pe Olt, podarii altor vremuri
Podind cărări de vorbe între frați
Cînd veștile călătoresc pe ape
Mai lute decît caii înșeuați

Dave pe Olt, corăbii neplutinde
Vă port în mine ca un dor nestins
În vremea care-abia mă mai cuprinde
Și-n care tot cuprinsu-i necuprins.

Iată, așadar, de unde vine, de cît de departe, vocația noastră de constructori. Ea s-a perpetuat continuu, ca un fir de sînge viu, incandescent, ctitorind, reconstruind și din nou ctitorind. Un neam de meșteri Manole, făcînd din fiecare construcție o operă de artă. Un neam cu domnitori ce-au iubit și-au sporit necontenit aceste construcții-opere, lăsîndu-și numele, înscris eroic, deopotrivă în lupta pentru neatîrnare și în stiluri de arhitectură. Este un mod cu totul aparte, original, modul acesta de construcție românească : construind, poporul român s-a construit pe sine : nobil, generos — inconfundabil.

De aceea, cînd privim, cînd admirăm mărețele opere ale prezentului, trebuie să avem în vedere salba care leagă nestematele.

Astăzi, sub soarele de lumină și izbindă al socialismului, vocația construcției este innobilată cu noi și semnificative dimensiuni. Sînt dimensiunile pe care timpul nou, tînăr și eroic al patriei le impune, pe care viitorul le trimite ca pe niște chemări spre împliniri. În aceste noi și socialiste anotimpuri ale patriei, vocația construcției s-a individualizat, s-a permanentizat într-un perimetru numit simplu dar bogat în sensuri : șantier. Iar șantierului i s-a asociat firesc ideea de tinerețe, prin vîrsta celor ce și-au probat aici vocația de constructori — șantierul însuși devenind, rămînînd, continuînd să fie o perpetuă tinerețe. Tot ceea ce reprezintă astăzi mîndria noastră, faptele noastre, bunăstarea noastră a fost, înainte de orice, șantier. Șantiere care au crescut prin oameni, șantiere care au crescut oameni. Așa au apărut și s-au împus Bumbești-Livezeni, Salva-Vișeu, Apaca, Agnița-Botorca, Ceanu Mare-Cluj. Așa s-au născut Hunedoara, Bicazul, Ludușul, Săvineștii, Galații, Insula Mare a Brăilei. Așa s-au impus, în timpul mai nou, Porțile de Fier, Lotrul, Someșul. Argeșul, Nedeia-Măceșu ori Giurgiu-Răzmirești, Transfăgărășanul.

Simbolul șantierului, în toate, dar mai ales în modul de a fi, de a gîndi și acționa al tinerilor este prezent mereu și puternic. O nedezmințită, eroică tradiție a muncii, care s-a îmbogățit permanent, cu noi și ample semnificații, etapă după etapă, în spiritul evoluției societății noastre, pe baza mărețelor programe de dezvoltare a patriei socialiste.

Această tradiție cunoaște astăzi — în anii Epocii Nicolae Ceaușescu — o nouă tinerețe, fiind investită cu noi dimensiuni, cu noi răspunderi și semnificații, pe măsura timpului istoric pe care-l făurim, a timpului politic și social la care se raportează. Dacă chemarea „Hei-rup !" de acum patru decenii îi unea pe tineri în efortul lor eroic de a construi o țară din ruine, astăzi eroica chemare ne unește deopotrivă — muncitori, țărani, elevi, studenți, militari, indiferent de naționalitate — la înfăptuirea celui mai cutezător program ce-a stat vreodată în fața unei generații : făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea patriei spre comunism.

Nobil și trainic, tot mai amplu, mai profund, mai penetrant, sentimentul construcției cîștigă înălțime și durabilitate, înscrîndu-și în durata nouă a patriei efigia inconfundabilă. Anii care au trecut de la istoricul Congres al IX-lea al partidului — cînd în fruntea țării a fost ales cel mai iubit și clarvăzător fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — atestă, cu puterea de adevăr a faptei, deplinul acord între asumarea înaltelor răspunderi încredințate tineretului și îndeplinirea lor exemplară. Astăzi, cînd mai mult, mai bine, mai repede — imperative ale noii revoluții în toate domeniile de activitate au devenit comanda socială a dezvoltării noastre multilaterale, mai mult, mai bine, mai repede sînt autenticul comandament moral pe fiecare șantier, pentru fiecare brigadier.

BASORELIEFURI ÎN PÎNZA VREMII

Mărturisesc, n-am cunoscut epopeea Bumbești-Livezenilor. Nici pe cea a Bicazului. Cînd „bubuitul încărcăturilor de astralită" dezghioca stînca la Bumbești-Livezeni, eu deprindeam abia cum se leagă literele în silabe și silabele în cîntec. Pe vremea Bicazului trudeam asupra hărții de geografie, învățîndu-i patriei munții, rîurile, pașunile și cîmpiile. Despre brigadieri însă auzisem, chiar la acea fragedă vîrstă școlară, acolo, în satul meu modest și oltean. Se întorsese de la Bumbești un tînăr consătean, pe numele lui Petcu Gheorghe, căruia toți îi ziceau — dintr-un fel de iubire, alint și prețuire — Gheorghiță, astăzi gospodar destoinic în C.A.P. Satul nu fusese niciodată unul bogat. Cei mai mulți oameni își spălau cămașa noaptea, asudată de munca grea a zilei și o luau dimineața curată, spre a o înnăduși din nou la muncă. Acum, cînd era întîmplarea cu Gheorghiță, satul, oamenii lui abia ieșiseră din război, din secetă, prinși încă zdravăn în marile grîji ale vieții. Și, deodată, într-o duminică unsă cu soare, cînd se încropea în bătătura școlii o horă mai mult înverșunată decît plăcută — Gheorghiță apare pe ulița satului îmbrăcat într-o frumoasă uniformă albastră, cu bască albastră în cap și tenișI albi în picioare, iar pe mînă, un semn mic, un ecuson, care parcă semăna cu cel pe care-l văzusem eu pe mîneca vestonului unchiului meu venit cu Divizia Tudor Vladimirescu. Era frumos Gheorghiță, dar în uniforma asta, rupînd parcă din cerul primăverii, arăta ca un Făt-Frumos. „Am primit-o de la șantier, la explica el oamenilor. Am muncit acolo șase luni, pentru țară, iar la plecare toți am primit cîte o uniformă nouă, ca asta". Seara, cînd hălăduiam, după obicei, pe ulița satului, cîntînd, Gheorghiță, care avea o voce frumoasă și puternică, își reluase vechiul cîntec, după care îl recunoștea satul : „Pe marginea Dunării / Trece badea cu boii / Mină bade boii tare / Că vine Dumărea mare...". Din cînd în cînd însă, îl auzeam pe un ton sacadat :

„Hei-rup ! Hei-rup !
Cad stînci de fier
În lupta dusă
De brigadier !"

Apoi ne povestea întîmplări de pe șantier, unde lucrase la lopată și tîrnăcop, legat în frînghii. Iar noi ne minunam cît de viteaz fusese prietenul nostru.

Mult timp am păstrat vii în memorie aceste amintiri, fără a ști că voi ajunge să-i cunosc atît de bine pe brigadieri, încît o parte din viața mea a rămas acolo, lîngă ei, pe șantier. Am scris despre ei la ziar, le-am închinat o carte anume — și sînt nelipsiți în mai toate cărțile mele de reportaj. Ce-i drept, despre primii am scris mai puțin : numai ce-am putut afla din relatările lor, din diverse documente ; deoarece, cum spuneam, n-am cunoscut direct acea perioadă. Am trăit însă epopeea Argeșului, a Lotrului, a Someșului. Am trăit — lună de lună, an de an, toți cei opt ani de construcție — grandioasa epopee a Canalului Dunăre — Marea Neagră.

Astăzi, cînd mă gîndesc la toți acești brigadieri-colegi de generație, la cei ce vin după generația mea, nu mi-i pot imagina decît ca pe niște basoreliefuri în pînza vremii, niște eroi înălțați pe cel mai scump soclu : dragostea de țară. Îl văd coborînd din pînza vremii pe tînărul Vasile Rodina, brigadier topometru descins din Săiaș pe Arges să întindă curcubeie de lumină peste țară. Mi-a mărturisit atunci un vis, la care abia îndrăznea să... viseze : dorința arzătoare de a-și așterne semnătura în trăinicia unui baraj. L-am reîntîlnit, brigadier și student, la Porțile de Fier. Nu după multă vreme apoi, de data aceasta în munții Apuseni, îmi povestea cum a ieșit inginer, cum a înălțat cu mîna lui barajul de la Tarnița, cum îi măsura, seară de seară, creșterea de peste zi. Tot acolo, în Apuseni, în munții Gilăului, ceva mai sus de Tarnița, la Mărișelu, l-am reîntîlnit pe inginerul Radu Scutelnicu. Îl cunoscusem la Uz, în Moldova, iar aici cioplea, la o sută de metri adîncime, după metode originale, centrala subterană — azi sarcină îndeplinită, operă desăvîrșită. Azi Radu Scutelnicu se află în fruntea operei de desăvîrșire energetică a Oltului de Jos — ceea ce înseamnă că din gestul lui creator coboară toate cele zece hidrocentrale dintre Drăgășani și Dunăre. Pe Ion Bolnavu, l-am cunoscut pe Argeș, la hidrocentrala de la Corbeni, comuna lui natală. Apoi pe Lotru, cu cei dintîi eșalon, în prima și singura baracă la ora aceea. Astăzi, trecut de vîrsta uteciștă, este secretarul Comitetului de partid din cadrul Grupului de șantiere hidroenergetice Oltul Superior, desăvîrșind alte cetăți de lumină, din Vîlcea pînă în Făgăraș. Din pînza vremii coboară, îndu-mi, în fiecare zi bînețe Dumitru Mateuță, unul dintre cei mai curajoși constructori-artificieri, fost comandant al Șantierului Național al Tineretului de la Porțile de Fier I, azi distins coleg de breaslă, ziarist la revista „Magazin".

Pe cei mai mulți brigadieri i-am cunoscut în timpul din urmă — în cel mai proaspăt și mai înălțător timp din vîrsta patriei — la Canalul Dunăre — Marea Neagră. Șoferi, buldozeriști, excavatoriști, electricieni, lăcătuși, mecanici — meserii serioase și grele — exigente și importante. Pentru că de mai multă vreme — dar cu atît mai mare acuitate în vremea din urmă — sapa și tîrnăcopul, roaba și lopata au fost înlocuite cu utilaje noi, moderne, create de industria noastră socialistă. În acest context, noua calitate a muncii, noua calitate umană au impus, impun pe șantierele prezentului numeroși tineri specialiști, o gamă largă de profesii, capabile să acopere practic întreaga nevoie de cadre a economiei naționale. Brigadierii zilei de azi, brigadierii Epocii Nicolae Ceaușescu sînt tocmai posesorii acestor specialități, sînt brigadierii specializați în noile profesii ale noilor șantiere. Modești, cu privirea calmă ori încrincenată, bronzați de arșița soarelui dobrogean, în uniformele albastre respiră inimi de eroi adevărați. Iată-i pe cîtiva dintre ei. Gîndul scoate la lumina ochiului mai întîi pe doi brigadieri-canaliști, soț și soție. Sînt Ion Cabău și Victoria Cabău, șoferi pe aceeași mașină, el de noapte, ea de zi — care toată săptămîna nu se întîlneau decît în cele cîteva minute ale predării schimbului. Timp de opt ani, ei au fost cei mai buni șoferi de la Canal. Ion Bălulescu, de fel din Huznicioara Mehedinților, lucrase la Porți, apoi pe diferite șantiere de cale ferată (inclusiv la modernizarea și electrificarea Bumbești-Livezenilor) și coborîse, încărcat de experiență și tinerețe, la Canal. Excavatorist. Într-un an a reușit să excaveze singur un milion de metri cubi de pămînt, performanță unică în țară și rară în lume. Inginerul Mihai Margine, după ce a înălțat toate podurile și viaductele de pe autostrada București-Pitești, a răspuns de construcția ecluzei de la Cernavodă. La prima trecere de nave, i-a spus operatorului de la pupitrul de comandă electronică : Apasă fără grijă pe buton : am făcut treabă temeinică. Da, pentru că toți învățaseră carte temeinic. La Poarta Albă a funcționat o școală pentru meserii necesare Canalului, urmată de sute și sute de brigadieri. L-am cunoscut aici pe tînărul activist Ion Strugariu care răspundea, din partea C.C. al U.T.C., de această școală. Experiența, munca, înaltele virtuți de activist — și nu în ultimul rînd dragostea de carte și de scris — au făcut ca, astăzi, Ion Strugariu să fie redactorul șef al cotidianului „Scînteia Tineretului". Pe toți i-am cunoscut în albastrele uniforme de brigadier, decupate din azurul înaltului. Și-am mai întîlnit aici un brigadier ceva mai în vîrstă, care păstra acasă trofeu scump în mîini sale, trei uniforme de brigadier, cucerite pe trei mari șantiere naționale : Agnita-Botorca, Salva-Vișeu, Bumbești-Livezeni. Aici, la Canal, o cutreera pe a patra, menită să le aureoleze pe toate celelalte, să aureoleze însăși viața și munca lui dăruite țării.

CTITORII PENTRU MIINE

Multe și grandioase sînt ctitoriile Epocii Nicolae Ceaușescu la care salopetele albastre și-au adus o contribuție importantă. Dacă ar fi să ne oprim numai la cîteva, ar trebui să amintim neapărat cele trei grandioase magistrale : magistrala montană Transfăgărășanul, magistrala subterană Metroul și magistrala albastră Dunăre-Marea Neagră. Ctitorii pentru mîine, ctitorii pentru eternitate. Toate scumpe inimii noastre, toate scumpe inimii și credinței cronicarului acestui timp. Dar dacă ar fi totuși să optez pentru una singură, aș opta necondiționat pentru Canalul Dunăre — Marea Neagră. Nu doar pentru că este o nestemată de preț în cununa acestor realizări de epopee. Desigur, aceasta este un motiv foarte temeinic, un argument lucid și valoros. Alături de care, însă, în calitate de reporter și om, aduc și argumentul inimii, sentimentul. Am cunoscut Canalul de la prima pînă la ultima cupă de pămînt excavat (onoare revenită bravului brigadier Ion Bălulescu). I-am cunoscut pe oameni, pe tineri, pe brigadieri. Alături de ei am trăit și sperat zile, luni, ani : ne-am încrincenat împreună în șaua puternicelor utilaje ; am dormit în aceeași baracă ; am mîncat din aceeași marmită la cota zero ; ne-am mărturisit în fața aceluiași pahar cu vin de Murfatlar. M-am zbuciumat alături de ei, în aspirația de-a uni bobul de apă dulce al Dunării cu lacrima sărată a Mării.

De aceea, nu pot uita nicicînd ziua de 26 mai 1984 — o zi care a intrat în istorie, așezîndu-se în conștiința poporului român ca o supremă treaptă de referință. În acea zi, conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a inaugurat Canalul Dunăre — Marea Neagră, ctitorie eroică a unui popor eroic. Un vis îndrăzneț și secular a fost transformat astfel în realitate. O realitate care vorbește, expresiv și elocvent, despre capacitatea de efort și creație a poporului nostru, despre însușirile nicicînd puse mai evident în valoare ca în acești ani ai Epocii Nicolae Ceaușescu.

Nu doresc să intru în detalii — ele se cunosc, au fost urmărite etapă cu etapă — dar cîteva considerații se impun totuși. Consemnez astfel că noul drum de apă al țării se constituie într-o înaltă dovadă a afirmării plenare a științei și tehnicii românești, într-un autentic arc de triumf al inteligenței noastre creatoare. La proiectarea Canalului și a construcțiilor aferente, instalații de o deosebită finețe și complexitate, și-au adus contribuția 39 de institute și centre de proiectare, peste o mie de specialiști, de la ingineri constructori și automatiști pînă la ecologi și arhitecți peisagiști. Realizată într-o vreme cînd în toată lumea s-au resimțit puternic efectele recesiunii economice, monumentala operă constituie o nouă și elocventă dovadă a resurselor și posibilităților de care dispune economia noastră socialistă.

Întreaga industrie, întreaga economie națională, întregul popor au contribuit la construcția acestui obiectiv de maximă importanță națională. Dimensiunea nemaipomenitului efort constructiv este dată fie și numai de cele 300 de milioane de metri cubi excavați — cu 25 de milioane mai mult decît la Canalul de Suez și cu 140 de milioane mai mult decît la Canalul Panama. De altfel, după exigențele norme în vigoare ale O.N.U., Canalul Dunăre — Marea Neagră se înscrie, prin amploare și dificultate, în cea mai înaltă clasă, a VI-a.

COSMICUL FIR DE IARBĂ

Multe sînt situațiile, aspectele, întîmplările, care m-au impresionat la Canal. Multe și mărunte, vorba poveștii, multe și minunate, mărunte și semnificative. Fie că s-au petrecut la confluența Dunării cu Canalul, pe înălțimile de la Straja ori în misterioasa Vale a Dacilor, aceste întîmplări se scriau mai ales cu autobasculante nervoase și excavatoare gigant, cu brigadieri nerași cu săptămînile și nopți cu lună sfîrîindă în mărăcinii Orientului. Ceea ce m-a impresionat însă pînă la vibrarea celei mai subțiri membrane a emoției este o imagine cu niște tineri, cu cei mai tineri brigadieri, elevii — care mi-a adus aminte de Whitman. Privindu-i mi-am reamintit imediat de Walt Whitman. Ori poate Whitman însuși venea spre noi, cu versul acela adînc și nemuritor pe buze : „Cred că firul de iarbă nu este mai neînsemnat decît ziua stelară". Iar ei, tinerii aceștia pe care-i privesc și acum, în amintire, tocmai asta făceau : semănau iarbă. Căușul mîinii se îngropa în văzduh, sămînța picura în pămîntul afînat, gestul păstrînd ceva din ritualul vechilor semănători.

Dar pămîntul, bunul, dragul și caldul pămînt? Cu el, ce se petrecea cu el ? El, ca și iarba, fusese adus. Pe traseul Canalului, numai bulgări sterpi, calcar scrîșnit. Pămîntul vegetal, bunul, dragul și caldul pămînt în stare să rodească, era și el, ca și iarba, adus din altă parte, din cîmpiile verzi și mănoase ale țării. Codri, codri — ca acei codri mari, ispititori de pîine din privirea flămîndului — fuseseră purtați pe brațe și plantați pe talazurile uscate și flămînde ale Canalului. Iar acum, acum se semăna iarba.

Altfel spus, niște brigadieri elevi, tineri cu identitate exactă, deveniseră pentru cîtva timp arhitecți peisagiști. Căușul mîinii se îngropa în văzduh, sămînța picura în pămîntul cald și afînat. Alte mîini aduceau găleți cu apă. Gest trainic și străvechi, încărcat de nobletea dragostei prezente, umaniza pămîntul Dobrogei, înmiresmindu-l cu sudoarea trupurilor tinere.

Pe alocuri, iarba răsărise și sulița cerul amiezii cu verde crud.

Din pînza zării apărea din nou Whitman : „Cred că firul de iarbă nu este cu nimic mai neînsemnat decît...". Puritatea și prospețimea firului crud de iarbă ! Apoi gestul acela, iarăși și iarăși, ca un ritual : căușul mîinii... găleți cu apă... căușul... găleți... Apă din Canalul prin care urmau să treacă corăbiile. Apa pe care urmau să lunece vapoarele. Dar mai întîi iarba. Apă pentru iarbă. Apă pentru vapoare.

...Acum, cînd totul este gata, se cuvine să ni-l amintim încă o dată pe Walt Whitmann, care spunea — cînd pentru el totul fusese gata, la capătul vieții și operei sale : „Tovarășe, nu-i doar o carte asta : / Cine o atinge a atins un om".

Acum, cînd și aici totul este gata, cînd Canalul poartă pe umerii-i lichizi vapoare, să se știe că el nu este pur și simplu un canal, ci o ființă, o altfel de ființă : cine o atinge, atinge miile și mile de oameni tineri care i-au dat viață.

Îi atinge pe cei care, nu cu mult timp în urmă, îi însuflețeau țărmurile cu iarbă.

PESTE TIMP ȘI ÎN ISTORIE

Canalul — această brîncușiană Coloană de-a latul — nu înseamnă doar un drept la eternitate, ci o coborîre în eternitatea istoriei. Nu demult, la Medgidia, s-a inaugurat „Expoziția permanentă Canalul Dunăre-Marea Neagră", un autentic muzeu, cu numeroase exponate descoperite pe traseul Canalului, care dovedesc, înainte de orice originea, unitatea și continuitatea românească pe pămîntul Dobrogei. Din paleolitic și pînă în timpurile moderne — străbătînd peste 120 000 de ani de istorie — dovezile se așternu, concrete și exacte, în trăinicia poporului român. La Basarabi, Poarta Albă, Straja — uneltele de silex, piatră, os, ceramică reprezintă puncte culminante ale cunoscutelor și recunoscutelor culturi Hamangia, Gumelnița, Cernavodă. Sînt atestate, apoi, relațiile geto-dacilor cu sciții și grecii. Un tezaur de monede vorbește despre faimoasa epocă romană, alături de binecunoscutele stihuri ale exilatului poet Ovidiu. La Satu Nou, Medgidia, Castelul s-au descoperit obiecte de podoabă și arme din secolele al IX-lea — al XII-lea era noastră precum și o hartă a statului feudal Țara Românească din secolele al XIV-lea — al XV-lea, care demonstrează că, într-adevăr, Mircea cel Mare își întindea domnia pînă la „Marea cea Mare".

Un argument de netăgăduit al prezenței majoritare a românilor în zonă îl constituie așa numitul „Defter" (un fel de recensămînt al populației) din anii 1693—1694, în care figurează nume de familie ca Albu, Bălan, Toma, Ilie, Lepădatu, Lupu, Călin, Oprea, Radu, Popa etc.

Sînt prezentate, în continuare, vechi proiecte de construcție a Canalului, rămase în fază de vis.

În sfîrșit, ultimele două săli înfățișează istoricul construcției Canalului Dunăre — Marea Neagră și vizitele de lucru efectuate aici de ctitorul măreței izbînzi, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Îmi reamintesc și cu acest prilej emoționantele cuvinte rostite de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la marea adunare populară de la Agigea, în ziua de 26 mai 1984, cînd a avut loc inaugurarea festivă a Canalului. **„Vor trece decenii, secole, milenii — și multe construcții de astăzi — și întreprinderi, și locuințe, și altele — vor fi, fără îndoială, refăcute pe o bază nouă. Dar peste secole și milenii, această nouă magistrală va rămîne permanent ca o mărturie vie a forței și capacității creatoare a poporului român, a societății noastre socialiste, a generației noastre care am schimbat cursul Dunării, creîndu-i o nouă cale care va dăinui cît timp va dăinui planeta noastră".**

Acestei magistrale, acestei ctitorii în timp și istorie i se subsumează, amplificîndu-i măreția, Canalul Poarta Albă-Midia-Năvodari — la construcția căruia tinerii brigadieri și-au adus o contribuție esențială, după experiența acumulată la înălțarea Marelui Canal. Sînt ctitorii care și-au cucerit de pe acum, peste timp, dreptul la Timp și Istorie.

SUB SEMNUL ROMANTISMULUI REVOLUȚIONAR

La Congresul al XIII-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu se adresa tinerilor : **„Faceți totul, dragi prieteni tineri, pentru a fi la înălțimea încrederii partidului nostru comunist, a condițiilor minunate ce vă sînt create. Învățați, munciți, munciți și învățați, însușiți-vă cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii, concepția materialist-dialectică, fiți cutezători, prețuiți strămoșii și părinții voștri, acționați permanent în spiritul romantismului revoluționar, pregătiți-vă să fiți întotdeauna gata de a vă face datoria, de a duce înainte neabătut flacăra progresului pe pămîntul României, mesajul de pace și colaborare al națiunii noastre socialiste cu alte națiuni ale lumii".**

Așadar, **acționați permanent în spiritul romantismului revoluționar.** Adică a acelei înalte, inconfundabile identități eroice conferite tinerilor patriei de însăși patria străbună, într-un moment de supremă luciditate a conștiinței de sine : construcția societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea fermă spre comunism. Pe șantiere — naționale, județene, locale — ca în fiecare loc conjugat cu tinerețea, brigadierii din amplul front al muncii pentru țară și-au făcut din romantismul revoluționar autentica stare de spirit, de muncă și creație, de viață și împlinire. Șantierul însuși a fost și rămîne o școală a romantismului revoluționar, o școală a educației prin muncă și pentru muncă, școala în care — indiferent de vîrstă — ne-am legitimat, ne legitimăm și ne vom legitima înalta noastră identitate morală de comuniști. Dar ceea ce exprimă calitatea tineretului de astăzi al țării — sub generosul semn al romantismului revoluționar — exprimînd totodată calitatea organizației sale revoluționare, Uniunea Tineretului Comunist, este înalta capacitate politică, organizatorică, educativă de a prelua în proprie răspundere realizarea unor grandioase obiective. Anul trecut, de pildă, au ființat 13 șantiere naționale, 41 șantiere județene și 153 șantiere locale, în cadrul cărora brigadierii au realizat o producție în valoare de peste patru miliarde de lei. În acest an, jubiliar — marcat de aniversarea a 65 de ani de la făurirea Uniunii Tineretului Comunist — angajamentele lor sporesc, sarcinile asumate sînt mult mai mari, iar încrederea că vor fi duse cu bine la capăt este și ea pe măsura entuziasmului lor lucid și puternic.

★

...Am trecut, în această iarnă, prin mai multe locuri în care brațul tînăr a înscris o victorie, zidind cetăți, hidrocentrale, amenajînd rîuri ori sisteme de irigații. Am întîlnit numai operele lor, ei fiind deja plecați spre orizontul altor șantiere. Și nu mi i-am putut imagina decît trecînd în rîndul acelor forțe egale cu forțele naturii, de vreme ce-au putut modifica ceva din geografia patriei. M-am oprit la una din opere — o hidrocentrală pe ai cărei tineri autori îi cunoșteam bine — încercînd să-mi reprezint dărnicia viitoare a acestui izvor de lumină românesc. Și m-am gîndit că alături de natura acestor locuri, care îi ține minte pentru zilele de viață dăruite, n-ar fi nepotrivită prezența unei inscripții care să spună totdeauna, tuturor, cine sînt demiurgii. Și le-am scris numele într-o urmă de zăpadă proaspătă, ca pe o inscripție într-o marmură vie, sperînd că prin scorbura fiecărei litere vor țîșni în primăvară, reimprospătîndu-mi scrisul, întîiele fire de iarbă.

Ion Andreiță

REMEMBER

POEŢII, cînd erau tineri... (XXVI)

CONFIDENŢE ÎNTR-UN SANCTUAR TULBURAT

O încercare dramatică de viaţă a scos-o pe Doina Sălăjan, timp de un deceniu, din circuitul viu, activ al poeziei şi vieţii literare, din moment ce după apariţia cărţilor de debut **Despre copilărie** şi **Confidenţe** editate în 1957, următorul volum publicat, **Versuri**, vedea lumina tiparului abia în 1967.

Faptul că am cunoscut-o din adolescenţă (în 1952, cînd ne-am întîlnit la Şcoala de literatură, poeta n-avea decît 16 ani şi jumătate), că o vreme am fost tovarăşi le elanuri romantice, revoluţionare şi poetice, mă determină să recurg fie şi la un singur, nostim **remember** : deplasarea la o şezătoare literară prin toamna anului 1955 socot, la Alexandria Teleormanului, dar nu cea de azi, ci tîrgul sordid de atunci, cu o singură sală de cinematograf ceva mai mare (300—400 locuri), în care a fost programată întîlnirea noastră, a celor doi foarte tineri poeţi, cu publicul. Publicul, vorba vine, era constituit din cursanţii unei şcoli de miliţie locale, cam vociferanţi şi neinteresaţi de lecturile de pe scenă. Prima a citit Doina Sălăjan, cam încet, luîndu-i la treipăzeşte pe ascultătorii din sală. Mare lucru deci nu s-a auzit, din motivele amintite mai înainte. Drept pentru care cînd mi-a venit mie rîndul, am recurs la traducerea dintr-un poet preferat mie, Vladimir Maiakovski. Poezia lui Maiakovski, cu atît de repetatul „Sting, sting, stingul“ i-a făcut să tresară pe tinerii militari din sală şi a mai asurzit şi cearta din culise a organizatorului şezătorii, cu Doina Sălăjan.

Dar în fine, „mais ou sont les neiges d'antan“, dacă mai bine de cîţiva ani am învăţat împreună şi am colaborat după aceea ca autori şi redactori, aşa că — vor nu vor criticii literari — voi trece la comentarea operei poetice a Doinei Sălăjan. De ce consideram încă de la început că dintre cele trei poete orădence, Doina Sălăjan e totuşi, indiscutabil, cea mai valoroasă.

Pentru că într-o perioadă de pionierat a noii noastre poezii, sub impulsul lui Nicolae Labiş, ea ne-a dat două cărţi a căror lectură rezistă şi astăzi, fiind în unele privinţe superioare unor apariţii contemporane.

Confidenţe, în ciuda faptului că mai ales confidenţial poeta se dezice de ea, e o carte de debut plină de promisiuni, bine concepută, poate chiar mai raţional decît „Primele iubiri“ a lui Nicolae Labiş. Spun aceasta pentru că poeta a avut răgazul de a conchide chiar cu o postfaţă lirică :

Am închis între două coperte / Poate o jumă-

Poeta, cînd era foarte tînără, la vîrsta „Cravatei roşii", revista la care lucra în 1956...

tate de viaţă... / Ani douăzeci, încă nu sînt în ceaţă / Şi clipele lor n-au devenit încă inerte. // Am închis între două coperte / Poate o jumătate de viaţă... / Tot ce-am trăit am arătat pe faţă / Şi de-am greşit, prietenii, mă certe. // O jumătate de viaţă... Poate mai mult. / Visuri şi gînduri în cînt revărsate. / Nou titlu pe noua copertă... Ascult / Mai atentă, cum glăsuie zările toate. // De-am cîntat uneori cîntec de fum şi de spumă / Sufletul vreau pentru cîntece noi să-mi instrun. / Fie el cîntecul din piatră, ori humă, / Fie din lemn mlădios de alun. // Dar fie un cîntec crescut cum e pomul / Din lut şi statornic să stea-n vijelii. / Coroana, în soare să fie ca omul / Ce fruntea şi-o-ntoarce-n ţării.

Cuminte, judicioasă profesiune de credinţă, formulată în versuri bine ritmate, nelipsite de unele clişee metaforice ale momentului (Coroana pe care omul şi-o-ntoarce-n ţării). Această prezumptivă jumătate de viaţă, care avea să fie toată pentru Nicolae Labiş, nu e lipsită de evenimente în legătură cu care poeta ne face o seamă de confidenţe „deschise“, cum se intitulează una dintre ele.

Pentru mine unul, ca pentru toţi iubitorii şi colegii de poezie, care au citit-o la timpul cuvenit, neuitată rămîne acea „Cum să te iau ?“ întîmplare care o situează pe poetă între două iubiri, excelent relatată epic, dilemă matur rezolvată liric :

Căci amîndouă te iubim. Jertfire / Iubirea iarăşi ,iarăşi mi-a cerut. / Cum să te iau ? N-ar fi o umilire ? / Stau între două săbii şi n-am scut. // Două iubiri... Cît de frumos răsună / Şi cît de greu mi-i cîntul să le-ascult ! / În mine cînd e soare, cînd furtună — / Iubirea mea aduce rod mai mult.

Revenind în librării în 1967, cu volumul **Versuri,** poeta nu dădea semne ale întreruperii exerciţiului liric, moralismul ei continuîndu-se în plan superior, prefigurînd în acelaşi timp prin unele metafore şi simboluri, poezii şi titluri de mai tîrziu :

Eu nu sînt lac în care se oglindeşte stranlu, / Părînd că doarme-n ape, pădurea dimprejur, / Umbrind cu nepăsare un cer căzut şi palid, / Făcîndu-l dintr-o dată ridicol şi impur.

Mai întîlnim în paginile acestui volum meditaţii ample, precum „Roata lui Horia“, care, ca şi alte poeme din volumele editate ulterior, amintesc pe Al. Macedonski. Umbra faptei“, de un lirism mai static, continuă însă poezia contrastelor şi face unele trimiteri către poeme din **Transfigurări** şi chiar din **Sanctuar tulburat.**

Dacă volumul **Umbra faptei,** aşadar nu poate beneficia de un comentariu mai larg în spaţiul de care dispunem pentru rubrica noastră, **Transfigurări,** cartea de poezie apărută în 1969, în schimb îl impune prin ideatica sa mai bogată şi mai dramatică, precum şi prin ţinuta artistică a unor poeme. „Transfigurări“ e, după părerea mea, o placă turnantă în evoluţia lirică a Doinei Sălăjan. Dacă primul poem, „Prînzul de duminică“ nu ne încîntă, părîndu-ni-se o „cină de taină“ casnică, uşor moralizatoare în final, „Revolta lui Iov“, pornind tot de la un motiv biblic, aminteşte de „Duhovniceasca“ argheziană îmbinată cu deznodămîntul categoric pe care marele poet al secolului nostru l-a dat căutării de dumnezeu într-un cunoscut psalm. „Revolta lui Iov“, macedonskiană ca peroraţie, culminează cu această strofă extrem de fermă :

Această clipă-n care mai puternic / Mă simt decît m-ai vrut vreodată tu. / Nu, nu-ţi mai sînt robul supus, cucernic, / Un tunet sînt, urlînd grozavul NU !

„Tentaţie“ ca şi „Liberă voinţă“ sînt confruntări dramatice ale dialecticii luptei dintre libertate şi necesitate, care vădesc într-adevăr capacitatea poetei de a fi etică aproape în tot ce scrie. Dar cîte asemenea titluri nu se pot adăuga în argumentarea acestei aprecieri. Poezia „culorilor“ continuă şi ea prin noi nuanţări, spectrul curcubeului prezent încă în cartea de debut recompunîndu-se în alb.

„Fantezie cu mori de vînt“, amintindu-ni-i ca pledoarie lirică deopotrivă pe Labiş ca şi pe Adrian Păunescu şi, bineînţeles, înainte de toate pe Cervantes cu al său celebru „Don Quihotte lunatic şi-un Sancho prea lucid / S-au întîlnit în mine. Ce-aş face doar cu unul ? / Eu cred atunci cînd poarta spre lume le-o deschid : va judeca-nţeleptul ce va visa nebunul“. A se reţine pasiunea funciară i-am zice a poetei pentru contraste.

După cum revin motive lirice întîlnite şi în alte cărţi precum obsesia căderii frunzelor imaginată ca o jertfă. Alteori viziuni din primele cărţi capătă replică : Al tinereţi chiot s-a spart ca un pocal — / Pe buzele rănite de cioburi se încheagă / Un sînge mort şi vînăt şi gura pare-o plagă / Pe albul rece-al feţii distant şi hibernal.

Fiindcă aruncînd o privire de ansamblu asupra acestui volum, mă refeream la ţinuta artistică aleasă a multor poeme, voi cita unul dintre cele două sonete pe care le conţine :

Pe deal moare galbenă foaia de viţă, / Dansează sfîrşitul etern / Din prea curate zăpezi ce s-aştern / Să muşc aş dori ca dintr-o alviţă. // Mi-i inima gheaţă în haină pestriţă, / Visînd despre cer şi infern, / Înalte văzduhuri topite se cern / Peste galbena foaie de viţă. // Unde-i primăvara cu gsut de migdală ? / Vagă prin flori şi prin fum ? / Şi-oglindirile dulci în fîntînă ovală ? // În vis, nevăzînd primăvara nu vine, / De-o creangă m-agăţ, mă sugrum, / Legănîndu-mă peste alburi alpine.

Amintirea mirezmelor (1977) e un intermezzo naturist între cele două cărţi grave, cea comentată mai înainte şi volumul recent apărut, „Sanctuar tulburat“. Ceea ce nu înseamnă că în această căutare a esenţelor naturii, a amintirii mirezmelor, a denudării pînă la sinestezia „Culoare, sunet şi miros“, cum se intitulează poezia de deschidere a cărţii, poeta nu zăboveşte adesea în meditaţii grave.

Reimprospătîndu-şi poezia pentru copiii de toate vîrstele, poeta publică în 1979 placheta **Smalţuri,** care într-adevăr dacă Editura „Ion Creangă“ era mai puţin vitregă cu ea printr-o ilustrare adecvată putea deveni una din cărţile cele mai îndrăgite de cei mici, prin tonul familiar al dialogului cu cei mici, calitate ce putea fi remarcată şi în cărticica de debut „Despre copilărie“ din 1957. Aşa e un spectacol plăcut, sonor numai, ca la un televizor care se aude numai, fără a i se rula imaginea pe ecran. Versurile se susţin singure, cotidianul logodindu-se cu fantasticul în multe poezii.

Ultima carte de versuri a Doinei Sălăjan **Sanctuar tulburat,** intrată în librării la începutul anului 1987, cea de a opta în ordinea apariţiei, e şi cea mai reprezentativă pentru universul liric al poetei. „Sanctuarul“ e „tulburat“ pentru că Doina Sălăjan a fost întotdeauna adversarul linearului, al netedului, al „lacului-oglindă“, cum se exprimă într-o poezie dintr-o mai veche carte. Volumul se deschide cu un poem „Cărţi“ ce face trimiteri la Baudelaire şi Edgar Poe. „Corespunderile“ poetei („Correspondances la Baudelaire) sînt cărţile, depozitare de viaţă, deoarece „Murmur de suferinţă, suspin de voluptate“, „fluvii de iubire şi ură contopite“, „Ne înfioară carnea memoriei livreşti. Eticista de pînă la acest volum găseşte în sfîrşit un răspuns cînd ferm, cînd aleatoriu : „nicicum“ şi „niciodată“, ori „poate, cine ştie“.

„Oricînd“ şi „orişiunde“, nu osteneşte mîna / Poetului să scrie, „poţi împlini ce vrei“ / Şi corbu-i stă pe umăr... Şi cărţile cu semne / De sînge-s răsfoite cu milă-ades, de zei.

Procesul de maturizare al gîndirii poetice nu a adus clarificări, simplificări, ci dimpotrivă, complexări, o amplificare a problemelor cu care se confruntă. Sinceritatea e singura caracteristică prin care se unesc confidenţele de acum din „Sanctuarul tulburat“ cu cele din ciclul tinereţii, din volumul de debut cu acest titlu.

În „Trăind în vecie“, cum se intitulează o poezie, poeta ne oferă în acelaşi timp viziuni şi parabole, încărcate de morală, care au mare contingenţă cu trăirile noastre zilnice. Drept argumente pentru această aserţiune a noastră am putea cita destule titluri precum „Scuză“, „Treceri-petreceri“, „Scara interioră“, „Ţipăt“, „Indiferenţă“, „Elegie“, „Din propria cenuşă“ etc. Lecţia eminesciană privind trecerea timpului şi viaţa oamenilor e destul de bine asimilată prin viziuni, meditaţii şi parabole de o mare acuitate. Există însă în această învăţare o postură demnă, creatoare, care refuză dădăceala măruntă, simplificatoare, excelent configurată în poema „Învăţăcel“, în care poeta refuză învăţul simplificator.

Sînt însă şi teme sau simboluri care apar pentru prima dată în poezia Doinei Sălăjan. Aşa sînt baladele „Să-ţi spun“ şi cea intitulată chiar aşa, „Baladă“. La prima lectură ele te trimit spre poezia germană „Să-ţi spun“ însă, prin finalul ei, după un discurs care iar ni-i aminteşte pe Macedonski şi pe Adrian Păunescu, te trimite mai curînd la deznodămîntul dintr-o dramă cu măşti :

Am ars festiv. În gloata gură-cască / Zărindu-te privii pîn'la sfîrşit / Cît de urît ţi-i chipul fără mască. / Îmi meritam pedeapsa. Ţi-am zîmbit.

Alteori, ca Baudelaire, în faţa „Stîrvului“ din celebra poezie cu acest titlu (Une charone, „Un hoit“) poeta meditează în faţa unui vierme găsit într-un hrean. Fără a se ridica la asocierile de idei din celebrul poem al lui Baudelaire, trebuie să remarcăm capacitatea acestei poete de a revela idei extrem de pătrunzătoare privind „sorţile“ ce i s-ar fi hărăzit viermelui : „Habar nu are ce-nseamnă dulceaţă, Aromitoare lenevire, saţ / În hreanul său, întors pe dos de greaţă. / Se zbate-n damful iute ca-ntr-un lat. // Habar nu are că de-atîta bine / Cel din caisă va pieri senin / Cu fructa putrezită care-l ţine / Fiind viaţa-i ca un scurt suspin. Dar limitîndu-ne la aceste cîteva sancţiuni în ideatica volumului „Sanctuar tulburat“, la evidenţa eticismului, să mai adăugăm disponibilităţile mult mai amplificate în arta poetică a autoarei, de la inflexiunile de doină („Doină“) şi baladă (exemplele citate mai înainte) la meditaţiile lirice latine din Horaţiu sau Catul (Dedicaţie).

Cu toate că poezia Doinei Sălăjan ne aminteşte în principal pe romantici începînd cu Eminescu, trebuie să spun că aceasta e mai ales atitudinea, natura ei, fiind mai puţin vorba de o ideologie, pe care ea o desprinde din viaţa însăşi, ca în meditaţia-profesiune de credinţă din poezia „Cîntec de leagăn“ cu care se încheia volumul-placă turnantă, cum l-am numit, „Transfigurări“ :

Toate vor trebui spuse într-o zi / Cu sinceritatea copilului nepăstrător de secrete / Sau cu nepăsarea muribundului dornic / Să se mărturisească întors spre perete. Şi poeta îşi reia argumentaţia spre a conchide eticist : **Toate vor trebui spuse într-o zi / Dar clipa se amînă mereu ca din greşeală, / Nu nimerim cuvîntul sau poate ne e greu / Să ne-arătăm fiinţa în faţa lunii goală. / Şi-apoi sinceritatea ne-am ierta ? / Inconştienţei de copil, sublime, Ce-i e permis şi celui care moare, / La noi nesocotinţă-i şi cruzime. / Dar toate trebuiesc spuse-ntr-o zi, / Iată cîntecul nostru de leagăn pentru fiece noapte. / Blînd leit-motiv, liniştitor, ambiguu / Ce naşte numai vise nu şi fapte.**

Îi urăm aşa dar poetei să rămînă întotdeauna în postura „copilului nepăstrător de secrete“, acum cînd nu demult, la 14 februarie 1987, a împlinit 51 de ani, spre a mai tulbura cu versurile sale, sanctuarele poetice.

Niculae Stoian

POST RESTANT

Fără o anume ordine, mizînd şi pe întîmplare, alegînd uneori scrisorile mai scurte şi mai citeţe, ne-am pomenit rămaşi mult în urmă cu cîţiva corespondenţi ale căror texte păreau să se fi pierdut. Or, cum la această rubrică nimeni nu are nimic de pierdut, ne grăbim, cu scuzele de rigoare, să le răspundem şi celor mai răbdători, amintindu-le că proza cere nu numai talent, ci şi multă răbdare, ea este o povară de drum lung şi numai cei puternici o pot duce. Desigur, s-ar putea ca între timp unii dintre aceşti corespondenţi aminaţi să se fi răzgîndit, să se fi apucat de poezie, ori să se fi apucat chiar de altceva, să fi ajuns colecţionari, ori să fi luat încercarea lor-de a publica în revistă o copilărie, un capriciu, o fantezie. Răspunzîndu-le, ne asumăm şi acest risc, al „adrisantului necunoscut“. Doar nu vi s-a întîmplat să comunicaţi cu cineva ani de zile şi deodată, pe neaşteptate, într-o seară, ori într-o dimineaţă să te trezeşti vorbind singur, fără absolut nici un ecou în celălalt ? Nu aţi simţit, vorbind, nerăbdarea celuilalt de a vorbi şi el, deci de a nu te asculta şi înţelege, ci de a te contrazice pe ceea ce crede el că ai spus ? Cele mai multe şi urîte certuri de aici vin, din această grabă violentă de a avea dreptate numai unul singur, din neputinţa sau nedorinţa de a-l asculta şi pe celălalt, de a porni în discuţie cu gîndul că e nevinovat, şi nu vinovat (un principiu respectat în justiţie, şi anume acela de a dovedi vinovăţia şi nu nevinovăţia cuiva). Deci, chiar cu riscul ca unii cărora le răspundem acum să se fi răzgîndit, iată că folosim proverbul, mai bine mai tîrziu decît niciodată, asigurîndu-ne corespondenţii că numai lipsa timpului nu ne lasă să le răspundem repede, imediat dacă se poate, aşa cum pe bună dreptate doresc ei. Răbdare şi înţelegere fiind însă şi de o parte şi de cealaltă, pînă la urmă nimeni nu va avea nimic de pierdut, nici chiar banii pe plic şi pe timbre.

★

CASIAN BALABASCIUC, Moldoviţa. „De data asta vă trimit două texte cu care am participat la concursul „Interferenţe“ — Slobozia... Am primit o telegramă prin care eram anunţat că am fost premiat la concursul în cauză şi mi se cerea să confirm participarea la premiere... am primit o a doua telegramă prin care eram anunţat că, din motive obiective, se amînă premierea la o dată la care voi fi anunţat. Mi s-a părut ceva putred în Slobozia... Şi a trecut o lună pînă cînd am aflat, din ziarul judeţean, numele laureaţilor suceveni la concursul „Interferenţe“. Bineînţeles, eu nu figuram. Nu m-am supărat, pentru că nu sînt un nume atît de consacrat în materie de proză, încît să mă simt lezat în amorul propriu, iar pe de altă parte ştim toţi că... „Errare humanum est !“. Aş fi preferat însă să mi se spună direct că a fost o greşeală şi că... poate... altădată... Aşa era etic, nu ?“ Aşa era, rămîne totuşi să ascultăm şi cealaltă parte, adică pe organizatorii concursului din Slobozia, ca să ştim cînd au fost sinceri. Cînd au trimis telegramele, ori cînd au dat premiile ? Oricum, pentru un prozator pe care „Luceafărul“ l-a debutat, experienţa aceasta, deşi amintind de Caragiale, este interesantă şi îl poate inspira. În nici un caz nu vrem să vă credem atît de mîhnit de pierderea premiului, încît să puneţi în practică cele ce ne-aţi scris în iulie 1986 : „De la toamnă cred că îmi voi vedea de meserie şi veţi scăpa de încă un făcător de propoziţii cu pretenţii de text literar...“. Asta am publicat noi, un făcător ? Un om care nu şi-a văzut de meserie ? Ar fi prea trist, nu ?

ANA MARIA CRIŞAN, Tîrgu Mureş. În primul rînd trebuie să hotărîţi singură ce vreţi să scrieţi. În al doilea rînd „proza foarte scurtă“ e o proză de almanah, unele texte fiind chiar glume de sezon : „După felul în care, uneori, îmi ţiuie capul, ştiu sigur domnule doctor, că cineva mă bruiază !“. Alte proze f. s. sînt simple „meditaţiuni“ de birou, bunăoară : „Natura are aerul părintelui ce-şi lasă copiii să descopere lumea crezînd c-o descoperă...“ sau „Căci ce altceva poate fi înţelepciunea decît : să trăieşti ca şi cînd n-ai ţine cont de nimeni şi de nimic, ţinînd cont de toţi şi de totul“. Altădată ne-aţi trimis lucruri mult mai interesante, deci...

VASILE NISTOR, Rîmnicu-Vîlcea. Şi dv. ne trimiteţi „proze foarte scurte“, care nu au alt merit în afară de acela că sînt f.s.. Înţelegem că literatura s.f. va fi concurată în curînd de literatura f.s., dar cum ? Cu aşa ceva : „Magdalena, Maria, Elena... Irina, Ioana, Alina... Ana, Mădălina... nimic nu-i pe lume mai încîntător decît o femeie ! Şi eu eram dintre cei pe care femeile nu i-au respins. Cînd doream o femeie, o priveam zîmbind şi-atît !“ (n.n. am încercat şi noi, dar...). Din tot ce ne-aţi trimis, cele mai bune reflecţii sînt : „Ce-i aia mulţime vidă ? Cum să înţeleagă un copilaş de şase-şapte ani aşa ceva ?“ (Învăţătoarea) şi „Cel mai obişnuit fel de a înmuia inimile celor pe care i-am înfruntat, cînd ei ne-au îngenuncheat şi au răzbunarea în mîna lor, este de a ne supune că să-i îndemnăm spre milă şi iertare...“ (Montaigne). Un lucru ne-a nedumerit : „Mie nu-mi rămîne decît să aştept (cu emoţie, evident !) bilunar **Luceafărul**“. De ce citiţi revista noastră numai din două în două numere ? Aşteptăm răspunsul.

SERGIU IONIŢĂ Deva. Dacă proza a apărut în „Athenaeum“ anul II, nr. 10, decembrie 1969 (?), de ce ne-o mai trimiteţi şi nouă ? De cîte ori vreţi s-o publicaţi ?

RADU RĂDAN, Bucureşti. „Chemarea“ este o proză melodramatică : o fetiţă se pierde de părinţi la cutremur, este adoptată, dar mama ei adevărată, învăţătoare, o caută prin şcoli, o găseşte, fetiţa simte chemarea sîngelui (de aici şi titlul prescurtat), şi, deşi tatăl (adevărat) nu mai trăieşte (şi-a apărat cu trupul lui fetiţa), „adulţii se bucurau deocamdată văzînd fetiţa fericită... Fericirea însă, (n.n. ah, această virgulă) putea veni mult mai tîrziu, atît pentru ea (.) cît şi pentru cei trei oameni mari. Dar numai Ana (n.n. fetiţa) va trebui să le-o aducă. Deocamdată va fi sigur o luptă a fetiţei de zece ani cu ea însăşi, ca să se poată împărţi în mod egal între cele două mame“. Piesele de teatru trimiteţi-le la revista „Teatru“. Cine ştie ? !

Iulian Neacşu

REMEMORĂRI

Craiul munţilor

1.

În Ţinutul Zarandului, locul de peregrinare neliniştită şi melancolică a lui **Avram Iancu,** moţii vorbesc despre Craiul Munţilor folosind **numai** timpul prezent. Am întrebat odată, mai demult, pe un şcolar cine a **fost** Iancu şi acesta mi-a răspuns fără să ezite : „El **este** Craiul nostru“.

2.

O consemnare care m-a frapat, în legătură cu vîrsta la care s-a săvîrşit din viaţă Prefectul Aurariei Gemina, face cercetătorul Aurel Decei.

Studiind „Protocolulu Parohialu“ al comunei Vidra de Sus, inaugurat la data de 29 mai 1855, cu scriere folosind literele chirilice şi completat mai apoi de-a lungul anilor cu litere latine, în dreptul rubricii **născut** este consemnat anul 1828 ! Cercetătorul conchide : „Anul naşterii înscris în protocoalele parohiale nu poate fi îndoielnic ; mai curînd poate fi nesigură aprecierea vîrstei Craiului Munţilor din partea contemporanilor şi chiar a amicilor săi cei mai apropiaţi. **Socotim aşadar că Avram Iancu avea 44 de ani cînd a decedat şi nu 48“.**

Dacă ţinem seama şi de faptul că în acelaşi an era înregistrată şi o fată cu numele de Anna Iancu, care era probabil o rudă, precum şi de informaţia că diferenţa dintre Avram şi fratele său mai mare Ioan era de patru ani, afirmaţia pare verosimilă. Acceptînd această variantă rezultă că Iancu avea în 1848 numai 20 de ani...

Însă din „Protocolul gimnaziului crăiesc din Zlatna“ reiese că Avram Iancu a frecventat acest lăcaş de învăţătură între anii 1837—1841.

Luînd drept valabil anul naşterii 1828, înseamnă că micul şcolar avea abia vîrsta de 9 ani !

Dacă asupra anului naşterii, după cum se ştie există controverse, despre luna sau ziua în care a venit pe lume nu există nimic oficial. O mărturie făcută unui prieten vorbeşte de „luna cireşelor“. Probabil iunie tîrziu, sau începutul lui iulie, la munte. Mai există o însemnare rămasă pe o carte bisericească care consemnează drept dată a naşterii : „Paştile anului 1824“.

Coroborînd aceste informaţii, am privit zile întregi portretele lui Barbu Iscovescu executate „după model“ în anul 1849 precum şi alte litografii şi desene de epocă. În absolut toate, expresia feţei este mult maturizată, chipul purtînd deja trăsături precise şi expresive.

3.

Secvenţe despre moartea **eroului naţional,** cum este denumit în presa vremii, sînt multe şi edificatoare. Numeroşi martori relatează fără drept de îndoială că a decedat în urma unei hemoptizii. Vestea s-a răspîndit fulgerător. Spre seară (în 10 septembrie 1872) sosiseră la priveghi, primii consătenii lui din Vidra. A doua şi a treia zi s-au perindat prin faţa catafalcului mii de moţi veniţi să-l vadă înainte de despărţire. Preotul din Ţebea, Ioan Tisu, pe care Iancu îl cunoştea, **a donat crucea de piatră pregătită pentru propria-i înmormîntare** pe faţa căreia s-au săpat cuvintele : „Avram Iancu advocat, prefectul legiunii Gemina Române în anul 1848—49, mort 1872“.

4.

Într-o scrisoare adresată locotenent-colonelului I. Simfrony în care încearcă să elucideze scopul şi ţelurile revoluţiei din Munţi, Avram Iancu scria : „Maghiarul de existenţă şi viitor nu poate vorbi fără român, nici românul fără maghiar. Credem şi prea luminat vedem că peste noi, şi peste voi, azi mîine vrea să dea mîna un element gigantic, care în scurt timp ne va îneca, şi nu vor rămîne altele, decît urmele existenţei noastre“.

Mircea Micu

REVISTA REVISTELOR

Dezbaterea continuă

● **„ATENEU“ Nr. 2/1987.** O interesantă dezbatere, privitoare la „Originea ceangăilor din Moldova“, se află în curs în revista „Ateneu“, constituind una dintre cele mai solide iniţiative din domeniul arheologiei spiritului românesc produse în ultimul an ; o asemenea examinare colectivă, desfăşurată sub forma unei discuţii în jurul mesei rotunde, a publicat, de asemenea, şi „Luceafărul“, în marginea unei cunoscute sinteze dedicate de Dumitru Mărtinaş acestei teme încă puţin cercetate. Dezbaterea „Ateneului“ a început în nr. 5/1986 şi a continuat pînă acum, existînd indicii că va inainta cu aceeaşi consecvenţă : ar fi, poate, indicată o adunare a tuturor contribuţiilor într-un volum, foarte necesar — de altfel — la încheierea examinărilor parţiale. Sînt, de altfel, între cercetările acestea, micromonografii de sate ceangăieşti („Faraoani“, de Maria Ungureanu), analize de registre de stare civilă (Dumitru Zaharia), examinări ale unor „aspecte istorico-demografice“ (Gh. Radu) studii privind „particularităţile naţionale ale culturii spirituale şi materiale“ (Mihai Merfea). Extrem de documentată şi erudită, ajungînd la încheieri de necontestat, prin disociaţii succesive, este şi contribuţia Elenei Florescu (din nr. 2/1987), valorificînd „argumentele etnografice“. Autoarea studiază pe ceangăii din judeţul Neamţ, care „au venit treptat de la mijlocul secolului al XVIII-lea pînă la sfîrşitul secolului al XIX-lea“, stabilindu-se în cîteva sate (Săbăoani, Tănăşeni, Adjudeni) laolaltă cu localnicii ori înfiinţînd alte sate. Este o populaţie fundamental românească, transilvană, emigrată din locurile de origină din motive pe care le-a înfăţişat Ştefan Mateş, în „Emigrări româneşti din Transilvania în secolele XIII—XX“.

Ceangăii din Neamţ, demonstrează Elena Florescu, dovedesc organizare românească a spaţiului : „nici unul dintre aceste sate (ale ceangăilor — n.n.) nu are structura radială a aşezărilor secuieşti ci organizarea uliţelor este dirijată spre un drum principal, caracteristică satului românesc“. Obiceiurile de obşte arhaică, menţionate de autoare, arată, de asemenea, un popor de sedentari, cu o rînduială a comunităţii străveche şi bine definită. Gospodăria are şi ea o structură românească, interioarele adăugînd la arhitectura (cu „acoperişul românesc, în patru ape“) profund românească şi elemente esenţiale de cotidian autohton, care e, de altfel, o adevărată „arhivă documentară“. Cît priveşte portul popular, autoarea se exprimă astfel : „Portul popular al ceangăilor constituie unul din cele mai reprezentative elemente de cultură populară, fiind poate cea mai elocventă modalitate comunitară de evidenţiere a particularităţilor etnice“.

El aparţine vechiului tip de port din Carpaţii Orientali, în care s-au păstrat numeroase elemente de factură arhaică : gluga, sumanul, iţarii, cătrinţa“. Ocupaţiile confirmă integral această demonstraţie şi încheierea pe care o face Elena Florescu constituie o concluzie firească : „Din argumentele etnografice prezentate şi după propria lor mentalitate, ceangăii din zona Roman sînt români transilvăneni, care în timpul convieţuirii de veacuri cu secuii şi moldovenii au asimilat unele trăsături din cultura acestora, păstrînd totodată acele caracteristici proprii care-i defineşte ca grup etnic“. Sînt încheieri care contribuie la o mai dreaptă reprezentare ştiinţifică asupra unei populaţii fundamental româneşti, o încercare merituoasă de a adăuga argumentelor lingvistice şi istorice „argumente etnografice“.

Catagraf

Permanenţa izvoarelor

Şi în ceea ce priveşte sectorul prozei, o parte din realizări sînt memorabile, indiferent că ne aflăm pe terenul **realismului social şi psihologic** ori în regimul **prozei fantastice,** în cadrele **eposului liric** (vorbind despre un roman al lui Z. Stancu, criticul M. Ungheanu îl consideră „un bocet metafizic“) ori în problematica eşafodajului **eseistic,** în compoziţia **poetică** ori în varietatea coloritului şi **pitorescului prozastic,** Modalităţile de abordare pot fi diverse şi variate, tradiţia autohtonă / spiritualitatea poporană, însă, e una, profundă şi inconfundabilă.

Proza lui D.R. Popescu, adînc înfiptă în solul mentalităţii rurale, în viaţa satului românesc, nu putea să nu pună în ecuaţia unor semnificaţii mai generale, etice dar şi estetice, lumea eresurilor, spectrul tarelor şi reverberaţiilor lor cutumiare specifice acestei comunităţi. În cîteva rînduri, prozatorul surprinde raportul dintre **mentalitate** şi **putere,** ca în nuvela **Duios Anastasia trecea...,** unde ne relevă o istorie agresivă, violentînd tradiţia, datina, formele cutumiare, care, în ciuda înfrîngerilor de moment, se dovedesc mai puternice decît agresivitatea incidental-pasageră, itinerantă. Rezultă de aici o ciocnire tragică, în schema mitului antigonic, cum s-a observat. E, de fapt, o caracteristică mai generală a acestui estetism prozastic intenţia de a insinua, de a insufla peste tot sensuri, metafore, simboluri ce ţin de arhetipal, de reverberaţia motivică a atitor mituri. Prozatorul se arată interesat, în atitea rînduri, de ceremonialurile ţărăneşti, de la cel funebru la acela nupţial, punîndu-le în situaţia confluenţelor, a întrepătrunderii, ca în **F.,** de unde extrage o mare încărcătură de sensuri. Tot aici un „priveghi“ năpăstuit devine un carnaval amalgamat şi aluvionar. E vizibilă peste tot sensibilizarea unor concepte prin narativitate simbolică şi acea văluire de idealitate străvezie, de atîtea ori etică, justiţiară, recriminatorie, e, în fond, umanitaristă şi ea iese mai bine în evidenţă în această pendulare între realismul cruzimii prozastice şi fantasticitatea asumantă a viziunii.

La Fănuş Neagu, însemnele tradiţiei autohtone, o anumită spiritualitate în datele ei fundamentale dezvoltă, în regimul luxuriei metaforice, o lume „întoarsă“, în care se varsă spiritualitatea poporană, o mentalitate rurală intrată într-o iremisibilă criză (ca în povestirea **Drăgaica**). E aici o lume imaginară, pestriţă, cufundată în simţuri, o vitalitate intrată sub zodia aventurii — **Îngerul a strigat** valorificînd arhaicul, arhetipul, păgînitatea experienţei. O „lume“ a îngerilor căzuţi care, în căutarea idealităţii şi împlinirii utopice, ia în piept întreg deşertul păcatului, nu într-un fel confortabil, ci în modulaţia gravă a absorbirilor aventuroase, a trăirilor la limită. O „lume“ care, bezmeticind prin văile aventurii, cade în păcat cu voluptatea spiritelor utopice şi asupra căreia stăruie pitorescul motivic al atitor mituri şi eresuri, în chintesenţa amalgamată a sacralităţii păgîne (v. mitul transhumanţei / întemeierii din „Îngerul a strigat“, ori motivul trinităţii...)

Preocupat, la modul unei subtile observanţe doctrinare, de **fenomenul românesc,** Paul Anghel s-a aplecat, în dese rînduri, asupra specificităţii şi diferenţierii spirituale a creaţiei populare. E destul să amintim substanţialul eseu **Mioritica** din „Noua arhivă sentimentală“ (1975) pentru a înţelege cheia majoră în care se desfăşoară întregul portativ eseistic, acel corp strîns de idei, de o acută fineţe şi de o funcţională argumentaţie exhortativă. Spiritualitatea poporană constituie, în concepţia lui Paul Anghel, direcţia majoră, fluxul medular al unei concepţii organiciste. Ciclul **Zăpezilor de-acum un veac** înaintează, încă de la debut, pe ideea „redescoperirii“ unei întregi epoci (idee precisă şi foarte clară autorului). E vorba nu numai de inevitabilele „descoperiri“ geografice, dar şi de formele geologice, de fauna şi flora, ca şi de meteorologia „spaţiilor pe care le-am descoperit“. Dar în straturile de profunzime ale acestei memorabile construcţii epice se simt curenţii tari ce grăiesc despre specificitatea şi diferenţierea spiritului românesc. Şi e foarte interesant de urmărit aici codul moral, concepţiile, superstiţiile, în general radiografia etnografică a armatei (şi nu numai a acesteia) alcătuită din „talpa ţării“, care s-a acoperit de jertfe şi glorie în războiul independenţei noastre de stat. Dacă e adevărat că cinstirea trecutului izvor de vitejie este, atunci în straturile de geologie prozastică ale „Zăpezilor...“ lui Paul Anghel elementul etnolingvistic intră în simbioză cu cel istoric, premergîndu-l, de fapt, şi punîndu-i un sens clar şi o conştiinţă de actualitate. E vorba de reflexele cîtorva mituri esenţiale (mitul etnogenezei, al existenţei pastorale, al creaţiei prin jertfă, al naturii şi al iubirii), care sugerează tot atîtea elemente de filosofie a culturii.

Într-un inspirat eseu, tînărul critic Nicolae Georgescu se apleacă asupra „spoliilor“ folclorice, considerîndu-le un domeniu fertil pentru cercetare în ciclul romanesc al lui Paul Anghel (**Luceafărul,** 1 259/'86).

E unul din posibilele puncte de plecare ale viitoarei exegeze.

Ştefan Bănulescu merge pe tipologia narativităţii fantastice şi mitice, exoticul şi pitorescul sînt puse în ecuaţia şi perspectiva unei/unor esenţiale definiri. Această proză, în relaţie cu un prelung ecou, insesizabil aproape, al primigenităţii spirituale, cu originarul şi arhaicul, arhetipalul şi anistoricul, vine să depună mărturie despre o mentalitate poporană străveche, de vîrsta atemporalelor mitologii. Sondarea fabulosului folcloric relevă anumite figuri consacrate (caloienii, paparudele, avatarul, moroii, ceremonialul funebru, vînătoarea), văzute în o ritualitate ezoterică, în ceţurile unei mitologii folclorice, ale căror sensuri semnificaţii, metafore, simboluri joacă în translucidîtatea mentalităţii noastre (aici a Cîmpiei).

La Ion Lăncrănjan este atestată forţa „cosmică“ a telurîcului, preeminenţa gestului simbolic, întemeietor, în general acea mentalitate (cu stratificările ei specifice) din care creşte mitologia aspiraţiei rurale, pe un fond melodic, adică în surdina unui lirism auctorial. Epica sa, de o observanţă deloc comodă, cu substrat polemic, surprinde mutaţiile de esenţă, spectrul psihologiilor colective **(Cordovanii).** „Drumul cîinelui“, de substrucţie poematică, implică transfigurări simbolice şi ecouri baladeşti. În **Caloianul** este evocată trăirea cu luciditate a evenimentului şi implicarea în el pînă la atingerea de eşec. Amintim meditaţia gravă pe tema „tradiţie şi inovaţie“ din culegerea de eseuri **Nevoia de adevăr** şi stringenţa veristă din „Suferinţa urmaşilor“, cu atîtea ecouri şi perspective motivice pentru mitologia rurală propusă.

Pe linia unui transilvanism robust, dar deschis perspectivei vibratile a modernităţii înaintează proza lui Vasile Rebreanu, preocupată de latura comportamentist-psihologică şi de cazuistica inedită. Eticismul acestei proze, de aluzie justiţiară, e, de fapt, cutia de rezonanţă a unei mentalităţi, căci autorul **Casei** sondează lumea fabulosului popular, a mitologiei rurale, „descătuşînd“ spiritul atitor mituri, parabole, alegorii. Întîlnim, în acest sens, subtile corespondenţe de tip folcloric ale unei lumi imaginate, în o serie de povestiri (de la **Călăul cel bun** pînă la **De chemat bărbatul pe stele sau Securi pentru funii).**

Demne de tot interesul sînt şi alte mari realizări (Sorin Titel, de pildă, ar merita o analiză specială), care redescoperă tradiţia şi spiritul poporan al specificităţii noastre în modalităţi, viziuni şi glosări dezvoltate într-o contrapunctică modernitate. Se aude, astfel, în literatura noastră, susurul „izvoarelor de apă vie“ din zariştea tradiţiei autohtone, linia melodică a mentalităţii poporane, a unei mitologii folclorice, continue şi permanente, apreciată drept una dintre cele mai frumoase şi adînci întrupări ale geniului uman.

Z. Cârlugea

65 DE ANI DE LA CREAREA U.T.C. • 30 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA U.A.S.C.R

TINERETUL ȘI MARILE PROBLEME ALE LUMII CONTEMPORANE

Tineretul participă tot mai mult la formularea problemelor lumii de astăzi. Angajată în realizarea obiectivelor economice și sociale preconizate de partidul comunist, tînăra generație din România este adînc preocupată de marile teme ale contemporaneității. O reuniune internațională desfășurată recent la București, sub formula emblematică „Tineret, cercetare, acțiune socială în perspectiva anului 2000", a evidențiat încă o dată contribuția tineretului român la apărarea păcii și la împlinirea unor deziderate fundamentale privind integrarea în societate, în acțiunile de ameliorare a condițiilor de viață și muncă pe toate meridianele lumii. Pacea reprezintă imperativul principal al zilei de azi, aceasta este concluzia încă o dată afirmată de forumul reprezentativ al tinerilor participanți la reuniunea din capitala României. Inițiator al frumoaselor activități din cadrul Anului Internațional al Tineretului, înscris între manifestările semnificative ale Organizației Națiunilor Unite, precum și al altor acțiuni de răsunet pe plan mondial, tineretul român se dovedește o forță socială conștientă de sine, responsabilă față de destinele proprii și față de sarcinile tinerei generații din întreaga lume. Participanții la reuniunea internațională de la București au subliniat importanța propunerilor tineretului român, rolul de avangardă al tineretului în lupta împotriva înarmării, pentru asigurarea unei păci durabile și preîntîmpinarea conflictelor armate, necesitatea unui program riguros de încadrare a tinerilor în viața societăților în care trăiesc, de participare la împlinirea visurilor sale de prosperitate și progres social, de cooperare multilaterală între toate națiunile lumii.

— Cred că întîlnirea de la București reprezintă un pas important spre întărirea și coordonarea cercetărilor internaționale în problemele tineretului. La succesul ei au contribuit mai mulți factori, în primul rînd munca de organizare a Centrului de Cercetări pentru Problemele Tineretului din România, apoi cooperarea cu UNESCO, precum și reprezentarea tuturor centrelor importante și grupurilor de cercetare din Europa occidentală și centrală, din țările socialiste și din două țări din Africa. Neîndoios, programul bine elaborat, care a cuprins trei teme importante — socializarea tineretului, tineretul și pacea, probleme metodologice și de organizare a cercetării — a stimulat discuțiile și schimbul fructuos de idei. Aș dori să adaug că a existat, de asemenea, posibilitatea unui larg dialog între toți participanții în pauzele reuniunii și toți cei care au dorit au avut prilejul să se cunoască mai bine, să facă schimb de informații și impresii.

Reprezentanții români au dominat, în mod firesc, nu numai prin numărul mare de comunicări, ci și prin direcțiile sugerate discuțiilor și nivelul calitativ al comunicărilor, colegii români venind foarte bine pregătiți la această reuniune. Faptul acesta a fost evidențiat, în mod deosebit, la secțiunea care a discutat problema tineretului și păcii, discuție axată, cu precădere, pe substanța referatelor delegației României socialiste.

În ceea ce privește colaborarea noastră bilaterală în domeniul cercetărilor pentru tineret, ea s-a dezvoltat încă de la începutul anilor '60, a evoluat cu succes în decursul anilor '70 și '80, iar în ultimul timp a devenit mai activă, stimulată de prevederile protocoalelor semnate de conducerile institutelor noastre.

Referindu-mă la conținutul discuțiilor reuniunii de la București, vreau să remarc, în primul rînd, interesul suscitat de integrarea socială a tineretului, indiferent de regiunea geografică sau orînduirea social-economică. Discuțiile au evidențiat și unele deosebiri. În timp ce pentru tineretul din țările capitaliste și din lumea a treia, problema șomajului reprezintă un aspect major, în țările socialiste integrarea tineretului în sferele cele mai importante ale vieții sociale face parte din însăși esența sistemului socialist.

Se cuvine relevată, de asemenea, atenția particulară acordată în timpul dezbaterilor luptei pentru pace și apărarea mediului înconjurător — două teme de interes major pentru tinerii din întreaga lume.

Vladimir Muhaciov
șef de secție la Centrul de cercetări al Școlii superioare de Comsomol de pe lîngă C.C. al U.T.C.L.

— Reuniunea de la București mi s-a părut foarte interesantă și reprezentativă pentru stadiul cercetării în domeniul tineretului în lume, dat fiind că la ea au participat toate categoriile de țări, iar intervențiile și comunicările au fost de un înalt nivel științific. Inițiativa Centrului de Cercetări pentru Problemele Tineretului din România a stîrnit un larg ecou în cele mai importante centre de cercetare pentru problemele tineretului din lume. Dovada cea mai elocventă fiind schimburile de informații, documentație, metodologie și cercetări concrete care a avut și are loc între institutele noastre după această inițiativă.

După părerea mea, pacea și problemele ecologice sînt cele două teme care au cea mai largă audiență în rîndul tinerilor și la care tineretul spaniol este deosebit de sensibil. Iată de ce, consider că hotărîrea României de a reduce cu 5 la sută armamentele, efectivele și cheltuielile militare, în mod unilateral — reflectată și în presa spaniolă — reprezintă o inițiativă foarte importantă și nu mă îndoiesc că ea va avea un efect puternic asupra tinerilor din țara mea, profund preocupați de problemele păcii, cum am arătat. De altfel, mi se pare esențial ca întreg tineretul din lume să reflecteze cît mai mult și să acționeze hotărît în interesul păcii internaționale.

Aș dori să spun, în încheiere, că poporul român este foarte călduros cu străinii, iar în ceea ce ne privește pe noi, spaniolii, nutrim o simpatie spontană față de acești oameni primitori, care-ți devin simpatici de la prima întîlnire, atît de apropiați nouă prin limbă și originea comună. De aceea ne-am simțit în România nu ca turiști, ci ca în vizită la niște prieteni apropiați.

Canudos Aureliano
Centrul național de informare și documentare în problemele tineretului, Spania

— Doresc să relev spiritul de cooperare în care s-au desfășurat lucrările reuniunii de la București, cooperare urmărind ca rezultatele cercetărilor în domeniul tineretului și alte informații referitoare la cele mai adecvate modalități de angajare a tinerilor în viața economică și socială, de îmbunătățire a condițiilor de muncă, educație și trai ale tinerilor dintr-o țară să ajungă la dispoziția cercetătorilor și tuturor celor care se preocupă de problemele tineretului din alte țări.

Am urmărit, în mod deosebit, continuarea colaborării între UNESCO și România, soldată cu bune rezultate în organizarea întîlnirilor internaționale de la Costinești. Sperăm să dezvoltăm această colaborare cu prilejul aniversării a 20 de ani de la crearea Centrului de Cercetări pentru Problemele Tineretului din București.

UNESCO apreciază în mod deosebit inițiativa României privind Anul Internațional al Tineretului și impactul acestuia pe plan internațional, ca și demersurile țării dumneavoastră pentru menținerea păcii în lume. Rolul României în stimularea interesului pentru problemele tinerilor din întreaga lume este foarte important, iar competența cu care acționează în acest domeniu organizația de tineret din România este bine cunoscută.

Urmărind să sprijine tinerii din lume să-și afle o identitate politică, socială și culturală în anul dedicat de O.N.U. păcii, UNESCO a organizat mai multe reuniuni internaționale cu tema „Tineretul și educația pentru cooperare și pace între popoare".

Cea mai puternică impresie a vizitei mele în România mi-au produs-o căldura și ospitalitatea poporului. Mi-a plăcut foarte mult Muzeul de istorie a poporului român și apreciez în mod cu totul deosebit originalitatea de interpretare și expunere a construcțiilor și tuturor mărturiilor civilizației țărănești în Muzeul satului din București.

Carmen Negrin
reprezentanta Diviziei pentru tineret, UNESCO

— Acum, cînd în întreaga lume tineretul capătă un rol tot mai mare și devine un factor important a cărui forță trebuie folosită pentru accelerarea dezvoltării sociale și economice, astfel de reuniuni sînt foarte folositoare. Sînt bucuros că am participat la această reuniune internațională organizată de România socialistă, țară cu care avem legături foarte strînse, tovărășești și profesionale.

Am avut posibilitatea să cunosc o nouă, foarte actuală și cuprinzătoare imagine de cel mai mare interes pentru tinerii din diferite părți ale lumii, la București fiind prezenți reprezentanți din țări capitaliste, țări socialiste și din țări din lumea a treia. Am ascultat cu atenție cuvîntul de deschidere al tovarășului Nicu Ceaușescu, prim secretar al C.C. al U.T.C., ministrul pentru problemele tineretului din România, care a făcut o analiză profundă a dezvoltării cercetării în problemele tineretului și a realizărilor obținute în acest domeniu în țara dumneavoastră. Comunicările colegilor români m-au impresionat prin rigoarea analizei și înaltul nivel științific. Ele au creat, de altfel, un cadru stimulativ de lucru.

Colaborarea bilaterală dintre institutele noastre de cercetări durează de peste două decenii, încă de la primele seminarii comune de la Ruse și Vidin, urmate de altele și de frecvente schimburi de informații și cercetări. În prezent, lucrăm la două cercetări comune: „Integrarea tineretului în societate" și „Trecerea tineretului din școală în activitatea productivă". Chiar săptămîna aceasta se va desfășura un nou seminar bilateral româno-bulgar pe tema: „Participarea tineretului în etapa intensificării dezvoltării societății".

Îmi face plăcere să arăt că organizarea reuniunii a fost la cel mai înalt nivel și nu mă refer numai la desfășurarea activității noastre în ședințele plenare, ci și la condițiile ce ne-au fost create pe întreaga durată a șederii în România. Vreau să relev, totodată, contribuția substanțială a colegilor noștri de la Centrul de Cercetări pentru Problemele Tineretului din București la desfășurarea cu succes a reuniunii, cercetările lor fiind deosebite atît sub raport teoretic, metodologic, cît și al rezultatelor practice în antrenarea tineretului în viața politică, socială și economică. O impresie deosebită mi-a făcut participarea filialelor regionale ale Centrului din București, care au venit cu un mare volum de cercetări teoretice și de caz, demonstrînd un efort lăudabil și un interes particular pentru problemele tineretului.

Mihail Stefanov
director adjunct al Institutului de studii pentru tineret, din Sofia

— Vin din partea unei asociații care coordonează principalele organizații de tineret din R.F.G. și am fost preocupat, mai ales de aspectele practice, de modalitățile aplicării rezultatelor cercetărilor privind tineretul. Am fost impresionat de îngrijorarea cu care tinerii din țări foarte diferite urmăresc destinele păcii, îngrijorare manifestată și de tinerii din R.F.G. Foarte multe dintre problemele discutate la această reuniune se cer rezolvate și în țara mea, ca de exemplu, impactul dezvoltării tehnico-științifice asupra integrării tinerilor în viața socială și economică. Faptul că optimismul tinerilor a scăzut în unele țări, confruntate cu creșterea șomajului și alte aspecte negative, este o problemă foarte importantă pentru noi toți. Indiferent de regimul în care trăim, avem datoria să garantăm tinerilor un viitor sigur și o pace trainică.

Faptul că vom putea beneficia de rezultatele importante ale acestei reuniuni este deosebit de pozitiv. Ospitalitatea ce ne-a fost arătată, climatul destins, caracterul deschis al dezbaterilor, discuțiile purtate în afara lucrărilor seminarului, au contribuit la o mai mare apropiere între toți cei prezenți. Am avut, în anii trecuți, seminarii comune cu colegii români și sperăm să continuăm această formă de colaborare bilaterală, ca și schimbul de informații și rezultate ale cercetărilor.

Apreciez în mod deosebit inițiativa României privind Anul Internațional al Tineretului și rolul său în promovarea unor legături strînse între tinerii din toate țările, din Est și Vest, și din lumea a treia.

Aș vrea să relev rolul important pe care îl joacă creșterea interesului pentru cultură al tinerilor stimulat, poate, și de răspîndirea mijloacelor de mas-media. Asistăm, după părerea mea, la nașterea unui fel de „cultură universală a tinerilor" ce constituie un mijloc de creștere a înțelegerii între generațiile tinere din diferite țări și contribuie la desființarea dușmăniilor care au marcat generațiile mai vîrstnice. Urmărind interese comune, tinerii au șansa să-și creeze un viitor pașnic, ferit de confruntări. Atitudinea activă a tineretului față de problemele păcii și de necesitatea stopării cursei înarmărilor este singura care poate asigura succesul luptei pentru pace.

Berndt Müller
Asociația pentru muncă și ocrotirea tineretului din landul Westfalia de Nord — R.F.G.

Grupaj realizat de Leon Talpă

Brăduț Covaliu : „Imn de pace"

Martie bogat

Iată, este o dimineață care sparge ferestrele cu soare. Un soare tăios, ce-i drept, dar vestind, iar, ruperea iernii în primăvară. Reci și curate ca duraluminiul, diminețile lui martie anunță o primăvară cu ferestrele deschise în care-și vor potrivi zîmbetul ciorchini de liliac. Gospodarii demosului român își dedică brațele și gîndurile sănătoase primenirilor. Bărăganurile țării, douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, lucrează spre a primi sămînța recoltelor viitoare. Ritmul e total, aidoma năzuințelor. prosperitatea nici nu se obține bătînd din palme pe-un călcîi de colină la umbra buruienilor. Anotimp de nuanțe și tranziții, primăvara e destinată tinereții, întineririi a toate cele. Ea curge cu idealurile noastre dimpreună, cu planurile prin care însămînțăm glia întru perpetuarea eforturilor spre mai bine. Adolescentă între sezoanele climei temperate, primăvara va decide curînd, și de data asta, viitorul livezilor, grînelor, podgoriilor. În sîngele ei adolescent se bulbucă, frumos înfiorate, gingășia și tandrețea ce permanentizează iubirea de celălalt, dar și cugetele fertilizînd aspirații cetățenești imediate și de perspectivă. Puieții plantați acum, butucii de vie ridicați acum, semințele prinse între valvele brazdelor acum, vor da socoteală la toamnă. Pentru că lucrătorul nu trăiește pentru astăzi, doar. Iar unealta lui, a fiecăruia, contribuie la bogăția de suflet și lumină a patriei. Întru mereul mîine, fiecare și toți lucrează cu unealta izbînzii alcătuindu-și viața, destinul colectiv, epoca. El lucrează întru sine și întru ai săi toți, respectiv întru propășirea țării care-l cuprinde, întreagă și vastă și sfîntă. Și bate ora caldă și senină a victoriei. Și din liniștea orei izvorăsc vocile tovarășilor. Sînt tineri lucrători întru mai bine. Fiecare își contemplă și explică unealta lucrării lor rostuită în marea lucrare a țării. Și vocile se dispun după rînduiala lor interioară și se completează contrapunctic, în virtutea destinației comune a făptuirilor.

Făptuirile lor tinerești se adună la ora bilanțului, în delta idealurilor comune. Zic ora bilanțului, căci ce înseamnă altceva consemnarea aportului uneltelor lor acum, cînd se rotunjesc 65 de ani de ființare a Uniunii Tineretului Comunist ? Și uneltele lor sînt variate, complexe și utile, asemenea chipului patriei, însuși. Și celebrarea acestor unelte, sînt convins, e tocmai celebrarea idealurilor care s-au constituit în programul luminos pus în practică acum 65 de ani. Și la această oră a bilanțului, bucuros creionez cîteva profiluri de tineri într-o primăvară cînd celebrăm tinerețea. Și mă gîndesc, acum, la Toma Vasile din Baia Mare. Este miner. I-am privit cîndva o „personală" la Casa de cultură a sindicatelor din localitate. Fiindcă Toma Vasile e și pictor amator și pot declara fără false simpatii că am văzut atunci expresiile de sus ale artei amatorilor. Muncitor cum parcă numai minerii știu să ajungă, tată fericit care-și privește zilnic copiii și nevasta cu ochiul proaspăt dăruit de natura autoeducației sale de pictor și poet, el merită invidiat, în sensul sănătos al cuvîntului, întîlnirea cu el este tonică, fermecătoare. Este semnificativă pentru România anilor noștri. Așa cum semnificative sînt și profilurile atîtor altor tineri. De pildă Marian Cuzdrioreanu, Ion Eftene și Nineta Fudulu care își dedică anii cei mai frumoși ai vieții săvîrșind, împreună cu colegii lor, un miracol bucureștean : limpezirea definitivă a apelor străbunei Dîmbovițe. Gravi dar simpatici, tineri dar deja cunoscători, ei mi-au dezvăluit nu numai secretele lor diurne de muncă, dar și cîte ceva din eul lor intim, din aspirațiile și năzuințele lor de vîrstă și suflet. Am depozitat în memorie ce-și doresc, ce realizează, ce coridoare artistice obișnuiesc să aprecieze. Cu o aceeași fragedă curtoazie m-a întîmpinat și cuplul de violoniști ai Filarmonicii bucureștene, Violeta Cârstea și Mircea Călin. Tinerețea le înmugurea chipurile peste roșeața „obligatorie" a efortului cotidian grație căruia ei descifrează partiturile și le întrupează, miraculos, dinaintea unui auditoriu, da, deseori format din tineri-ca-și-ei, respectiv din toți aceia care-și călăuzesc unealta voinței și aptitudinilor lor întru mai-binele țării care-l cuprinde, întreagă și vastă și sfîntă.

C. Mircea

Seninătatea anilor

Paly-bácsi era tîmplar de mare finețe și precizie — măsura piesele la milimetru —, dar nici că și-ar fi pus vreodată sare în „zupă", dacă nevastă-sa, Vizaknay-neni, nu o săra destul. Erau hachițele lui, cu care, fără s-o știe, ne ținea la respect — pe ucenicii și calfele din atelierul „Vizaknay Paul — tîmplar", din comuna Crasna — Sălaj, unde eram școlarul proprillor mei părinți la școala elementară, și cu toții — chiriașii bătrînului meșter tîmplar. Satul era pe jumătate românesc, pe jumătate unguresc — ca și multe sate învecinate —, iar clienții lui Paly-bácsi erau și români, și unguri, și comenzile lor de mobilă nu se deosebeau absolut cu nimic. La fel erau dulapurile pentru haine și „stelajele" pentru veselă, paturile și taburetele, scaunele și mesele, ca și casele, de altfel, în care pînă la urmă ajungeau. Erau și doi fierari — un român și un ungur —, amîndoi închiriau biciclete cu ora, și-n zilele de vară, în praful gros de pe marginea străzii principale, urmele roților se împleteau ca niște șerpi, fără putință să le deosebești.

„Unde să pun asta, Paly-bácsi ?" rămîneam cîteodată cu o scîndură-n mînă.

„**Săpun** — acolo, la lighe-an !" zicea meșterul, și era imposibil să-ți dai seama dacă vorbește serios sau glumește.

Seara, își ștergea îndelung ochelarii plini de rumeguș și se punea pe citit ziarele. Citea pînă la capăt toate articolele, iar cuvintele pe care nu le înțelegea le sublinia cu creionul lat de tîmplărie, pentru a ne întreba ce înseamnă.

Umblase mult prin lume, iar după război rămăsese aici, unde-l vrăjise această nevastă — prin știința ei specială de a nu săra totdeauna „zupa" destul.

Cînd mă gîndesc la el îmi dau seama că se simțeau în satul acela ca de cînd lumea și pămîntul — niște oameni de treabă, cu nimic mai prejos sau mai presus decît ceilalți, români sau unguri, care eram acolo. Și mi se pare ridicol să citesc acum despre „inegalități" și „nedreptăți" inventate de undeva, de pe aiurea, cu scopul să tulbure conștiința unei generații care nu are ce să-și amintească pentru că nu a trăit aievea realitatea istorică văzută de mine, chiar și așa — cu seninătatea specifică anilor copilăriei...

Alex. Rudeanu

PROFESORUL DE ROMÂNĂ

O disciplină fundamentală

Problema numărului de ore afectat predării limbii și literaturii naționale în școală e una, iar suprasolicitarea acestui obiect este, după mine, alta. Chiar în cuantumul de ore existent se cedează prea ușor cantități informative în defavoarea calității. De aceea apar prea frecvent situații aparent paradoxale precum aceasta. Dacă într-un sondaj de opinie întrebăm : „care este cel mai mare poet român" ?, cu toate riscurile unei astfel de formulări, răspunsul va fi unanim : „Mihai Eminescu". Și dacă continuăm : „De ce este Eminescu un mare poet, în ce constă originalitatea sa ?", foarte puțini dau un răspuns cît de cît convingător ori sînt în stare să reproducă cîteva versuri. Acesta este un aspect foarte grav, care implică în primul rînd tot școala și nu în al doilea rînd, aș zice, chiar Uniunea Scriitorilor. Iată o problemă mult mai importantă decît cealaltă citată mai înainte.

Școala nu trebuie să dea **totul** absolvenților ei și din această ambiție cred că a pornit supraîncărcarea programei, cel puțin pentru treapta întîi de liceu. Ea trebuie să-i ofere elevului „cheita de aur" a lui „Domnu' Trandafir", cu care să poată descifra mai departe, singur, tainele fenomenului literar-artistic. În acest sens observ cu regret absența din manuale, la dimensiunile ce le-ar merita, **a eseului interbelic**, gen deosebit de mobil, modern, în consens total cu simțirea inteligentă și culturală a tînărului de astăzi. Eseul are în epocă aceeași forță ca și lirica ori proza și este sincronic celui european. De asemenea îi lipsește predării fenomenului literar românesc, în foarte mare măsură, **contextualizarea universală**. Nu se poate dimensiona corect valoarea unei literaturi naționale, decît comparînd-o intrinsec cu altele. Ce se face în cîteva lecții pe această temă e prea puțin și la fel de nerezolvată în fond mi se pare problema chiar dacă s-ar introduce o oră de „literatură universală", cum se spune. Nu predarea în paralel și de multe ori asincronic și necorelaționat a literaturii române și universale, ci **redimensionarea universală**, cum spuneam, a celei dintîi.

Aș veni aici cu o completare. Umberto Eco ne-a dat nu numai un concept teoretic prin „opera aperta", ci și un principiu metodologic și didactic fertil. El se află metaforic în titlul romanului său **Numele Trandafirului**. **Opera** este deci ca un trandafir, iar receptarea ei o defoliere treptată și progresivă către interioritatea ascunsă superficial. Fiecare cititor, în funcție de cultură, exercițiu critic, apetență etc., ajunge la un anume strat de semnificație. Și atunci, de ce să nu procedăm și didactic astfel ? Pînă în clasa a X-a (!) elevii iau destul de nesemnificativ cunoștință cu opera eminesciană, iar abordarea interpretativă a **Luceafărului** se face abia acum, pentru că o veche mentalitate pornește interpretarea capodoperei eminesciene de la un anumit nivel, eludîndu-le pe celelalte „inferioare", dar perfect valabile și egale între ele. Are oare **Miorița**, care se predă în clasa a VIII-a, mai puțină „metafizică" în substanța ei, decît **Luceafărul ?** De ce atunci, nu din gimnaziu ar lua elevii cunoștință despre **Luceafărul**, citindu-l **ca pe un basm**, despre „o prea frumoasă fată"... etc., adică la primul nivel de semnificație, la care se pot adăuga și altele.

S-a scris și în presă, se emit și multe opinii orale despre o propunere ce ar putea reașeza statutul limbii și literaturii române în școală. Este vorba de introducerea ei ca probă de admitere la facultățile nefilologice. Sînt convins că o astfel de măsură ar îmbunătăți radical interesul elevilor față de această disciplină. Și de ce nu și ca probă pentru treapta a doua de liceu ? Chiar și introducerea unui curs de **Cultură și civilizație românească** la aceleași facultăți n-ar fi lipsită de interes. Nu insist mai mult pe idee ; consecințele ei sînt ușor previzibile. Aș vrea să spun doar că în școlile superioare politehnice din multe țări europene se studiază temeinic limbile și literaturile lor naționale. Fritz Martini, estetician și istoric literar de renume mondial, preda la **Technische Hochschule** din Stuttgart.

Mai multe reviste literare au luat, în ultimul timp, în discuție chestiunea predării limbii și literaturii române în școală. Este aceasta o altă cale de aplecare a respectivelor publicații către problemele de stringentă actualitate ale profesorului filolog și destinul unui domeniu care ne reprezintă ca spiritualitate. Întrebarea pe care aș pune-o, retoric desigur, este : care a fost finalitatea acestor generoase inițiative, de vreme ce suficiente idei, frămîntări, revin încă cu obstinație.

Desigur, relațiile dintre învățămînt și scriitori sînt și trebuie să fie complexe, referitor la elaborarea programelor și manualelor școlare. Numai un aspect : sînt istorici literari, critici coautori ori referenți la manuale ; studiile lor, apoi, se constituie în sursă fundamentală în elaborarea acestora etc. Cîteodată însă această relație este unidimensionată și de unii scriitori, într-un sens **pro domo**, pentru a intra în manuale, pentru a fi „clasificați", adică „a fi studiați în clasă". Cred, de aceea, că experiența școlii franceze, în acest sens, ar fi salutară și la noi. Să lăsăm timpului dreptul de a clasiciza (în toate sensurile știute ale termenului). N-avem ce face, dar acesta-i destinul creatorului dintotdeauna, de a fi validat mai mult de urmași, decît de contemporani. Scriitorii actuali se pot face foarte bine cunoscuți printr-o suită întreagă de modalități, inclusiv cu ajutorul școlii. Acțiunea din zilele acestea de la Galați constituie numai un exemplu. Și atunci putem lăsa concepera și elaborarea manualelor școlare „celor de meserie", adică specialiștilor Ministerului Educației și Învățămîntului, singurii care știu ce înseamnă aceasta, căror criterii didactice fundamentale trebuie subordonată predarea limbii și literaturii române etc.

Prof. Dumitru Tiutiuca

Antologia celor tineri

Urmare din pag. 1

adversari permanenți, dar e riscul meu. Această **Antologie a poeților tineri** (titlul este calchiat după Zaharia Stancu, 1934) fiind mai mult decît o însemnare, voind să impună o viziune asupra **poeziei române contemporane**, proporția de care am vorbit mai sus s-a îmbogățit vizibil. O carte de poezie semnată de mine aprinde ambiția contradicției în sufletul critic al cutărui critic și ca urmare a „îndrăznelii" mele.

O bună **Antologie** este ori prima variantă a unei istorii literare, ori ceea ce rămîne dintr-o istorie literară, ceea ce, pe planuri diferite, este unul și același lucru. Și pare-se că această **Antologie** ar fi bună.

Un reproș minor a fost acela legat de criteriul vîrstei. Labiș, M. Ciobanu, Robescu, Păunescu, Brumaru, Adrian Popescu (am numit și la întîmplare) nu mai erau „tineri" la data apariției cărții, nu mai aveau 25 de ani. Da, dar nu a apărut o asemenea **Antologie** în 1960, în 1965, în 1970, în 1975. Redactorul cărții, l-am numit pe Florin Mugur, a înțeles perfect rațiunea mea, nu mi-a pus bețe-n roate și m-a sprijinit după puterile lui. Era în joc repararea unei nedreptăți, era unul dintre argumentele acestei cărți. După metoda „Shakespeare, contemporanul nostru" îndrăgită de principalul observator al defectelor cronologice, poate fi alcătuită o **Antologie** a textelor care rămîn mereu tinere. Eu n-am avut o asemenea alonjă și n-am întins ca pe un elastic parabola literară dar am vizat, cît de cît, o tinerețe apropiată a autorilor și a poeziei lor. Sper că vom avea timp și pentru poemul senectuții.

Printre alte **Istorii**, văd că înaintează în conștiința primitoare a unor cronicari, aceea a lui M. Scarlat.

Către mijlocul deceniului opt, cînd critica literară curentă înclina cumpăna spre ultimii sosiți, pentru a fi la zi, utilizîndu-se parțial și contribuții ale ei, a fost intuită necesitatea unei cărți echilibratoare. Ajungem la micul gol din bibliotecă despre care am pomenit la începutul acestor fraze.

JURNAL DE POET

Bărăganul

Pentru un ardelean legănat de coline din anii copilăriei, Bărăganul înfricoșează și umple de extaz ; scapi mai repede în cosmos, n-ai unde fugi, iar noaptea focul stelelor se dă scînteielor la inima încolțită de singurătate.

Am intrat în el cu tot frigul iernii, lăsat în urmă cu voluptatea nărilor de mînz ce simte colțul ierbii ireversibil grăbit să cotropească pămîntul gonit spre Ialomița, am ajuns într-un sat, Balaciu, în fața unei săli pline de ochii copiilor, cu mărțișoare împodobiți, gata să ne asculte poeziile.

Focuri în livezi ; se taie crengile uscate, vița sîngeră sub cosor, lîngă un crîng licăre turlă brîncovenească.

Drumul din cînd în cînd, albit de troiță de piatră curată, înfiptă aducere aminte de către oierii în calea lor spre mare prin vremi, iar în inima satului un pîlc de femei în portul sărbătorii, atinse de lamura cuviinței, dau locului aura bronzului tras efigie și bătaie de clopot în amurgul saturat de lumina devenită cuvînt.

Ioan Alexandru

Telegramă

Tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România

Mult iubite şi stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu,

Recenta vizită pe care aţi efectuat-o, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în ţări prietene din Asia, prilejuieşte scriitorilor români, asemenea întregului nostru popor, profunda satisfacţie de a vedea reafirmată în conştiinţa opiniei publice internaţionale însemnătatea hotărîtoare a principiilor colaborării întemeiate pe deplina egalitate în drepturi, respectului independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forţă şi avantajului reciproc. Respectul şi căldura cu care aţi fost întîmpinat pretutindeni, înalta apreciere exprimată de gazde faţă de dumneavoastră, constituie o nouă recunoaştere a rolului deosebit care vă revine în elaborarea şi impunerea acestor principii în relaţiile dintre toate statele lumii.

Ne-au bucurat în mod deosebit cuvintele dumneavoastră privind necesitatea extinderii contactelor culturale şi ştiinţifice, a lărgirii schimbului de valori materiale şi spirituale, a aprofundării pe această cale a mai bunei cunoaşteri reciproce, pornind de la certitudinea că fiecare popor poate şi trebuie să contribuie prin zestrea sa specifică la îmbogăţirea patrimoniului comun al civilizaţiei universale.

Dînd o înaltă apreciere rezultatelor vizitei, scriitorii din România Socialistă îşi exprimă convingerea că ea se înscrie la loc de frunte printre acţiunile similare pe care le-aţi întreprins, aducînd o contribuţie importantă nu numai la adîncirea şi dezvoltarea relaţiilor dintre ţara noastră şi ţările vizitate, ci şi la instaurarea unui climat nou, de încredere şi cooperare în lume.

Vă asigurăm că vom continua să sprijinim cu deplină convingere prin scrisul nostru, prin întreaga noastră activitate, acest nobil efort, făcînd cunoscută pretutindeni hotărîrea poporului român de a-şi construi viitorul liber, de a trăi în pace şi prietenie cu toate popoarele lumii.

UNIUNEA SCRIITORILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Înaltă solie românească de pace şi colaborare

Un nou moment de referinţă în activitatea internaţională a României socialiste : înalta solie de pace şi colaborare întreprinsă în ţări ale Asiei. În cea de-a doua decadă a lunii martie, secretarul general al partidului, preşedintele Republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, au efectuat vizite oficiale de prietenie în Republica India, Republica Populară Bangladesh, Republica Socialistă a Uniunii Birmane şi Regatul Nepal şi, în drum spre patrie, au avut o întîlnire prietenească la cel mai înalt nivel în Republica Islamică Pakistan.

Noul itinerar de pace şi colaborare al României socialiste se înfăţişează sub o dublă semnificaţie : el reprezintă un eveniment de seamă în cronica relaţiilor bilaterale ale ţării noastre cu statele vizitate, deschizînd ample perspective dezvoltării pe diverse planuri a colaborării (în domeniile politic, economic, tehnico-ştiinţific, cultural) şi, în acelaşi timp, defineşte un climat politic de însemnătate majoră al activităţii internaţionale.

Întîlnirile şi convorbirile la cel mai înalt nivel ale conducătorului partidului şi statului nostru în ţări ale Asiei, ilustrează una din coordonatele de bază ale politicii externe româneşti, statornic promovată în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului : extinderea şi aprofundarea relaţiilor cu ţările în curs de dezvoltare, cu ţările mici şi mijlocii, cu cele neutre şi nealiniate, cu tinerele state care au păşit pe calea evoluţiei social-economice independente.

Toate aceste ţări — aflate într-o zonă a lumii în care numeroase popoare au înlăturat dominaţia colonială, redobîndindu-şi demnitatea naţională şi revigorînd tradiţiile unor străvechi culturi şi civilizaţii — sînt ţări în curs de dezvoltare, vital interesate în statornicirea şi afirmarea unei politici noi în viaţa internaţională bazată pe respectarea şi generalizarea principiilor independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne ale altor state, avantajului reciproc, o politică menită să asigure evoluţia de sine stătătoare a fiecărei naţiuni, conform propriilor interese şi aspiraţii.

Preocupată în mod constant de extinderea relaţiilor cu ţările în curs de dezvoltare, de intensificarea solidarităţii lor în afirmarea idealurilor comune ce le animă, România socialistă, prin gestul politic de maximă responsabilitate al preşedintelui ţării, a reafirmat hotărîrea sa de a lărgi cadrul cooperării reciproc avantajoase cu aceste ţări, prin valorificarea marilor posibilităţi şi resurse ale unor economii naţionale dinamice, în continuă ascensiune. În acelaşi timp, de comun acord, s-a hotărît intensificarea conlucrării pe plan internaţional, în afirmarea marilor idealuri comune întregii omeniri : salvgardarea păcii, înfăptuirea dezarmării, edificarea securităţii, consolidarea destinderii, accelerarea progresului economic şi social.

Ideile politice şi concluziile de mare semnificaţie puse în evidenţă în cadrul vizitelor afirmă în mod pregnant viabilitatea şi temeinicia principiilor cardinale ale politicii externe româneşti, poziţiile constructive ale ţării noastre în abordarea şi soluţionarea marilor probleme cu care se confruntă omenirea contemporană.

Noua solie de pace şi colaborare a înalţilor oaspeţi români în ţări ale Asiei s-a desfăşurat pe un fundal internaţional deosebit de complex, marcat de situaţia gravă creată ca urmare în principal a continuării cursei nesăbuite a înarmărilor, a perpetuării şi apariţiei unor stări de conflict în diferite puncte ale globului, a manifestărilor de încălcare a normelor de conduită a dreptului şi relaţiilor internaţionale. Cu înalta responsabilitate politică în faţa istoriei ce-i caracterizează nobilul demers în viaţa internaţională, preşedintele Nicolae Ceauşescu a reafirmat în modul cel mai elocvent poziţia constructivă a partidului şi statului nostru asupra problemelor comune întregii umanităţi, accentuînd asupra imperativului de a se trece cu prioritate la înfăptuirea dezarmării, la relaxarea tensiunii, astfel încît statele, popoarele să beneficieze de condiţiile optime pentru a-şi consacra toate energiile şi disponibilităţile lor, accelerării propriului progres economic şi social, ridicării nivelului lor de cultură şi civilizaţie.

Abordînd complexa problematică a dezvoltării, preşedintele României s-a pronunţat pentru o soluţionare cuprinzătoare, avînd ca finalitate lichidarea enormelor decalaje existente între ţările bogate şi ţările sărace, statornicirea unor noi relaţii de echitate, între aceste grupuri de ţări şi edificarea unei noi ordini economice şi politice internaţionale.

Pretutindeni în ţările vizitate, de-a lungul unui itinerar însumînd mii de kilometri, înalţii oaspeţi români au fost întîmpinaţi cu manifestări entuziaste, de profundă stimă şi consideraţie, exprimînd marele prestigiu internaţional al personalităţii şi activităţii preşedintelui Nicolae Ceauşescu, preţuirea deosebită de care beneficiază România socialistă în concertul naţiunilor lumii, pentru remarcabilele sale înfăptuiri în edificarea noii societăţi, pentru politica şi iniţiativele sale de larg răsunet în cimpul vieţii internaţionale.

Aflat în permanenţă cu inima şi gîndul alături de înalţii soli ai României socialiste, urmărind cu cel mai viu interes desfăşurarea acestei prestigioase acţiuni politice, poporul român îşi exprimă — aşa după cum o dovedesc primirea călduroasă făcută la întoarcerea în patrie, mesajele şi telegramele de pe întreg cuprinsul ţării, deplina satisfacţie faţă de bilanţul fructuos al acestor vizite, adeziunea deplină la întreaga politică internă a partidului şi statului nostru, manifestîndu-şi cu acest prilej, voinţa fermă de a face totul ca, sub conducerea partidului, a secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, să acţioneze neabătut pentru înfăptuirea măreţelor obiective de ridicare a ţării pe noi trepte de progres şi civilizaţie, într-o lume paşnică şi sigură, la edificarea căreia ţara noastră este hotărîtă să-şi aducă întreaga contribuţie.

Corneliu Vlad

REVISTA STRĂINĂ

● **ROBERT SLOCUM,** eroul principal al romanului „Ceva s-a întîmplat" al marelui scriitor american Joseph Heller, despre el însuşi şi despre societatea în care trăieşte : „Un aspirator care funcţionează ca lumea are pentru mine mai multă importanţă decît o bombă atomică. Fiecăruia dintre cunoscuţii mei îi este indiferent dacă Pămîntul se învîrteşte în jurul Soarelui sau invers, sau dacă Luna se învîrteţte în jurul Pămîntului, sau dacă fluxul şi refluxul au vreo importanţă pentru marinari sau pentru pescuitorii de stridii. Superiorul meu Green este mai important pentru mine decît un zeu. Un tranzistor care urlă-n disperare reprezintă pentru mine o catastrofă mai mare decît un nou cutremur de pămînt din Mexic... Cine sînt ? Parcă lucrurile au început să mi se mai limpezească. Sînt un băţ, o creangă ruptă şi purtată de ape la voia întîmplării, care pluteşte împreună cu cei de o branşă... Împreună cu semenii care sînt destul de repezi pentru a prăda primii şi pentru a-i alunga pe cellalţi. Frumoasă familie ! Dacă ar fi posibil ca toţi oamenii din ţara aceasta mare, de legendă, să se poată vedea pentru a schimba cîteva cuvinte cu apropiaţii şi concetăţenii lor, atunci aceste cuvinte ar fi : Bastardule !, Veneticule !, Italianule !, Negrule !, Evreule !, Obrăznicătură albă !".

Şi iată şi părerea marelui scriitor american Kurt Vonegut jr. despre Robert Slocum : „Heller ar fi putut încerca să ne trezească simpatia faţă de eroul său, ar fi putut adăuga, de pildă, că Slocum vorbeşte cu atîta indiferenţă pentru ca este beat sau obosit după o zi grea de muncă, sau că îşi spune doar lui indiferenţa sau unui individ pe care nu-l va mai vedea niciodată. Dar Slocum este lucid de la începutul pînă la sfîrşitul monologului său, toate sînt bine judecate iar lui îi este tot una cine îl ascultă. Iar autorul doreşte ca pentru episoadele deloc romantice pe care le relatează, să ne situăm de cealaltă parte a baricadei decît se află Slocum. Ceea ce am făcut cu multă plăcere", conchide Kurt Vonegut jr.

● **EROII JUANEI TRULLAS,** scriitoare spaniolă născută la Barcelona în anul 1929, sînt prin excelenţă femei. De altfel, unul dintre romanele ei se numeşte chiar „Femeia". Aşa este şi cazul celui de al treilea roman al său intitulat „Zilele primăverii de demult", în care zugrăveşte viaţa cîtorva femei pe care destinul le-a strîns sub acoperişul cunoscutei pensiuni „Rambla de Cataluña" din Barcelona. Cine sînt ele ? Ziarista Luisa, care se caută pe sine ca om şi ca ziarist, Mirei, victimă a conflictului dintre generaţii, emigranta Esperanza, care îşi caută rădăcinile şi propriul eu, Carmen, o femeie care nu vrea să accepte sărăcia şi bătrîneţea, Aurelia, întruchiparea nostalgiei fără remediu. Pendulînd între tragedie şi comedie, Juana Trullas alcătuieşte un autentic mozaic de destine.

Scriitoarea a rămas credincioasă temei sale preferate şi în ultimul roman apărut la începutul anului 1986 în cunoscuta casă editorială „Plazza y Janes" din Barcelona. Este vorba despre romanul „Culoarea obsesiei", conceput ca o spovedanie, sub formă de jurnal. Protagonista romanului este Charlota, o femeie de cincizeci de ani, divorţată, pe care bărbatul — Andres — a părăsit-o, plecînd după o femeie mai tînără, Carmen. Are trei copii, Damian şi Cosme şi fata Luisa, aceasta din urmă născută după plecarea soţului. Ajungînd mari o părăsesc toţi trei. Problemele cele mai mari îi le ridică Luisa, care se căsătoreşte cu un bărbat mult mai în vîrstă decît ea pe care, după ce aduce pe lume o fetiţă, îl părăseşte. David, soţul ei, rămîne cu copilul.

Se părea că viaţa Charlotei era sfîrşită dar David o cere de nevastă ! Femeia ezită nevrînd să devină din bunică mamă vitregă ! Pînă la urmă, îngrozită de insistenţele lui Andres, părăsit între timp de Carmen, ea se hotărăşte pentru David. Momentul acesta de revoltă împotriva lui Andres este de fapt revolta împotriva convenienţelor sociale şi a moralei societăţii contemporane şi este întrucîtva împotriva logicii romanului.

Juana Trullas a preferat acest final în dauna dorinţei eroinei sale — fiică de părinţi atei convinşi — de a se duce la mănăstire.

● **POEZIA ESTE TOT** mai mult o formă de protest în lumea occidentală. O dovadă în plus o constituie şi creaţia poetei daneze Vita Andersen, născută în anul 1944. Prin problematica abordată volumele ei de versuri au ajuns şi în mîinile unor categorii de cititori, care, în caz contrar, nu ar fi citit niciodată un volum de versuri. Afirmaţia este valabilă în primul rînd la tinerele fete, Vita Andersen fiind o poetă prin excelenţă feministă. Nemetaforică, pătrunsă de o anume uscăciune poetică, creaţia Vitei Andersen se constituie într-o reacţie faţă de ceea ce în Danemarca, dar nu numai acolo, se numeşte „finkultur", adică cultura elitelor.

În volumul „Morfinomanii speranţei" ea îşi plasează acţiunea într-o fostă cazarmă din Copenhaga părăsită de armata daneză şi rămasă astfel fără stăpîn. Cazarma a fost ocupată de tineri lipsiţi de locuinţe, care au făcut din ea „raiul pe pămînt", ei demonstrînd prin aceasta împotriva stilului de viaţă din societatea de consum. Protestul cetăţenesc al Vitei Andersen este însă mult mai activ şi energic decît al făuritorilor ultimei forme de... rai terestru, este responsa şi foarte apropiat de ceea ce simte danezul de rînd, puternic ancorat în realităţile contemporane.

● **REVISTA LITERARĂ LENINGRĂDEANA „NEVA",** de apariţie lunară, a publicat sub titlul „Responsabilitatea talentului", o parte din corespondenţa purtată de scriitorii sovietici Iuri Kazakov (1927—1982) şi Viktor Konetki, născut în anul 1929. Cei doi s-au cunoscut în anul 1957 cu ocazia unei reuniuni literare organizată la Leningrad sub preşedinţia cunoscutei prozatoare Vera Panova. Iată un fragment din scrisoarea trimisă de Kazakov lui Konetki la 27 decembrie 1957 : „Întreaga noastră poezie tragică s-a născut din creaţia tinerilor. Toate chinurile, deziluziile, demonismul sînt proprii tinerilor : Lermontov, Esenin, Jukovski, Polonski. ...Singurul remediu împotriva acestei stări este munca. Cu cît mai mult scrii, cu cît mai mult tai lemne, cu atît mai puţin dor stringi în tine. Şi încă ceva : nu ştiu cum este în cazul tău, dar eu nu suport gloria. Îmi dă un sentiment de teamă că nu voi putea realiza ceea ce se aşteaptă de la mine...

Talentul este ceva groaznic. Ştiu acest lucru pentru că de cîteva ori în viaţă am simţit răsuflarea cerească, dorul şi tristeţea, plînsul după ceea ce se trece. Ţăranul ară şi ştie că face un lucru bun despre care nici cel mai prost om nu va putea spune că face ceva de prisos. Dar poetul... Cînd stringi în palmă un grăunte şi îei în gură un dumicat de pîine, nu spui că astea nu sînt nimic, că sînt o prostie ş.a.m.d. Cînd citeşti o povestire este însă suficient să te afli într-o altă dispoziţie decît s-a aflat scriitorul cînd a scris-o, este suficient să fii prost dispus şi ea gata să-i convingi pe autor că ceea ce a scris el nu este o povestire ci un talmes-balmes, pentru ca autorul să cadă în tristeţe. Dar aceasta este ceva atît de dedemult şi atît de natural ca însăşi lumea, de aceea n-are rost să suferi..."

● **ABSOLVENT AL FACULTĂŢII** de filozofie a Universităţii din Zagreb cu titlul de Magister în estetică comparată, Goran Tribuson este unul dintre cei mai talentaţi povestitori din Iugoslavia vecină şi prietenă. Născut în anul 1946 la Bielovar, Tribuson a început să scrie pe cînd era încă student. Primele lui trei volume de povestiri „Jurămîntul cartografului", „Moartea la Praga" şi „Raiul cîinilor" au fost distinse cu importante premii literare iugoslave.

În anul 1981 i-a apărut romanul de mare succes „Zăpadă la Heidelberg", urmat un an mai tîrziu de un alt roman „Ce ne face Frido Stern ?", iar în 1985 de „Ruleta ruseascăă". Ultima apariţie purtînd pe copertă numele lui este culegerea de povestiri „Vagon de dormit".

Goran Tribuson poate fi cuprins în categoria scriitorilor aşa-zişi „fantaşti", din rîndul cărora fac parte mai mulţi tineri scriitori croaţi. Abordînd subiecte diverse, inclusiv legate de viaţa muncitorilor iugoslavi din Germania Occidentală, Tribuson este un maestru al împletirii fantasticului cu realitatea, a imaginarului cu realul.

LIRICĂ DIN GRECIA
Antonis Mystakidis

Antonis Mystakidis (n. 1909) este unul dintre devotaţii slujitori ai relaţiilor culturale româno-elene. El şi-a făcut studiile, de la clasele primare pînă la absolvirea Universităţii, la Bucureşti, unde a trăit pînă în 1940. După reintoarcerea în Grecia, a publicat mai multe studii consacrate literaturii şi artei româneşti. Studiul consacrat lui Eminescu este, pînă astăzi, cea mai vibrantă prezentare a poetului nostru, iar traducerile din Blaga, Voiculescu, Pillat, Arghezi se numără printre primele texte din lirica modernă românească apărute în Grecia.

O altă contribuţie este consacrată artei grafice bucureştene, cu reproduceri din lucrările artiştilor prezenţi.

Anton Mystakidis este un poet apreciat în patria sa. Ultima sa carte de versuri, intitulată „Întoarcere la Mesembria", cuprinde trei cicluri de poeme închinate celor trei regiuni geografice de care poetul se simte profund legat : Mesembria, Sciţia şi Cipru, unde activează pe plan cultural în prezent.

Din ciclul **Sciţia** fac parte poemele pe care le prezentăm acum în echivalenţă românească.

At. Nasta

Anemone din Istria

Un buchet de anemone din Istria
două mii de ani la poarta Agorei
acolo unde Kritolaos s-a oglindit în
ochii Sciţiei.
Panoramă îmbrăţişată de marginile cerului
mîini ridicate în pustiu înmărmurite
jos marea fără încetare repetînd voci nedeslușite
marea care pe toţi parcă-i ştie pe nume :

Ţărmul măcinat de apele fără astîmpăr
suflete nu au rămas
nici şoapte nici urările la despărţiri
pe mal doar urmele străbunilor
toate s-au stins în tainele nopţii.
Numai obrazul de piatră al pustietăţii pare netulburat
schelete de şopîrle vuietul sugrumat al mării
poate această potecă păstrează încă urmele lor
poate pe această piatră s-a stins ultima bucurie.

Cimitir scufundat sub povara înnoptării
un buchet de anemone gingaşe neofilte
în inima lor se odihneşte atît de discret neprihănirea
unde noi
Kritolaos şi Sciţia viselor
pierdute în cronici
aruncăm pe furiş cîte o privire
spre marginile cerului fără pindar
de unde vor năvăli călare Pecenegii !

Noaptea tatălui meu

Tata îşi petrece noaptea precum a dorit-o
ghemuit în lanurile înalte de porumb
închipuindu-se aşa cum a fost altădată
cu o batistă roşie legată la gît.

Arborii parcă şi-au înfipt rădăcinile în piept,
degetele mîinilor sale prelungi
pojghiţe gălbui lucind în ochi
ce mult le-a iubit pe toate !

Soarta l-a fost darnică în viaţă
ca o iubită în braţe
amazoană culegătoare în podgoria Scitică
părerile de rău nu l-au chinuit.

Tresălta de bucurie amintindu-şi cum
caii se apropiau în galop
cu tuioarele coamelor scăpărînd în vînt
scormonind din copite pămîntul, nechează.
Hai, domn'Miltiade înhamă e ora
să pornim spre Brăila după mărfuri
să încărcăm orez seceri şi pinzeturi
pentru cei ce trudesc —
urcă-te pe taligă, bicluieşte zările
şi hai la drum.

Tata îşi trăieşte noaptea precum a dorit-o
în pustietatea bărăganului fără hotare
unde răcoarea nopţii pătrundea pînă la oase.

Încet nostalgia sfarmă grilajele temerii de moarte
îl copleşeau amintirile anilor cînd
cu o traistă cu bunătăţi, creioane şi covrigi cu susan
bătea drumurile pentru strănepoţii lui Burebista —
nu poate uita ochii de smaralde, obrajii mătuşei Mariţa
şi nici ograda ei primitoare unde
în primăvara anului o mie nouă sute şaptesprezece
nemţii şi-au întins bivuacul.

Iar şi iar împovărătoarele necazuri de pe drumuri
la Focşani în plină iarnă cu Dumitru din Sozupoli
cu un coş de peşte în creştetul capului
împreună cu Paraschiv din Aghialo, dacă nu mă înşel —
ah, toţi au pierit în braţele iubitelor :

Tata îşi trăieşte noaptea aşa cum a dorit-o crezînd
că sufletul se împacă uşor cu reţelele drumurilor străine !

Din cînd în cînd doar se ridică
îşi ciuleşte urechea în pustietatea vremii
să adulmece cum pepenii se coc în bostănării
şi să admire caii rotindu-se în aria de treierat
şi ploaia toamnei cum adapă arăturile !

Atunci îşi face crucea
ca în ajunul bătăliei de la Tatalgea
şi porneşte pe drumuri învăluit în ceaţă
pentru mulţimea sărmană bănţuită ca marea.

În româneşte de Atanasic Nasta şi Ion Hristu

● **ALISTAIR MACLEAN,** scriitor britanic, autorul romanului „Tunurile din Navarone" şi al multor altor romane de război şi de aventuri, a încetat din viaţă, la 2 februarie, la München, în R.F.G., a anunţat editura sa din Londra „Collins Sons and Co". Avea 64 de ani.

Aflat în vizită la un prieten din capitala Bavariei, scriitorul a suferit un atac de cord iar la trei săptămîni după aceasta, a decedat ca urmare a unei crize cardiace în spitalul münchenez unde fusese internat.

Alistair MacLean s-a născut în 1922 la David (Scoţia) în familia modestă a unui pastor. În 1941 el a intrat în marina militară britanică şi timp de cinci ani a fost îmbarcat pe nave de escortare a convoaielor, experienţă pe care avea s-o utilizeze pentru a scrie primul său roman, „H.M.S. Ulysses".

După război a urmat cursurile facultăţii de literatură engleză a Universităţii din Glassgow, cîştigîndu-şi în acelaşi timp existenţa în diverse slujbe mărunte — poştaş, măturător. El a absolvit, apoi, cu lauri, facultatea, devenind profesor de engleză la o şcoală din apropiere de Glassgow. În timpul liber el scria nuvele şi, cu una din ele, a cîştigat un concurs literar organizat de un ziar. Editura „Collins" a remarcat nuvela premiată şi l-a încurajat pe MacLean să scrie o carte. MacLean a scris „H.M.S. Ulysses" timp de trei luni, în 1955, carte care s-a bucurat de un mare succes la public. Cel mai mare succes al lui rămîne însă „Tunurile din Navarone", al doilea roman, după care s-a turnat şi filmul cu acelaşi titlu, pe care l-a scris un an mai tîrziu, pornind de la cele trăite în cele şase luni pe care le-a petrecut pe nava „H.M.S. Royalist" în Marea Egee. 400 000 de exemplare din carte s-au vîndut în decurs de şase luni de la apariţie.

MacLean a continuat să scrie, ajungînd la un total de 29 de cărţi, multe dintre ele transpuse pe ecran şi la vînzări de milioane de exemplare. Fire rezervată, lui nu i-a prea plăcut să acorde interviuri. Într-unul dintre acestea, el s-a referit cu modestie la propria-i operă : „Nu sînt un romancier, sînt un povestitor. În ceea ce fac eu nu există artă, nu există o mistică. Este o meserie ca oricare alta.

Sînt însă bun în meseria mea. Ba nu, sînt foarte bun. Sînt un profesionist".

Într-un alt interviu, el declara : „Eu mă mulţumesc să scriu poveşti simple. Este destulă violenţă pe lume fără să mai adaug şi eu".

Iar într-o altă ocazie, MacLean care nu se considera un scriitor înnăscut, spunea : „Sînt un om foarte obişnuit. Să concep subiectul, da, asta îmi place. Dar să aşterni totul pe hîrtie este plictisitor. Încerc să termin cît pot de repede".

C. B.

SPORT

Pelinul lunii Martie

Tocul meu de scris, un fel de picior de lăcustă îngroşat de polenul scuturat de Rapid Bucureşti pe toate liniile moarte, s-ar vrea muiat, astăzi, într-un potir oniric ca să vă spună că plouă mîhnit din Giuleşti pînă-n ţîfna Dunării de jos, acolo unde Brăila scade iar Galaţii nu mai ştiu să urce. Am văzut în viaţa mea, aşa cum spune cîntecul de dincolo de Gară, destul cîini vagabonzi rătăcind printre amoruri, printre dame şi apaşi, dar formaţie mai definitiv mediocră decît Rapidul din zilele noastre parcă n-am întîlnit multe. Toţi cei bolnavi de obiceiul de-a o lăuda nepermis în orice împrejurare cînd nu-şi zdrobeşte picioarele în bolovani, trebuie să băgăm la cap că fără o analiză profundă a rupturilor de sens prin care-şi petrece azi plutonul echipa din Grant nu poate fi vorba de o restabilire a ei. În Giuleşti, treaba s-a scrîntit de multă vreme, dar nimeni nu se alarmează la modul grav. Poate că nici nu are cine s-o facă, poate că nimeni din conducerea clubului nu se mai simte sfîşiat ca de arşiţă de dragostea pentru echipa cu cei mai mulţi suporteri din ţară şi-n cazul acesta, pentru că faraonii căii ferate nu vor să se amestece, n-ar strica deloc să intervină hotărît federaţia de specialitate. Noi, cronicarii, cei crescuţi lîngă salcîmii Giuleştiului, batem de ani întregi toba de alarmă, dar nu sîntem deloc prea siguri că oamenilor care-ar trebui să se îngrozească de căderile nepermise ale echipei le place ceea ce spunem. Devastaţi de-o tăcere stupidă, ei lasă să pătrundă în lume ideea că Rapidul, ca aşezare, humor, (şi îndoielnic şi negru), legendă şi, nu în ultimă instanţă, soartă piezişă, s-a aflat, se află şi se va afla la nesfîrşit pe dunga dintre glumă gratuită şi adevărul vieţii de mahala. Tratată astfel, Rapidul a luat chipul gravei încremeniri pe locurile din clasamentul diviziei A cele mai supuse furtunilor sau de-a dreptul disperării. Jocul de pe muchia malului în fundul ripei, apoi căţăratul cu ghearele şi cu dinţii spre coada ştirbă de pene a cocoşului roşu ţine de invazia fricii pînă în fibra cea mai de rezistenţă a echipei şi conduce la concluzia că tirania întîmplărilor nefericite nu are, aici, capăt. Grantul e Ada Kale-ul Bucureştilor, starea lui de excitaţie reprezintă esenţa cartierelor vesele — nu neapărat a ţambalului — tiparul tălpilor sale înregistrat în ceara timpului e mărginit de aur — de ce-i năpăstuim marea dragoste ? Înţepat de pelinul lunii martie, care izbucneşte de sub zăpezile fugind în pămînt, gîndul meu bun rămîne de strajă la piciorul podului lîngă care am trăit atîtea zile de carnaval. Mai cu seamă astăzi, cînd Brăila scade şi Galaţii nu mai ştiu să urce.

Fănuş Neagu

Luceafărul
Revistă editată de UNIUNEA SCRIITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor-şef : Nicolae Dan Fruntelată, Mihai Ungheanu (redactor şef adjunct), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacţie)

REDACŢIA : Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAŢIA : Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95
Tiparul executat la : COMBINATUL POLIGRAFIC CASA SCÎNTEII